

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
DÉPARTEMENT DES MANUSCRITS

HISTOIRE DES FRANCS
DE
GRÉGOIRE DE TOURS

Ms. DE BEAUVAIS

REPRODUCTION RÉDUITE
DU MANUSCRIT EN ONCIALE, LATIN 17654
DE LA
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

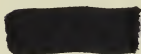

PARIS

IMPRIMERIE BERTHAUD FRÈRES, 31, RUE DE BELLEFOND

**THE UNIVERSITY
OF ILLINOIS
LIBRARY**

091.6
F84hf

BOOKSTACKS

REMOTE STORAGE

BOOKSTACKS OFFICE

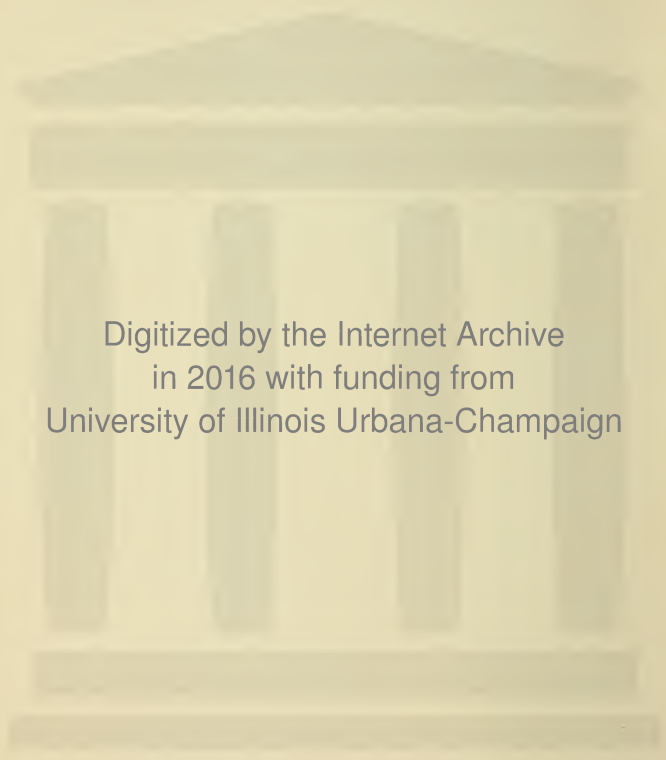
France. BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
DÉPARTEMENT DES MANUSCRITS

HISTOIRE DES FRANCS
DE
GRÉGOIRE DE TOURS
Ms. DE BEAUVAIS

REPRODUCTION RÉDUITE
DU MANUSCRIT EN ONCIALE, LATIN 17654
DE LA
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

PARIS
IMPRIMERIE BERTHAUD FRÈRES, 31, RUE DE BELLEFOND

Digitized by the Internet Archive
in 2016 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

<https://archive.org/details/histoiredesfranc00greg>

091.6
F84hf

NOTICE

SUR LE MANUSCRIT

DE

GRÉGOIRE DE TOURS

DIT DE BEAUVAIS

LA Bibliothèque nationale possède deux des plus anciens manuscrits qui aient été conservés de l'*Histoire des Francs* de Grégoire de Tours; l'un de ces manuscrits, en écriture onciale, a jadis appartenu au chapitre de Beauvais; l'autre, en cursive mérovingienne, provient de l'antique abbaye de Corbie, en Picardie, et la copie de ces deux volumes remonte, selon toute vraisemblance, à une époque voisine de celle où Grégoire

518686

de Tours écrivit son *Histoire*. Celle-ci ne fut pas composée d'un seul trait; les quatre premiers livres paraissent avoir été rédigés vers 576; les livres V et VI furent ensuite écrits sans doute entre les années 580 et 584 ou 585, et les livres VII à X entre 587 et 591. C'est vers cette dernière date, avant d'avoir terminé la rédaction du Xe livre, que Grégoire de Tours, qui devait mourir en 594, entreprit une révision générale de son *Histoire des Francs* ¹.

L'écriture minuscule du manuscrit de Corbie (latin 17655) ne permettait pas d'en donner, bien qu'il fût le plus complet des deux, une reproduction réduite; mais une édition diplomatique en a été publiée en 1886 ². Il en est tout autrement du manuscrit de Beauvais (latin 17654), dont le texte présente, il est vrai, quelques lacunes, mais dont la belle écriture onciale prêtait à une reproduction réduite en phototypie, aussi

1. Voir *Études critiques sur les sources de l'histoire mérovingienne*, par M. G. Monod. *Grégoire de Tours* (Paris, 1872, in-8; *Bibliothèque de l'École des Hautes-Études*, fasc. 8); et la préface de la première partie des *Gregorii Turonensis opera*, ediderunt W. Arndt et Br. Krusch (Hannover, 1884, in-4°; *Monumenta Germaniae historica*, *Scriptores rerum merovingicarum*).

2. Grégoire de Tours, *Histoire des Francs*, livres I-VI; texte du ms. de Corbie, publié par H. Omont (Paris, 1886, in-8°; *Collection de textes pour servir à l'étude et à l'enseignement de l'histoire*, fasc. 2).

bien que celle de l'*Anthologie latine*, dite de Saumaise ¹, précédemment publiée dans la même collection.

Dans son état actuel, le manuscrit latin 17654 ne se compose plus que de cent neuf feuillets de parchemin, les premiers et derniers très fortement endommagés par l'humidité, mesurant 292 millimètres sur 220 et recouverts d'une reliure en parchemin, qui remonte sans doute aux dernières années du xvie siècle. Chacune de ses pages compte vingt-six lignes d'une grosse écriture onciale régulière, tracée sur une réglure à la pointe sèche, et dont chaque phrase débute par une lettre initiale rehaussée de couleur rouge et quelquefois verte ². Une initiale plus grande, semblablement colorée et ornée de figures d'oiseaux ou de poissons, est peinte au début de chaque chapitre, dont le chiffre est tracé à côté, en marge du texte, à l'encre rouge. On remarque aussi une ornementation analogue, à la fin de chaque cahier, pour la numérotation des cahiers du volume ³, dont il ne subsiste plus aujourd'hui que treize

1. *Anthologie de poètes latins, dite de Saumaise*. Reproduction réduite du ms. en onciales, latin 10318 de la Bibliothèque nationale, avec préface par H. Omont (Paris, 1903, in-8°).

2. Les lettres capitales, au début et à la fin de chaque livre, sont alternativement rehaussées de rouge et de vert, et la première ligne de chaque chapitre est ordinairement tracée à l'encre rouge.

3. On ne remarque que quelques rares exemples de titres courants, aux fol. 77vo (*Lib. III*), 92 et 94 (*Lib. V*).

qui soient entiers, sur vingt et plus qui le composaient primitivement, ainsi que le montre le tableau suivant :

ANCIENS NUMÉROS	NUMÉROS DE LOISEL	COMPOSITION DES CAHIERS
I		[Cahiers 1 à 3 perdus.]
II		
III		
III	A	[Fol. 1 à 6, 9, 7 et 8, lacune de deux feuillets, et fol. 10 et 11.]
V	B	
VI	»	[Cahier 6 perdu.]
VII	C	Fol. 12-19. — 8 feuillets.
VIII	D	— 20-27. — 8 —
VIII	E	— 28-35. — 8 —
X	F	— 36-41. — 6 —
XI	G	— 42-49. — 8 —
XII	H	— 50-57. — 8 —
XIII	I	— 58-65. — 8 —
XIII	K	— 66-73. — 8 —
XV	L	— 74-80. — 7 —
XVI	M	— 81-86. — 6 —
XVII	N	— 87-94. — 8 —
XVIII	O	— 95-102. — 8 —
XVIII	P	— 103-109. — 7 —
»	»	[Cahiers suivants perdus.]

Le manuscrit de Beauvais nous a ainsi conservé, sauf quelques lacunes, le texte des livres II, 3 à V, 22 de l'*Histoire des Francs*, de Grégoire de Tours, avec les chapitres 7 et 8 du livre VII, qui se trouvent à la fin

du livre IV, comme dans les autres manuscrits de la même famille (*B* de l'édition Arndt-Krusch)¹. Le texte débute par ces mots du chapitre 3 du livre II : « [et dolos episcopi pate]factus in publico. Tunc sancti Dei... » et se termine, au livre V, chapitre 22, par les mots : « ... lustrum uno nec perfuncto, de[functus est]. » Dans le corps du volume, les livres III, IV et V, précédés des tables de leurs chapitres, commencent respectivement aux fol. 21vo, 51 et 87.

Recueilli dans la seconde moitié du xvie siècle par Antoine Loisel², dont le nom, *Ant. Oiselius*, se lit au haut du premier feuillet, ce volume, qui avait été l'un des bijoux de l'antique bibliothèque de l'église de Beauvais³, passa bientôt dans les mains du petit-fils de Loisel, Claude Joly⁴, chanoine et chantre de Notre-

1. Un fac-simile du fol. 25, à grandeur égale de celle de l'original, accompagne la présente notice. — Il y a des fac-similés de ce même manuscrit dans la *Paléographie universelle* de Silvestre (1841), pl. cxix; les *Peintures et ornements des manuscrits*, du comte de Bastard (v.1845), pl. 19 et 20; le *Cabinet des manuscrits*, de M. L. Delisle (1881), pl. 12; *Gregorii Turonensis opera*, ed. Arndt et Krusch (1884), pl. 2; l'*Album paléographique de la Société de l'École des Chartes* (1887), pl. 12.

2. Antoine Loisel, né à Beauvais en 1536, mort en 1617, élève de Ramus et ami de P. Pithou.

3. L'ex-libris ancien de la bibliothèque de l'église de Beauvais se lit au bas des feuillets 53vo et 84 : *Sancti Petri Belvacensis*.

4. Claude Joly, né à Paris le 2 février 1607, mort le 15 janvier 1700; chanoine de Paris depuis 1631.

Dame de Paris, puis il entra, au milieu du XVIIIe siècle, dans la Bibliothèque du roi, auquel les chanoines de Paris avaient cédé tous leurs manuscrits le 24 avril 1756¹.

H. O.

1. Voir L. Delisle, *Cabinet des manuscrits*, t. I, p. 431-432; Franklin, *Anciennes Bibliothèques de Paris*, t. I, p. 32 et suiv. — Le manuscrit a porté le n° 132^a dans le fonds de Notre-Dame jusqu'à la constitution du nouveau fonds latin, en 1871.

DORICI DE UASTANTATQUE CAPTIUANT. ONERA
 TIS QUENAVIBUS TAM DECAPTIUIS QUAM DE
 RELIQUIS SPOLIIS REVERTI AD PATRIAM CUPI
 UNT; SED REVEORUM IN LITUS RESÉDEBAT.
 DONEC NAUIS ALIOMARE CONPRAEHENDERENT;
 IPSE DEINCEPS SEQUITURUS; QUOD CUM THEU
 DERICO NUNTIATUM FUISSET. QUOD SCILICET
 REGIO EIUS FUERIT AB EXIRANEIS DE UASTA
 TA. THEODOBERIUM FILIUM SUUM IN ILLIS
 PARTIBUS CUM VALIDO EXERCITU AC MAGNO
 ARMORUM APPARATU DIRIXIT. QUI INTERFEC
 TO REGIS HOSTIBUS. NAVALI PROELIO SUPERA
 TIS OPPRAEMIT. OMNÉ QUE RAPINAM TERRERES ^{luc} RESUIT.

IIII **P**ORRO TUNC APERTHOKINCO. TRES
 FRATRES REGNUM CENITIS. ILLIUS RETI
 NEBANT. IDEST BADERICUS HERMENEFRE
 DUS ATQUE BERTHARIUS; DENIQUE HER
 MENEFRE DUS BERTHARIUM FRATREM SUUM
 CIOPPRAMENS INTERFECIT. IS DORIENS.
 RA DE CUNDAE FILIAM ORFANAM DERELIQUIT.
 RELIQUI DENIM ET ALIOS FILIOS; DE QUIBUS
 IN SEQUENTE ^{staur} SCRIBEMUS; HERMENEFRE DUS
 UERO UXORINIQUA ATQUE CRUDELIS AMMA
 LABERCANO MINE INTER HOS FRATRES BEL
 LUM CIVILE DISSEMINAT; NAM UENIENS QUADAM
 DIE AD CONCIUIUM CIUREIUS MENSAM

adseruonissuacdei abbatadieu. nece
 rumliuapliceret. fidei oculis contempla
 re. **O**miserum qui non ingressus peria
 nuam id est per xpm que est uia uera
Lopus magis est quam uicinus. effectus
 est. **E**mpaticus fidei quam incredenti
 cordibus de buerit accendere in praui
 tate dei adissuiconabatur exinucere
Sicut erodi ad asina in populis omni tate
 cerunt. **T**erati uox una populi dicentes
Verus dicitur. **V**erus dicitur filius. **V**erus
 dicitur pater. **V**erus dicitur colendus in uoto more
 et in uisus. **V**erus dicitur honorificus et uenerandus
Non quia accyrolia esset in falsas esse tunc
 uis est manifestum. **V**idens autem hono
 ricus rex asseruonissuas per se corum fi
 dem elorios ad uallem turde notari nec rigi
 secta ad erroris. **V**idens autem distruat ama
 que pontificis. **V**idens autem distruat ama
Docet autem. **V**idens autem distruat ama
 culasit. **V**idens autem distruat ama
 genium. **V**idens autem distruat ama
 sineca. **V**idens autem distruat ama
 meum. **V**idens autem distruat ama
 nec. **V**idens autem distruat ama

apud eucharistica. Tunc et soliter app' aru
 ito, scuratus. Itautu xab copars uel ter
 ualucet. Credo pro tan' iussu cleribus
 et effusiones sanguinis innocentes. Hono
 ricus uero post tantum facinus arreptus
 ad aemone. Quidiu descorum sanguine
 passus fuerat. Pro priissemorsibus la
 niabat. In quo cruciati uitam indignam
 iustamorte finiuit. Huic Childericus suc
 cessit. Quod episcopus eledesimeris recnu
 suscepit. Ipse quoque arepta' blicasa pera
 tus etiam principatumque finiuit. Et
 sic regnum deiecit uandalorum.

III **M**ultifaceni heresis eodem tempore dico
 clesias inueniant. De quibus ple
 rumque uel iudicium dicitur. Nam et atha
 nasicus cothoratus in aeterna uenerunt
 persecutionem. Quod alios xpianorum ad
 uersis poenis adfectu ad id detrahebat.
 Unde, actum est. Ante iudicium pro
 effusionem. Arcno depelle
 turba quae eccles
 berior. Ecce. m
 nos in calis uel
 rui.

TANS EPISCOPUS. **Q**UINCILIIIS ACIEIUNISUA
 CANS CREBRO LACRIMARUM IMITAE PERCUSUS
 DIMISERICORDIAM PRAECALATUR. NEUQUA
 CENTO HABANT INCREDULAM SIBI QUE SEOMPER
 INDIENAM IN CALIIS UENIRE PERMITTERET.

SEDSEN TENS PERSPICUO PRODILICENS POPULIS IN
 HOC NON FUISSE CONCESSUM. **C**ONSILIO HABU
 IT EXPRENDI ARTEM ROMANAM SCILICET UT
 ADIUNCTAM SIBI APOSTOLICACURITUMIS PATRO
 CINTA QUAE BONDITICR AD DICI SERICORDIAM
 PLACITAE ET UERERE TURPA. **C**ILIIUS OBTE
 RE. **A**CCIDENS ERGO AD BEATUM APOSTOLUM PETRUM
 DE PRACCALATUR AUXILIUM BONIFACIUS
INVALIDA MISSI RECUPIA MAXIME IN OEDIASCI ON
 SAMPENS PRUIT BIDU RIGIQUAE SINE ULOCY
 BO POUQUE MAYERCI. **N**ECESSE INIQUA
 LUM ALIQUOD BONUM NECESSARIA RECUPI
 QUAE IDEM PERCUTIT. **F**ICNONEM ONDA
 APPOSTULA. **F**ICNONEM ONDA
 IN SCISSIOE

TIACTE IN TIADINADUNDA. **E**CCENIM MIGRA
 BENS ACORPORE. **N**EC DEBUNT OCULI TUA
 LAQUA PACIURISUNT IN CALISSICUT LOCUTUS
 EST DÑS NOSTER. **H**OC ASCO APOSTULO PON
 TIFEX RESPONSOSUSCEPTO. **I**TER ACCELERAT.
 CALIAS QUE DE LOCITER REPERTIT. **V**ENIENSQUE
 ADURBEA IUNC FORUM QUACERANT NECESSA
 RIASEPULCHRAE SECUM CRUSTRUAAT. **V**ALEDI
 CENSQUE CLERICIS AURELIQUIS CIVITATISURBIS.

DENUNTIATQUE ILLUET ADENTATIONE. **Q**UIA
 NON IUSURI ESSE UTIUTRA PACIEM ILLIUS.
AILLIUCUTIT. **I**UDICISNOETIACRIMIS PROSE
 QUENTISSIMPETIBANTHUMILIIPRAEEDICEN
 TES. **N**EDEREINQUASNOSPAVIERSCE. **N**EOB
 IUSCARIISNOSTIRIPASTORIONE. **S**EDQUIMEUM
 ILLIUSCE. **I**OCARENONPASSINE. **A**CCPTIBE
 EDICITONE. **Q**UACERANTISREDIBUNT. **H**ICCRO
 CEDENS INOC
 TORDORE. **A**
 PACEREM

NOVE LAIBLASILARUM PRAESIDENTIUM
 HACCINTECIBO HISTORIAE LIBRORUM ARRAUIT
 IN QUARTO UEROLIBRO CUM DE INFERRE CIORE
 IN CURSIBUS PLI MAXIMO IVRANXI KARARECAT
 EOTOPORE CARIE TO ET SIRUS IN LOCO NAM
 NENI SUBROCANT IN CROMANIA CUM EXERCITII
 OPPOSITO FRANCIS DIVERSABANTUR ET
 POST PAUCACUM ITRAXI DEGERMANIA PRAE
 DUS FULSSE ET ADIECITRIBILARBO CASIIS
 OFFERUI UOLENS - CONMONET CASAREM
 POCNAS DE BRAS APFANCIS EVICNOAS - NISI
 UNIVERSA QUAE SUPERTORCA NO CASIS LICU
 ORIBUS DIRIPUERANT TORRES INORCSITUE
 RENT - ET TORIS QUEBILIMRADERENT - IN QUO
 UOLA PACTIS PERITIO MONRECTUR - PACE
 AC FACIENDICES - ET MILIT TOE IN
 EP SARIN - POST OIOSP - ISMAI TOE IN
 ET SANNOX - IN COLIOM - DII - GRAN
 XPOIISQUE
 EXVIORE
 RASO

status publicus periturus abatur. **C**auso
 apud ius a palati aedilis principia
 lex ius a palati aedilis in praetura in modum
 dactilomilitaris. **R**etoraprae in saelli
 tribus radia cuius quoc officiaris
 gressa in conuentionem aedilis in
 latusque ex omnibus aedilis in
 ac ob ius in reppricatur. **C**ausa
 latus principis sermone in aedilis in
 auderet. **D**ebuerat. **G**o anno
 aedilis in sermone in aedilis in
 Suerculos in aedilis in
 insecans. **A**edilis in aedilis in
 hie in reppricatur. **R**etoraprae in
 reppricatur. **R**etoraprae in aedilis in
 occidit in aedilis in aedilis in
 in aedilis in aedilis in aedilis in
 in aedilis in aedilis in aedilis in

RUM MAXIMUS COMMISERAT - COLLECTO EXER-
 CITU APUD AGRIPINAM CONUENERUNT. SED
 ONUS IIPRAEDABOSIES PROUINCIAE ROMANA
 DE POPULO RHENI TRANSIERUNT. PLURIBUS
 SUORUM ROMANO RELICTIS. SOLO AD REPELEN-
 DAM DE POPULO NONE PARATIS. CUM QUIBUS
 INGRESSUS ROMANIS AD COMODUS FUIT. MUL-
 TIS FRANCORUM APUD CARBONARIAM FERRO
 PEREMPTIS. CUMQUE CONSULIBUS CURSUS
 CENSU AN INFRANCIA TRANSIRE DEBERET
 NANNINUS ABIIIT. QUI ANON IN PARATIS ET
 IN LOCIS INDUBIAE FORMIDARE FUTUROS
 SCIEBAT. QUOD CUM QUINQUE RELIQUIS
 RIS MILITARIBUS DISPLACUISSET NANNENOMO
 COEVA CUM REVERSO QUINQUE MILITIBUS
 CIRCUM NICH...
 CRESSUS SE...
 SASH...
 CREOS DIS...
 MILITIBUS...

§

eliduce in cressi. **S**alutis in medio iheredie
 in plicantes se erroribus uarum toto per
 uacansunt. Tandem cum in centibus saep
 tis omnia a solido clausa offendissent. In
 palus tres campos quis iluis iungebantur
 prorumpere molentibus hostium rare
 apparuere. **Q**ui coniuncta arborum tron
 cis uel concidibus superstantes. **U**el ut fas
 ticus turrimus sacitias tormentorum rru
 effundere. **I**llius barbarum uenenis ut
 summi cutis neque loetalibus inflicta lo
 cis uulnera hauri dubiae mortis sequeren
 tur. **D**e hinc maiorem multitudinem hostium
 circumpositis exeretis. **I**n aperta campo
 rumbatibus hauri. **U**el reliquerant a uide

Expressus in... **T**urrimus... **S**acitias... **T**ormentorum...
Uel ut fas... **I**llius... **B**arbarum... **U**enenis...
Summi... **C**utis... **N**eque... **L**oetalibus... **I**nflicta...
Locis... **U**ulnera... **H**auri... **D**ubiae... **M**ortis...
Sequeren... **T**ur... **D**e hinc... **M**aiorem... **M**ultitudinem...
Hostium... **C**ircumpositis... **E**xeretis... **I**n... **A**perta...
Campo... **R**umbatibus... **H**auri... **U**el... **R**eliquerant...
A uide...

NOX ET LAMBULASILGARUM PRAESUMPERUNT

HACCIN TERCIQ HISTORIAE LIBRO NARRAT
 IN QUARTO UERO LIBRO CUM DE INTERFECTIONE
 MICTURIS FILII MAXIMI TYRANNI NARRARET

EO TEMPORE CAIUS ET TITUS SIRUS IN LOCO NAN
 NENI SUBROCATI IN GERMANIA CUM EXERCITU
 OPPOSITO FRANCIS DIUERSABANTUR

ET POST PAUCAS ANNI FRANCIA DE GERMANIA PRAE
 DASA TULISSENT ADIECI NIBIL ARBO CASTIS

DIFFERRI UOLENS. **C**ONMONET CAESAREM
 POENAS DEBITAS A FRANCIS EXIGENDAS. **N**ISI

UNI UERSA QUAE SUPREIORE ANNO CAESIS LEC
 ONIBUS DIRIPUERANT CONPESUM RESITUE

RENT. **A**CTORIS QUE BELLI TRADERENT. **I**N QUO
 VIOLATAE PACIS PENITENTIA PONERETUR. **H**ACC

ACTA CUM DUCES CAESARIS. **M**ULTIQUE DE IN
 CEPERANT. **P**OST QUOS PAUCI. **M**ARTO COME
 ET SUNNON. **P**RAE COEPTUM. **H**ILIS TRANS

ACTO CURNIO CAESARIS. **A**CTORIS QUE
 EX MORE CAESARIS. **A**CTORIS QUE

RES. **C**ONPESUM RESITUE
 RENT. **A**CTORIS QUE BELLI TRADERENT.

IN QUO VIOLATAE PACIS PENITENTIA PONERETUR.

HACC ACTA CUM DUCES CAESARIS. **M**ULTIQUE DE IN
 CEPERANT. **P**OST QUOS PAUCI. **M**ARTO COME
 ET SUNNON. **P**RAE COEPTUM. **H**ILIS TRANS

ACTO CURNIO CAESARIS. **A**CTORIS QUE
 EX MORE CAESARIS. **A**CTORIS QUE

RES. **C**ONPESUM RESITUE
 RENT. **A**CTORIS QUE BELLI TRADERENT.

IN QUO VIOLATAE PACIS PENITENTIA PONERETUR.

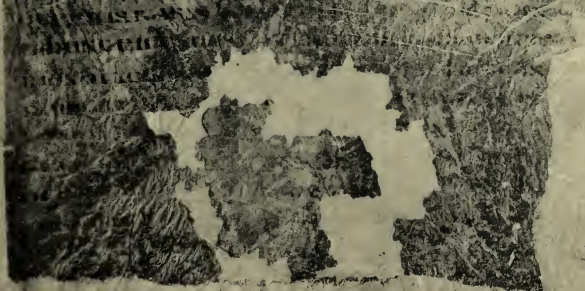
HACC ACTA CUM DUCES CAESARIS. **M**ULTIQUE DE IN
 CEPERANT. **P**OST QUOS PAUCI. **M**ARTO COME
 ET SUNNON. **P**RAE COEPTUM. **H**ILIS TRANS

ACTO CURNIO CAESARIS. **A**CTORIS QUE
 EX MORE CAESARIS. **A**CTORIS QUE

cet **C**audentius pater scilicet provinciae
 primo **C**risla ad domesnicam exorsus mili-
 tiam usque ad **C**acis ierit equitum culmen
 profectus. **M**ater italae nobilis ac locu-
 plex femina aetius filius a puero proae-
 turianus. **T**ribus annis alarici obses-
 sis. **D**e hinc honorum posthac carpi-
 onis gener ex comite domesnicorum. **E**t
 iohannis curae palatii medicus corporis giri-
 lis habitudinis deceniter formatus. Quod
 neque infirmitudine esset. Neque operi
 animo lacer membris uectis aequis
 prudensissimus. **S**alutaris tactu peri-
 tus contempserit. **P**robus animus pla-
 cis artibus caelestibus. **N**ullis autem
 ac minime curis. **T**erribis autem
 ortus. **N**ec inquit. **I**s quidem
 ab insensu. **A**ncipit
 patiens. **S**uis
 uidus.

De Jul. J. 10

se trahere. Illiquoque ob hoc indignan
 tes de regnum eum ei erant. Conper
 to autem quod eum etiam in terpe cire
 uellent. Thoriciam petiit. Relinquen
 ti hominem sibi carum. Quicquid rorum po
 ren. Hum animos uerbis lenibus mollire
 posuit. Dans etiam signum quando re
 dire possit in patriam. Id est diuisum
 simul aurum aureum. Et unam quide
 partem secum detulit Childericus.
 Aliam uero amicos eius retinuit dicens
 mandando quidem hanc partem. Tibi mise
 ram. Ar. res que coniecit. Unum efficit
 in se solidum. In se se securo animo
 in patriam redire. Mensuram in
 Thoriciam.

psis etiam rocamibus at horis clare cre
 sus in re nosuo est res quibus **H**is er
 corccnanibus simul basinilla quam
 supra memoradis **R**elicio uirosuo
 ad childericum uenit **Q**uicum solliche
 inuerricaret **Q**uade causa ad eum de
 tate reuocauisset **R**espondisse per
 tuer **N**ouit quid uilicatem tuam quod
 sis ad de stre uis **I**deo que uenit
 habitem uero **N**am uerissim
 transmarinis partibus aliquem coeno
 cisse uilicem **T**u ex perissim uilicem
 cohabitacione uis **A**llegaudens
 caosile conuicti apolam **Q**uac con
 uicti uenit uilicem uocanti que no
 uenit uilicem **H**ieronymus
 sus uilicem uilicem uilicem

XVII

...ranspido
 ...sonandi
 ...ualis
 ...uacu
 ...ces
 ...tholo
 ...uado
 ...

Ab. II. cap. XIII

Ipsa enim iam muliere percussione in fue
 rat indicatus. quod uiso ait. En ipsum
 quem elecit dñs. Ecce qualem uobis pon
 uipicem distulnauit. Hic ordine turepis
 copus. Haccaloquente omnes popu
 los cuncta in tentione postposita cla
 mauit. Dicnam ac ius ius esse quinq
 thedra postius septimus in eodem loco

Pontificatus honore populo caudente
 suscipit. au — au —
 et iure childericus aurilianis puenas
 eert. Ado uacrius uero eum saxonibus
 andecado uertit. Magna in clies popu
 lum deo as iauit. Virtus est a ttem
 ecidit. In reliquis plium syacrimo no
 quinc. Ado uacrius de ande
 cauo. Magna in clies accipit rin
 tani.

tempus
 in atten
 sacri
 cordis
 in ni
 repl. ad

lib. II. cap. XXVIII.

1111

REGIONEM. TAN TUUM UT QUOD MIHI PER MEI
 CONSILIU M DEMANDA UERIT IMPLERE STU
 DEAS. DONEC CAUSAM TUAM DNS PROSPE
 RAM FACERE SUA PIETATE DICENTUR. ET IL
 LE FACIAM IN QUID QUAE CUM QUE MANDA UE
 RIS. HAECE DICENT E GALE DICENS ARIDIUS
 DISCESSIT. ET AD CHLODOUECHUM RECEM
 ABIENS AIT. ECCE ECOHOMILIS TUUS PISSI
 MEREX AD TUAM POTENTIAM UENIO RELIN
 QUENS ILLUD MISERRIMUM. CUNDO B ADUO
 QUAOD SIME PIETAS TUARESPICERE DICNAUR
 IN TERRUM IN ME PAMOLUM ARQUE PIDELEM
 ET TUOY POSTERITATI HABEBIS. QUEVILLE
 PRUMPTISSIME COLLECCSSECUM REGINUR
 GRATISSIMO CUNDUS IN FABULIS STRENUUS
 INCONSILIS IUSTUS IN OPTIS EUN ONIS
 SOFIDELIS. DENIQUE. CHLODOUO
 OMNIE XERCITIBUS. DACTORUM DISRESE
 DE XEAITA. DACTORUM. DACTORUM. DACTORUM
 CLORACELSI. DACTORUM. DACTORUM. DACTORUM
 LIPALIS. DACTORUM. DACTORUM. DACTORUM
 CONSILIU M. DACTORUM. DACTORUM. DACTORUM
 INTEGRAM IN. DACTORUM. DACTORUM. DACTORUM
 BICONERUM. DACTORUM. DACTORUM. DACTORUM
 QUA STRANS. DACTORUM. DACTORUM. DACTORUM
 LINE. DACTORUM. DACTORUM. DACTORUM

quibus resediati in iudicis de popularis acro
 prama de pascis uineas dissecasoliurta
 succidis omnis que regiones pructus e
 ueris interim et illi nihil nocere praeva
 lis. **M**it teponius lega nonem et tribu
 tuum quod nbi annis singulis dissoluat
 in pone ut tei recios aluast. **E**t tiri
 buta dissoluenti perpetuo domineris.
 Quod si noluerit tunc quodlibet facit
 es. Quo consilio rex accepto hos tunc
 dire iubet ad propriam. **T**unc missa
 gatione ad cundo baduo ut tei per singu
 los annos tibi tui imposita reddere de
 beantur. **N**ille de praesentis soluit

Et de tunc se soluit tunc se esse pro dunt

Tunc de tunc se soluit tunc se esse pro dunt

Tunc de tunc se soluit tunc se esse pro dunt

Tunc de tunc se soluit tunc se esse pro dunt

Tunc de tunc se soluit tunc se esse pro dunt

Tunc de tunc se soluit tunc se esse pro dunt

Tunc de tunc se soluit tunc se esse pro dunt

Tunc de tunc se soluit tunc se esse pro dunt

Tunc de tunc se soluit tunc se esse pro dunt

Tunc de tunc se soluit tunc se esse pro dunt

CURAMANEBAT; ¶ IlleveroINDICANS CURP
 ERIT CIECTUS ABURBECUM CETERIS ADGUN
 DOBADUM FURIBUS UNDE HADIT; ¶ Iudicansqua
 LIERCIAUWIECINRUADENSULHONEM EXER
 CERETINFRATRE; ¶ Inquoque duce. EXERCI
 QUM PERAQUAEDUCIUM DIRECTUM. QUL
 LIS CUM FERRETAECNBS PRAECIDENTIB;

ERAI AUTE M SPIRACULUM ILLIUS LAPIDEM AC
 NO CONCLUSUM. Quocum uectibus illius
 PERMACIS TERIUM ARTIFICIS REPULSO CUI
 TATE M IN TROEUNT; ¶ Illisque de muro SA
 CRTANIBUS. In terea praecueunt;

DAMUM ACITUM DE MEDIO CIURTAIS SONU
 BUENAEOBS SEDENTIS. PORTAS CAPIENT
 APERTIS QUE PARETERE MERE DIANTUR.

Cumque in ista diuina. In scopulis no
 pulis uerbis amu. In scopulis no
 DERCIUR. Quidem. In scopulis no
 RETICORUM CONSIDERANTUR. In
 POARRIANO INTERPRETANTUR. In
 FRANCIGLIAPOLI. In scopulis no
 SEPTUREO CONSIDERANTUR. In
 AUCHEMIOSS. In scopulis no
 ALIQUO SCOPULO. In scopulis no
 POSITUS AC IN EXIBUO ADAL. In
 COFRANCIGLIAPOLI. In scopulis no

BURCUNDIONIBUS QUI CODECIS ILLO CONSENSE
 RANT. IPSE UERO RECCONEM OMNEM QUOD
 NUNC BURCUNDIA DICTUR. IN SUO DOMINIO
 RESTAURAUIT. BURCUNDIONIBUS LEGES MI
 TIORES INSINUAT NEM QUAM OS OB PRAEME
 RENT. CUM AD TIBI COGNOUISSET ASSERUIO
 NES HAERETICORUM. NIBI ESSE ASCO EPISCO
 POUIENNESE XPI FILIUM DIER SPMS SCAE
 QUALI SPATRI CO PESSUS. CUM UT CRISMA
 RETURE XPE PET. CUM UT SACERDOS SI UERE
 CREDIS HOEC QUOD NOS IPSE DNS EDOCUIT DEUS
 EX SEQUE. ALI AUTEM. SI QUIS ME CONFES
 SUS FUERIT CORAM HOMINIBUS CONFITEBOR
 ET ECO EUM CORAM PATRE MEO QUI EST IN CAE
 LIS. CUM AUTEM NEGAUERIT ME CORAM HOMI
 NIBUS NEGABO ET ECO EUM CORAM PATRE
 MEO QUI EST IN CAELIS. SICUT IPSI SCS AC
 CUS SUUS. CUM AUTEM NEGAUERIT ME CORAM
 HOMINIBUS NEGABO ET ECO EUM CORAM PATRE
 MEO QUI EST IN CAELIS. IN SINGULA
 PARTIBUS AD RECCONEM OMNIBUS
 BURCUNDIONIBUS. CUM AUTEM NEGAUERIT ME
 CORAM HOMINIBUS NEGABO ET ECO EUM
 CORAM PATRE MEO QUI EST IN CAELIS.

Ne creatorem omnium in publico patearis.
 Relinque hanc stultitiam et quod corde te
 dicis credere ore proferis plebe. Sicut
 et beatus apostolus ait. Corde creditur
 ad iustitiam ore autem confessio pro
 litem. Sicut propheta ait. Confitebor
 tibi dñe in ecclesia magna in populo graui
 laudabo te. Et iterum confitebor tibi in
 populo dñe psalmu dicit a dñi nomini in
 ter centes metuens enim populum. Ore
 ignorans quia sauius est in populo sequa
 tur pedem tuum. Quam tu in profuitatem
 facias populari. Tu enim es caput popu
 li non populos caput tuum. Sicut ad bel
 lum propius caris tu praecidis caeteruas
 hostium. Et ille quo alicuius sussecon
 tur. Unde melius est tunc praecedente
 coenusa carere ista in quam peruenire
 perueniant de errore. Quod non in
 riditur successio in illa quae propter
 terrenum recessum non confititur
 in sacculum. Et galileatione conuuls
 usque ad extremum in aeterna. In balis
 per dicitur. Ne publice equa tunc
 in aeterna solunt confiteri. Quia in aeterna
 in dicitur et tunc in dicitur.

acutus namque insurrexerit haeresim apud
 urbem constantinopolitanam. **T**am illa
 quam et uices quamques ab illis docuit
 id est nihil diuinitatis habuisse omnino
 trum in christo. **R**ocante eundem ad ore
 ipse contra eas scripsit. **E**xstant exinde
 nunc apud nos aepistulae admirabiles
 quae sicut tunc haeresim oppræsserunt
 ita nunc aeternam diuinitatem edificant. **S**crip
 sit enim humiliter librum unum de mu
 di principio et diuersis alijs conditionibus
 libros sex uersu conpacinatos. **E**t pistola
 quae libros nouem. **I**nter quos supra dic
 tae continentur aepistulae. **R**eferunt
 enim in quadam humilia quam de roca
 onibus scripsit. **H**as ipsas roca
 onibus quas ante ascensionem dominicam trium
 phantem celebramus rocauimus. **I**psius
 et nunc in archiepiscopo. **C**eterum hie
 me tempore praefatae in similia scripsisse.
Docuit enim illa uoluntate in re uir pro
 eis. **N**am peritiam in re uir in qua
 et uir. **S**ed et ceruicibus uir et opora
 et uir in portis in creta per uir in
 et uir in re uir in re uir in re uir in
 et uir in re uir in re uir in re uir in
 et uir in re uir in re uir in re uir in

RESENTUR ADUENIENTIBUS PASCHALIS SOLEM
 NIAMBUS DIEBUS EXPECTABAT MISERICOR
 DIAM DI PLEBS TOTAEUORAE UT UELHIC MAC
 NAE SOLEMNITATIS DIE. HUICTERRORITER
 MINUM DARENT. SED IN IPSA CLORIOSA ENOC
 TIS UICILIA DUM MISSARUM CAELEBRAREN
 TUR SOLEMNIA. SUBTROPALATIUM RECALE
 INTRAMURANCUM DICINOJENESUCCENDITUR.
 PAUIORE OMNIBUS PERTERRITIS ET ECLESI
 AM EGRESSIS CREDENTIBUS. NE AUT HOC IN
 CENDIO URBS TOTAE CONSUMERETUR AUT CER
 TE DISRUPATA TELLORE DEGIS CERET. SCSSA
 CERDOS PROSTRATUS ANTE ALTARE. CUM CE
 QUI TUET LACRIMIS DNI MISERICORDIAM IN
 PRACCATOR. Quid plurapene traur ex
 celsa populi ORATIO PONTIFICIS INCELEST.
 RESINXIT QUAE DOUIS INCENDIUM PLUMEN
 PROFLUENTIUM LACRIMARUM. CUM QUAE HE
 ACERENTUR AD PROPRINQUANTE ASEVXELINE
 HETIAPDIAUTIS COALCSTANNOUENITAE. IN
 DIXIT POPULI VICI NIUMS INTRITTE ORANDI
 MODUM AEDNOSERICIUM. PROCOASTIBILA
 REMOIS PONTIFICIUM. CUM INTRITTE ORANDI
 QUE CUM INO. CUM INTRITTE ORANDI
 CUM INTRITTE ORANDI. CUM INTRITTE ORANDI
 CUM INTRITTE ORANDI. CUM INTRITTE ORANDI

cerdos pectre expide quaeus quenucindi no
mine peroonnes aecllesias inconpunctione
cordis et contritione sps caelebratur.

X
III **C**hur alaricus rex gothorum. Cum uide
ret chlodo uechum regem. Centes assi
duae debellare. Legatus ad eum dirigit
dicens Si frater meus uellit in se derat
animo ut nos do propitio pariter uideri
mus. Quod chlodo uechus non respuens
ad eum uenit. Coniuncti que in insula
liceris quae erat iuxta uicium ambacien
sim. Ferretur in uerbis toronicae si
mul. Locum comedentes pariter ac biben
tes promissas sibi amicitia pacificidisces
serunt. Multa am tunc ex callis habe
re francos dominos summo desiderio
cupiebant.

XV
III **C**hur chlodo uechus rex aet suis ualde
indignis uero. quod in arrianiparito
tentant catharum. Cuiusmodi adiu
urum eius operans in edicatos terras
indignos nostra. Cumque placisset
omnibus in sermo. Quod in eo exerepti
in edicatos dirigit. Quod in eo com
morabat. Sed quoniam in eo in sermo
perit. Quod in eo in sermo.

REUERENTIA BEATI MARTINI DEO PRÆDICTUM
 UT NULLUS DE REGIONE ILLA ALIUD QUAM HERBA
 RUM ALIMENTA QUAMQUE PRÆSUMERET.
 Quidam autem de exercitu uenit uetus
 dān pauperis pænum ait. NONNE REHER
 BATANTUM PRÆSUMI MANDAUIT. Nihil ali
 ud est hoc inquit rba est. NON ENIM ERIMUS
 TRANSGRESSORES PRÆCEPTIUS SIE AMPRE
 SUMIMUS. Cumque uis faciens pauperi
 pænum uirtute tulisset. Factum perue
 nit ad recem. Quem die totius gladio per
 eumptum ait. ET TUBIERIT SPES UICURIAE
 SIBI EXIOMARTINO OFFENDIMUS. Suisque
 fuit exercitum nihil ulterius ab ac regione
 præsumere. Ipse uero rex derixit non
 uos ad bexam basilicam dicens. Hic est for
 sit an aliquod uicuriæ auspiciū ab aede
 scās suscipitis. *Mundatis ueneribus quod*
ocoso exhibentur. *Si uone ac uior*
uibles. et uere uba uere redit. et semper
de ac uia uita in eis manibus tradere
de credisit. In uere uia uia uia uia uia
 INI DIGNARE PROPTER RECLARE. *et uoc*
 suscipi quod. *et uis uis. et uis uis.*
 uia uia uia uia uia uia uia uia uia uia
 Locum acci quod. *et uis uis. et uis uis.*

CIS. DUO SCAMINEREDERENTUR BASILICAM
 HANC ANTE PANAM EXINPROVISO. PRIMICIRI
 US QUERAT IN POSUIT. PRAECINXISTO MEDNE
 UIRIUM AD BELLUM. **S**UBLANTASTIUSUR
 CENTESINOME SUBIUSME ET INIMICORUM ME
 ORAM DEDISTI AMBIDORSUM ET ODIENTES ME
 DISPERDEDISTI. **Q**UODPSALLENTIUM AUDI
 ENIES DNO CRATIAS ACENTES. **E**TUO TO BEA
 TO CONFESSORIPROAMPIENTES LAE IN UN
 AUERUNT RECI. **P**ORRO ILLE CUM AD PLANI
 UINCENNAM CUM EXERCITU ADUENISSET
IN QUO LOCO CUM TRANSIRE DEBERET PAESI
 TUS IGNORABAT. **I**N IUDICAT ENIM AB INI
 DATIONE I PLUNIARUM. **C**UMQUE ILLA NOCIE
 DNM DE PRAECAUIS FUISSET UICIUADUM QUO
 TRANSIRE POSSIT DICNARE TUROS TENDERE
MAHE FACTO CERUAMIRACMACNIPUDINIS AN
 TE COSNUITUDI. **L**IMISE INECORITUR. **I**LLAQUE
 UADAXIT POPULUS QUONIAM USIRE POSSIT AENO
 UIT. **E**T ENIM IUDICATUM RECIAPAI PECTAUS
 DUM ENIM IUDICATIS COORDINARE I. **P**HA
 RUS IEX ADE BASILICASEMILARI EGRESSAUM
 SAESI ET IUDICATUM SUPER SE ADUENIRE SO
 LIT. **I**N IUDICATUM BEAUCOSPENSORIS ADIPIUS
 ILLAM IUDICATIS BEAUCOSPENSORIS. **C**ONTRA
 QUOS SACRITISDEM. **E**T ENIM PREIUDICON

FLIXERAT DE BELLARET CONTESTATUS EST AU
 TEM OMNI EXERCITUM NEQUE IN QUIDEM
 AUT INQUIA ALIQUO EXPOLIARENT AUT RES
 CUIUSQUAM DERIPERENT. **G**RATI IN HIS DIE
 BUS QUI LAUDA BLESSITATIIS MAXENTIIUS
 AB BARECLAUSUS IN MONASTERIO SUO. **O**R
 DII IN ORE IN FRATE ROPINUM PECTA UENSIO
CUIUS MONASTERII NOME N LEX TIONI NON IN
 ODIUMUS. QUA LOCUS ILLE USQUE HODIE VEL
 LULASII MAXENTII VOCATUR. CUIUS MONA
 CHICUM ONUM HOSIUM CUNEUM. **A**D MO
 NASTYRIUM CERNERENT PROPINQUARE AB
 SATRO EXORANT. UT DE CELLULA SUA EGRE
 DERETUR AD CONSOLANDUM EOS. **I**LLOQUE
 OCCORRANTE. **I**NI TIMORE PERCUSI EAM
 APERIO ASIUM DE CELLULA SUA PRODUCUNT
ATITILE IN OCCURSUM HOSIUM QUASI PACE
 ROCI MORUS PERCUTIT IN TREPIDUS. CUIUS AU
 TEM EX HIS EGREDIENS A TRO. **M**ANU
 TENS LIBERAT. **A**U TANTUM IN TREPIDUS
 TAD CERERIT. **A**U TANTUM IN TREPIDUS
 PT. **A**U TANTUM IN TREPIDUS. **A**U TANTUM
 POSCENS. **A**U TANTUM IN TREPIDUS. **A**U
 LIQUIT CUNEUM HOSIUM. **A**U TANTUM
 REDIRENT. **A**U TANTUM IN TREPIDUS. **A**U
 TANTUM IN TREPIDUS. **A**U TANTUM IN TREPIDUS

tus CONFESSOR cum oleo benedictio con-
 tractans. Inpositio signo crucis restitui-
 rit saxum eiusque obitu monasterium
 permansit in laesum. Multasque et ali-
 as virtutes operatus est quas si quis
 diligeniter inquirat. LIBRUM ubi et illius
 legens cuncta reperiet. ANNO quin-
 to decimo chlodouechi. Interea chlo-
 douechus rex cum alarico regi gothorum
 in campo uocladensi. Decimo ab urbe
 peccata uenit et conuenit et con-
 fligunt. His enim resistunt commi-
 nus illicumque secundum consuetudine
 gothi uergerent. Ipse rex chlo-
 douechus uicturiam domino adiuuante
 obtinuit. Habebat autem in adiutoriis
 suum filium. Sigiberthi claudinome
 chlodericum. Huius sigiberthi uictoriam
 contra alaricos. Apud uulbiacense
 oppidum percussit in cennatiam clau-
 dicat. Postquam cum filio suo corbis
 alaricom reuocauit et fecisset. Duo
 ex adverso sub iocum nuntius cum con-
 fligunt. Sed au-
 telio alaricac quibus locis qui
 se perire temptasset in uictoria

Difficile
 Chronologia

TUNC ARVERNORUM POPULOS · QUI CUM A POL
 LINARE UENERAT · ET PRIMIQUE RANT EXSE
 NATORIBUS CORRUERUNT · DE ACPUENA AMA
 LARICUS FILIUS ALARICI IN HISPANIAM FUIT
 REGNUM QUE PATRIS SACACIERO OCCUPAUIT ·
Chloduechus uero filius suum theude
 ricum per albigensium · **A**CRUPINAM CUI
 TATEM AD ARVERNUS DIRIGIT · QUI ABIENS
 URBES ILLAS APINIBUS COTHORUM USQUE
 BURGUNDIONUM TERMINUM PATRIS SUDI
 CIONIBUS SUBIUGAUIT · **R**EGNAUIT AUTEM
 ALARICIS ANNIS DUODECIM · **C**hlodue
 chus uero apud bardigalense urbem
 MEACENS · CUNCTOS THESAUROS ALARICI
 ATHOLOSA AUFERENS ECCLIS MANUENT ·
CONTANTIAM DNS GRATIAM TRIBUIT CUI
 ENIS CONTEMPLATIONE OBURIS PONTE COR
 RERENT · TUNC EXIENS IN HIS ORBES
 SUO DOMINUS · **D**ISTRICTA PER
 ACE FACIT · **M**ULTA SUI ·
 EST · **M**ULTA SUI ·
 SIT DUNCE ·
 CUM ALB ·
 DECILLIS ·
 SILIC ·
 VOIR ·

demam tunc ascenso aequite aurum ar
centum que inuenire. Illud quod in irapoz
tam auri ecclesiam ciuitatis est praesen
tibus populis manu propria sparcens.
Voluntate benignissima erocauit. Et
ab eadit tamquam consul autacus tus
est uocatus. **E**gressus autem a ioro
nus parisius uenit. Ibi que cathedram
reconstruit. **I**bi et theudericus
adeum uenit.

Tum autem chloouechus rex apu
Parisius moraretur. **M**isit clam
ad filium sic yberthidicens ecce pater
uius senit. et pede de bile claudicat
Sille in quid more retur recte uic
amicianos irare cnum illius reddenda
tur. **Q**uam ille cupiditate seductus pa
trem molitur occidere. **C**um que ille
egressus de colonia. **T**ransac
tor he super lucen. **A**us illam ambula
redispone reuoluit in ienturiasua
obdationem. **I**nmissis super e ad filium
peruissoribus. **E**um ibidem interfecti
tamque uicis illius postea surissim
Podit necesse. **M**isit clam
Aus ad

chlodouechuū regem de patrio Britannū
 manes aliquedientes. pater meus mox
 tuos esse rego thesaurus cum regno
 eius paenes me habeo. **D**irige uos ad
 me ut ea quaecum ibi de thesauris illius pla-
 cent bona uoluntate transortiam. **E**t
 ille gratias inquit tuas uoluntate in accoer-
 rogo ut uenientibus nos uis parte pacias
 cuncta ipse possessuros. Quibus ueni-
 entibus iste pater thesaurus pandit.
 Quidam diuersa respicerint. **I**n hanc
 arcellolam solutus erat pater meus nu-
 mis multa aurum concerere. **I**n morte inqui-
 unt illum animum quam usque ad fundum.
 Ut unctare pereas quod cum percisisset
 et resset ualde declinus. **U**nus eleuaria
 manubipinnum caerebrum eius in lisi.
Et sic quod in patria. **M**erita indicus
 incurrit quod aut. **C**lodouechus.
 Quod scilicet in. **S**ic uel
 us uel pater eius. **S**ed in uenit
 ens cond. **A**ncor. **C**lodouechus.
 udit quod continet. **E**t in quod
 per se ab. **C**lodouechus.
 deric. **P**ater meus. **C**lodouechus.
 in se. **C**lodouechus.

eum interficere uellim. Cumque ille per
 buconiam siluam fugiret. Inmissis super
 eum latrunculis quorum tradidit et occidit.
 Ipse quoque dum thesauros eius aperit
 nescio quo percussus interit. Sed in
 his erone quaquam conscius uoluerit
 possunt sanguinem parentum meorum ef-
 fusdere. quod fieri nefas est. Sed quia hec
 euenerunt consilio uobis praebeto. Sunde-
 tur acceptum conuertimini ad me ut sub-
 meam siuis de persionem. At illi ista audi-
 entes plaudentes tam paruis quam uoci-
 bus eum. Clepeo euctum super secretem
 constituit ut recumque sic yberthiae
 ceptum cum thesauris. Ipsos quoque sua
 ditioni adsciait. Prosternebat enim eo-
 undie hos testes eius sub manus eius et au-
 cebat recumque. Et quod ambulare rec-
 id corde coram. Et pacere et quae placi-

tu tacrant in dicitur. Et quae placi-
 tu. **I**nos tunc ad. Et quae placi-
 do autem cum siacro pum aut hic ba-
 raricus eum. Mus ad solacium plodo ue-
 chlemin. Et quae placi-
 u. Sed quae placi-
 niret uerumque cum illo et. Et quae placi-

CONVICARET OB HANC CAUSAM CHLODOUECHUS IN
 DIENANS CONTRA EUM ABIT - **Q**UEM CIRCUMUEN
 TUM DOLIS COEPTI CUM FILIO UINCTOS QUE TOTO
 DIT ET CHARARICUM QUIDEM PRAESBYTERUM

FILIO UERO EUS DIACONUM ORDINARE IUBET -
CUM QUE CHARARICUS DE HUMILITATE SUA CON
 QUIRERET ET PLERET FILIUS EUS DIXISSE FER
 TUR IN UIRIDII QUID LIENOBAE FRONDES OCCISAE
 SUNT NEC OMNINO ARISCUNT - **S**ED UELOCITER
 EMERGENT UT CRESCERE QUACANT. **U**INNAM
 TAM UELOCITER QUI HAEC FECIT INTERCAT. **Q**UOD
 UERBUM SONUIT IN AURES CHLODOUECHI QUOD
 SCILICET MINARENTUR SIBI CAESARIEM ADERIS
 CENDUM LAXARE IPSUM QUE INTERFICERE -
NILLE MISSIT EOS PARTI ER CAPITE PLECTI - **Q**UI
 BUS MORTUIS REGNUM EORUM CUM THESAURIS
 ET POPULO ADQUAESIIT -

RAT AUTEM TUNC RACNARIUS REX APUD
 CAMARACUM TAM EFFRENIS IN LUXORIA UT
 CUI UEL PROPINQUIS QUID EM PARENIBUS INDUL
 CERET. **I**S HABEBAT PARRONEM CONSILIARIUM
 SIMILIS PURCINIALU TOLENTUM. **D**E QUO FER
 TUR CUM ALIQUID AUTE CYBI AUTE MUNERIS. **U**EL
 CUIUS LIBET REIRECI AD LATUM FUISSET DICERE
 SOLIUM BOESIBIS UO QUE PARRONES SUPPICERE
PRO QUARE FRANCI MAXIMA IN DIENATIONE TU

MEbant. **U**nde factum est ut dantis aureis
 sive armellis uel baltheis chlodouechus
 sed otium ad similitum auro. **E**rat enim
 aereum de auratum subdolo factum haec
 dedit Leudibuseius ut super eum inuitare
 tur porro eum exercitum contra eum com
 mouisset. **E**nille speculatores plerum
 que ad coenascendum transmitteret. Re
 uersis nuntius in terrore. **Q**uam ualida
 haec manus foret qui responderunt tibi
 tuoque parroni est maximum supplemen
 tum. **U**eniens autem chlodouechus et
 lum contra eum instruit. **A**d ille de uicini
 cernens exercitum suum pualabiparat
Sed ab exercitu conpraehensus alicuius
 poster eum manibus in conspectu chlo
 uechi. **U**sacum richario fratres uo per du
 citur. **C**uille curin quid humilias uicinus
 nostrum ut te uinceret permitteres meli
 us enim tibi fuerat mori. **E**t eleuati am se
 curem capite eius defixit. **C**onuersus quo
 ad fratrem eius ait si tu solacium fratri
 praebuisses alicuius utique non fuisset
Similiter et hunc securem percussam in
 terfecit. **P**ost quorum mortem cognus
 cent proditores eorum. **M**urum quod are

CIACCIPERANT ESSE ADULTERUM. Quod cum
 recidissent ille respondisse fertur.
MERITO INQUID TALE AURO ACCIPIT QUID NOSTRO
 AD MORTEM PROPRIA VOLUNTATE DEDUCIT. &
HOC ILLIS QUOD UIUERENT DEBERE SUFFICERE
NEMALE PRODITIONEM DOMINORUM SUORUM
 LUCITUR IN TERRORE DEPICERENT
QUOD ILLI AUDIENTES OPTABANT GRATIAM AD
 IPSCI. Illud sibiasserentes sufficere si
 uiuere mererentur. Fuerunt autem su
 pradicti regis propinqui huius. Quorum
 frater regis nomine apud caeno
 mannis ciuitatem exiisso chlodouechi.
 est interfectus. Quibus mortuis omne
 regnum eorum et thesauros chlodoue
 chus accipit. Interfectis que et alius mul
 tis regibus uel parentibus suis. Primis
 de quibus zelum habebat nec regnum au
 ferrent. Regnum suum per totas gallias
 dilatauit. Tamen congregans suis qua
 dam uice dixisse fertur. De parentibus
 quas ipse perdiderat. Nam ubique iam
 quam peregrinus iniret. Trans eos reman
 si. Et non habeo de parentibus meis qui
 mihi si uenerit aduersitas possit aliquid
 adiuuare. Sed non de morte horum

CONDOLENS. Sed dolerebat si forte potuis-
 set adhuc aliquem reperire ut in terficeret.
HIS TRANSACTIS APUD PARISIIS OBIIIT.
 Saepe pulsusque in basilicam sanctorum a-
 postolorum quam cum chrodechildae re-
 gina ipse construxerat. Migravit autem
 post uocladinse bellum anno quinto. Fue-
 runtque omnes dies regni eius xxxviii. Ita
 TRANSIIT UEROSCI MARTINIUSQUE AD TRANSI-
 TUM CHLODOUECHIREGIS QUI FUIT UNDECIMO
 ANNO EPISCOPATUS LICINI TORONICIS ACCERDO-
 TIS SUPPURANTUR ANNI CENTUM DUODECIM.
 Chrodechildis autem regina post mortem
 uiris uitoronicis uenit. Ibi que ad basilicam
 beati martini deseruiens cum summa pu-
 dicitate. Atque benignitate in loco com-
 morata est omnibus diebus uitae suae raro
 parisiis uisitans.

EXPLICIT LIBER SECUNDUS

INCIPIUNT CAPITULA LIBER

TERII
TEPILUS CHLODO-
 uechi
 II. DE EPISCOPATO DI-

NISI APOLLONA-
 RIS ARQUE QUIN-
 TIANI
 III. QUODDANI CALLI

as apperuerant
III De thoricorum
 recibus
II Quod sic mundus
 filium suum inter
 fecit
II De interitu chlo-
 do-
 meris
III Bellum contra
 thoricus
III De interitu her-
 mense plidac
III Quod childeber-
 tus aruerit abijt
II De interitu ala-
 rici
VI Quod childeber-
 tus et chlotbari-
 us burgundias the-
 odoricus aruer-
 nus abijt
I De excidio regio-
 nibus aruerit
II De clouo lapro et
 de proliacensae
 castro

VII De interitu man-
 derici
IX De captiuitate
 atali
XI De sicualdo
XII De episcopis to-
 ronensis
XIII De interitu filio
 ram chlodomeris
XIV De scocregorio
III Et situ diuionis
 sis castri
XX Quod theadober-
 tus in sicardae
 disponsauit
XXI Quod theadober-
 tus in provincia
 abijt
XXII Quod post eadeo
 teria accipit
XXIII De interitu sici-
 ualdi
XXIV Quod childeber-
 tus theadober-
 tum manserunt
XXV De bonitate thea-

DOBERTHI

X DE INTERIUS FILIAC

III DE OTERIAE

XX QUOD THEODOBER

II TUS IN SIGARDAE

ACCIPIT

XX QUOD CHILDEBERTUS

III CUM THEODOBERIO

CONTRACHLOTHARI

UM ABIT

XX QUOD CHILDEBERTUS

III ET CHLOTHARIUS IN

HISPANIIS ABIERUNT

XX DE REGIBUS HISPANORUM

XX DE FILIA THEODORI

CIRCIS ITALICI

XX QUOD THEODOBER

II TUS IN ITALIAM

ABIT

XX DE ASTERIOLO ET

III SECUNDINO

XX DE MUNERE THEO

III DOBERTHI CIRCA

URIDUNENSES CI

DES

XXV DE INTERIUS IRIGUALDI

XXVI DE INTERIUS THEO

DOBERTHI ET DEIN

TERIUS PARTHENI

XXVII DE HIEME CRAU

EXPLICIT

PROLOGO

INCIPIT LIBER

TERCIUS

CELIM SIPIA

CET PARUM PERCOR

FERRE. Quae xpia

NIS BEATAM CONFI

TENTIBUS TRINITA

TEM PROSPERA

SUCCESSERINT

ET quae haereyi

CIS CANNEM SCIN

DENTIBUS FUERINT

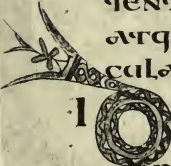
IN RUINAM; Omit

TAMUS AUTEM qua

LITERILLAM ABRA

HAM UENERATUR ADE LICEM; JACOB PRAE
 DICAT IN BENEDITIONEM; MOSES COGNAS
 CIT IN SENTENTIAM; POPULUM SEQUITUR INNU
 BEN EADEM QUE PAUISCIT IN MONTEM. UEL
 QUALITER EAM AARON PORTAUIT IN LOCIUM;
 AUT DAUID UANCINATUR IN PSALMUM. ORAS
 INNOUARE PER SPIRITUM RECTUM. NECESSITAU
 FER RESPIRARE SCIENTIAM ATQUE SE CONFIRMARE PER
 SPIRITUM PRINCIPALEM. MAGNO ET HIC COCCER
 NOMYSTIRIO QUOD SCILICET QUEM HERETICI
 ET MINOREM ADSE RUNT. PRINCIPALEM UOX
 PROPHETICAM ANNUNTIAT; SED HAEC UT DIXI
 MUS OMISSA AD NOS ITA TEMPORARE UER
 TAMUR; ARRIUS ENIM QUI HUIUS INIQUAE
 SECTAE PRIMUS INIQUUS QUE IN UENTORUM FUR
 INTERIORA IN SECESSUM DEPOSTITAM INFER
 NALIBUS SIGNIBUS SUBDITUR. HILARIUS DE
 ROBEATUS IN DIUINA TRINITATIS DEFEN
 SOR. PROPTER HANC IN EXILIUM DEDITAS
 ET PATRIAE ET PARADYSO RESTAURATUR;
 HANC CHLODOUECHUS REX CONFESSUS IP
 SOS HERETICOS AD ADIUTORIUM EIUS OP
 PRAESSIT; REGNUM QUE SUUM PERTOTAS
 CALLIAS DILATAUIT; ALARICUS HANC DENE
 GANS A REGNO ET POPULO. ATQUE AB IPSA
 QUOD MACISUITA MULTATUR AETERNA

DONS AUTEM SEUERE CREDENTIBUS ET SIN-
 SIDI ANTE INIMICO ALIQUA PERDANT; HIC CEN-
 TUPLICATA RES FIT; HÆRETIICI UERO
 NEC ADQUIRUNT MELIUS SED QUOD UIDENTUR
 HABERE AUFERATUR AB EIS; PROBAMUS HOC
 CODECISILICUNDONAUDIATQUE CODOMARI
 INTERIUS; QUI ET PATRIAM SIMULETANI-
 MAS PERDIDERUNT; NOS UERO UNUM AT-
 QUE INUISIBILEM ET IMMENSUM INCONPRAE-
 HENSIBILEM IN CLETUM PERENNEM ATQUE
 PERPETUUM DŌM CONFITEMUR; UNUM IN TRI-
 NITATE PROPTER PERSONARUM NUMERUM
 IDEST PATRIS ET FILII ET SPISSCŌI CONFITEMUR
 ET TRINUM IN UNITATE PROPTER AEQUALI-
 TATEM SUBSTANTIAE DEITATIS OMNIPOT-
 ENTIAE UEL UIRGUTIS QUI CAUNUS SCŌUS
 ATQUE OMNIPOTENS DŌS IN SEMPER ET NASAE
 CULARI REGNANS

IDEFUNCTI IGITUR CHLODOUECHORECE
 QUARTUOR FILII EIUS IDEST THEODO-
 RICUS CHLODOMERIS CHILDEBERTUS AT-
 QUE CHLOTHARIUS REGNUM EIUS ACCIPIUNT
 ET INTER SE AEQUALANCE DIUIDUNT; HABE-
 BAT IAM TUNC THEODORICUS FILIUM NOMI-
 NE THEODOBERTUM ELEGANTEM ATQUE
 UILEM. CUMQUE MAGNA UIRGUTE PELLE

RENTEI DE EXERCITU ROBŪRCOPIOSUS
 INESSET; **A**malarius filius alarici rex
 hispaniae sororem eorum in matrimo-
 nio postulat; Quod illi clementer indul-

LCENT: ET TAM PŪS IN REGIONE HISPANIAE CŪ
 MAGNORUM ORNAMENTORUM MOLE TRANS-
 MITTUNT; ✦ ✦ ✦ ✦ ✦ ✦

IICENO AUTEM URBIS THRONICAE DEFUNC-
 TO EPISCOPO DINIPIUS CATHEDRAM PONTI-
 FICALEM ASCENDIT. **A**PUTARUERNUS UERO
 POST OBITU BEATI ABRUNCULI SCS EUPRA-
 SIIUS DUODECIMUS EPISCOPUS HABEBATUR;
HIE QUARTUOR ANNOS POST CHLODOUECHI
 OBITU MEXIT UICE SIMO QUINTO EPISCOPO
 VISSUI ANNO TRANSIENS; **C**UMQUE POPU-
 LŪS SĒM QUINTIANUM QUIDERUINO CIECTUS
 PUEKATE LICISSET ALCHIMAE ET PLACIDANAE
 Uxor sororque APOLLONARIS AD SĒM QUINTI-
 ANUM UENIENTES DICUNT: **S**UFFICIAT DO-
 MINE SĒAE SENECTUTI TUAE; **Q**UODES EPISCO-
 PUS ORDINATUS; **P**ERMITTAT INQUIUNT PIC-
 TASTUAS ERUO TUO APOLLONARI LOCUMBU-
 IUS HONORIS ADIPISCI; **I**LLC UERO CUM ADHUC
 APICEM ASCENDERIT; **S**ICUT TIBI PLACIUM
 FUERIT OBSEQUIATUR; **T**U QUOQUE IMPERA-
 BISE TILLETUAE PARABIT IN OMNIBUS IUSSIO-

NE TANTUM UT HUMILI SUGGESTIONE NOSTRAE
 AUREM BENIGNITATIS A COMMODIS; QUI LLE;
 QUIDE CO IN QUID PRAESTABO CUIUS POTESTA
 TINI HILEST SUBDIUM; SUFFICIENTIUM UTORA
 PONE UACANT. COTUDIANUM MIHI ICTUM
 PRAESTETECLIA; ILLAE AUTEM HAEC AUDI
 ENTES APOLLONAREM AD RECEM DIRIGUNT;
 QUI ABIENS OBLATIS MULTIS MUNERIBUS IN
 EPISCOPATUS SUCCESSIT; QUID QUATUOR
 ABUTENS MENSIBUS MIGRAUIT AS ACCULO;
 CUM AUTEM HOC THEODERICUS NON HABERET
 ISSIT. IUSSE IBI SEM QUIN PANAM CONSU
 TURE POMEI POTESTATEM TRADIDIT ECCLIA
 SIA DICENS; HOC OB NOS TRI AMORIS ZELOAS
 URBSUAE IECUS EST; ET STANTIM DE RE
 TINUNT CONUOCANTES PONTIFICIBUS ET
 POPULO; CUM IN CA THEODORA ARUERNAE EC
 CLESIAE LOCauerunt; QUI QUARTUS DECI
 MUS ECCLIAE ILLI PRAEPOSITUS EST; RELI
 QUAE UERO QUAECESSIT. TAN UIRI UTESQUAE
 TEMPUS MIGRATIONIS EIUS; SCRIPTAS UNI
 IN LIBRO QUEM DE EIUS UITA CONPOSUIMUS;
 III **H**IS ITA CESSIT DANICUM RECTUO NOMI
 NE CHLOCHILACHO EUECTU NAUALI PER
 MARE GALLIAS APPETUNT; EGRESSIQUE AD
 TERRAS PACUM. UNUM DE RECO THEODO.

DORICI DECIAS TANTATAT QUE CAPTIUANT ONERA
 VISQUE NAUIBUS TAM DECAPTIUIS QUAM DE
 RELIQUIS SPOLIIS REVERTI AD PATRIAM CUP
 IUNT. Sed rex eorum IN LIUS RES DEBAT
 donec nauis alio mare conprehenderent.

Ipse deinceps secuturus. Quod cum theu
 derico nauis parum fuisset quod scilicet
 regio eius fuerit ab extraneis de uasta
 ta. Theudoberium filium suum in illis
 partibus cum valido exercitu ac magno
 armorum apparatu direxit. qui in terrec
 to rectis hostibus. Naualiprocliosopera
 tis oppraem omnē que rapinā terre resituit.

Porro tunc apertis horiscos. tres
 fratres recenum cens. illis ren
 nebant. Id est badricus hermenepre
 dus atque bertharius. Denique her
 menepredus bertharium fratrem suū
 uioppra. mens interfecit. Is moriens
 ra de cunda e filiam orfanam dereliquit.
 Reliquos enim et alios filios. De quibus
 in sequentiē scribemus. hermenepredō
 uero quovis iniqua atque crudelis amā
 labercano in inter hos fratres bel
 lum civile disseminat. Nam ueniens qua
 da die ad conuiciam circius mens am

median operiam repperit. Cumque dno
 riquod sibi hoc de lit in terrocaret res
 pondit. Quinquid a medio recesso spolia
 tur de cetero cum messae medium habere
 sudatum. **M**alibus et hissimilibus ille
 per otus contra prairem insurrexit.
Aper oculus sus nios theudoricu ore
 cem ad eum perse que xduas in uita dices.
Sihunc interpecis reuioem hax pari
 sorte diuidimus. Ille autem cauisus haec
 audiens cum exercitu ad eum dirigit. Con
 iuxta quesimul fidei sibi iuxta dantes
 ecressisunt ad bellum confluentes que
 cum baderico exercitu eius adterunt.
 Ipsamque obranscant cladio. **G**io bren
 ta uicaria theudericus ad propria est
 reuersus. **P**rouisus hermenepredusor
 litus fidei suae quod recit theudericoin
 dulcere pollicitus est implere dispenit.
Oriatque est inter eos grandis in metna.
 u
 citur mortuo cundobado regnum eius
 sicimandus filius obtinuit. **M**onastiri
 umque acauense sollicituracum
 doombus basilicisque aedificauit. **Q**ui
 perditam priorem consueu filiam theu
 dorici recis ita licide qua filium habebat

NOMINE SIGIRICUM ALIAM DUXIT UXOREM;
 Quae ualde contra filium eius sicut no-
 uercarum moes malignariae scanda-
 lizare coepit; Unde factum est ut una
 solempnitatum die cum puer super crea-
 ues uimenta matris aenasceret; Com-
 motus felle diceret ad eam; Non enim
 cras digna uerba haec indumenta tuater-
 ca contecerent; Quae dominae uacua id
 est uimenta matris meae fuisse nascuntur; At
 illa pro dolore succensam insinuat uerbis
 dolosis uirum suum dicens; Hic iniquus
 regnum tuum possidere desiderat;
 Neque interfecto eum usque Italiam
 dilatare disponet; Scilicet ut regnum
 quod a uiseius theodorico Italiae te-
 nente uisite possideat; Scit enim quod
 te uiuente haec non potest adimplere; et
 nisi tu eum ad asillem exsurcat; his uerbis
 ceomodille incitatus uerbis uxoris; In-
 quae consilium utrens iniquus exiit
 parricida; Nam sopitum uinodormire
 post meridiem filium idber; Cui dormi-
 ente orarium sub collo posuit uacsub-
 mento leuatum irahentibus ad se inu-
 cem duobus pueris sicillatus est. Quo

FACIO PATER SERO IAM PAENITENS SUPER
 CADAUERE XANIMAE RIENS PLERE COEPT
 ARARISSIMAE : Ad quem se nex quidam
 se dixisse fertur : Meis quid placeat mo
 do quia pereconsilium nequam facies
 parricidas ac uisissimas : Nam hunc qui
 innocens est iuculatus necessarium
 non est plancibilomixus ille ad scos a
 cauenses ariens per octidies in ple
 que uenit durans ueniam praecaba
 que psallem uim ubi assiduum in stitu
 ens lucido recessus est : Quone diu
 sade uenit prosequente hanc filiam
 rex theudoricus accipit

III **U**bro de childis regina chlodomere
 uel reliquos filios suos ad loquur
 dicens : Non me paenere ararissimos
 dulciter exarisse : Idcirco quae son
 iuriam meam et patris matris que meae
 mortem saecis studio uindicare : Hae
 illa audientes barcus dias petunt et con
 trasitionem uel praerogatiuam codo
 marum diricunt : De uenit q. . . exer
 citu . . . corum : codomarus te reauerit
 Sicut mundus uerodum ad scos ac auinos
 facere n. . . achlodomere capius

Cum uxore et filijs captiuus abducitur.
 Atque in fratrem suum aurilianum sur-
 be in cusodia positus detinetur; Dis-
 ce. dentibus que his recibus. Codoma-
 rus resumptis uiribus barcundiones
 colligit. recumque recipit; Contra
 quem chlodomeris merum ire disponen-
 s. Sigimundum interficere distinat; Cui abe-
 ato auro abbati uacno iunc temporis
 sacerdote dictum est; Siquis respice-
 ris dō. emenda ueris consilium tuum; Ut
 hos homines interfici non patiaris. Cri-
 dō. tecum; Et abiens uictoriam omne
 bis. Si ueros occideris. iupse in manus
 inimicorum traditus. similis sorte peribis.
 Fiet que tibi uxori que et filijs tuis. quod
 feceris sigimundo et coniacia liberis
 tuis; Quod ille abscondit. et dō. piteus con-
 silium tuum. Stultum consilium esse
 patet. ut inimicos domui reliquas contra
 reliquos eam. Cōs que a uercohae. a pros-
 etesurgenie; Inter duos hostium cunctos
 ruam. Sanius enim et facilius uictoria
 patrabitur. si uisus ab alio separetur;
 Quo in. Interfecto. facile et alios mori po-
 terit distinare. S. t. a. i. u. que in. Interfec-

TOSICOMUNDO CUM UXORE ET FILIIS. APERTO
 LOMPNAM AURILIANENSIS ARBIS CUM IN
 PUTEUM IACTARE PRÆCIPiens. BURCUN
 DIAS PEUIT UOCASSI IN SOLACIUM THEODO
 RICUM REDEM. Ille acriminiam socie
 RIS SUAM DECARE NOLENS IRE PROMISSI. Cū
 QUE PARTIER APERTI CIROSIAM LOCUM ARBIS
 CIENNENSIS CONIUNCI PUISSENT CUM CODO
 MARO CONPLICANT. CUMQUE CODO MARUS
 CUM EXERCITU RECAUERISSET. Et chlo
 dome RIS IN SEQUERETUR AC DESUIS NON MO
 DICO SPATIO ELONCATUS ESSET. Ad similan
 tes illis in eum eius dant ad eum uoces di
 centes. Huc huc conuertere cū tu exis su
 mas. Nulle credens abire in rupi que in
 medio inimicorum. Cuius amputatum
 caput et conio de paxum eleuant in sup
 liti. Quod franci cernentes at que coe
 sascentes chlodome rem in terpe uo.
Re paratis uiribus codo marum facant;
Burcundiones oppræmunt patriam
 que in suam redicunt potestatem; Nec
 morachlothacharius uxorem cerdani
 sui cum theudam nomine sibi in matrimo
 nio sociant; Filios quoque eius chro
 didis regina ex actis diebus lucius

SECUM RECIPIT AC TERUNT. QUORUM UNUS
THEODOUALDUS. ALI MERCURIBARIUS. TER
CIUS CHLODOUALDUS VOCABATUR. GODO
MARUS IERUM RECNUM RECIPIT.

POST THEODERICUS NON IN DE MORIS
IURIAS HEKONCE PREDIRECIS THORIN
CORUM CHLOTHACHARIUM FRATREM SUUM
INSOLACIO SUO VOCARET ADVERSUM EUM
IRE DISPONIT. PROMITTENS RECY CHLOTHA
CHARIO PARTEM PRAEDAE. SIC IDEM MU
NUS VICTORIAE DEUENIRET CONFERRETUR.
CONVOCANS ICI TUR FRANCIS DICTI AD EOS.
INDIGNAMINI QUAE SOTAM MEAM INIURIA
QUAE PARENTUM VESTRORUM INTERPUN
AERE TOLIT THORINCAS QUONDAM SUPER
PARENTES NOSTROS VIOLENTER ADIENS
SE AC MULTA INIULISSE ILLIS MALA. QUIDA
MIS OBSIDIBUS PACEM CUM HIS INIRE VOLA
ERUNT. SED ILLI OBSIDES IPSOS DIVERSIS
MORTIBUS PERIMERUNT ET INRUERUNT
SUPRA PARENTES NOSTROS. OMNEM SUB
TANTIAM ABSTULERUNT. PUEROS PERNER
GOS FAEMORUM AD ARBORES ADPENDEN
TES. PUELLAS AMPLIUS DUCENTIAS CRUDE
LITERE INTERFECERUNT. || TANTUMLECATIS
BRACHIS SUPERAEQUORUM CERVICIBUS.

Ipsi que acerrimo motu simul operdi
 uersa partem diuersis in partibus
 pæminas diuiserunt; Alii uerosuper
 aristas uarum Extensissimodibus que
 in terra confixis plaustradesuperose
 raram transire peccerunt; Confracti que
 ossibus canibus amibus que eas in ciba
 riadederunt. Nunc autem heremene
 predus quod amibi pollicetur esse pefel
 lit. Et omnino hæc adimplere oissimu
 latece uerbum directum habemus;
 Et amuscum di aduicoria. CONTRACOS;
 Quod illi audientes et de tanois caelere
 indignantis. Quod animo eadem que sen
 tentia. Thoringiam penerunt; Theu
 dericus autem chlotharius fratrem
 et theodobertum filium in solacio suo
 adsumens. cum exereitū abire; Tho
 ringi uero uenientibus francis dolos
 præparant; In campum enim quocir
 cam enacide bebant fossas effodiunt
 Quarum operiadensocespitem planum
 adsimulant campum. In his creporeis
 campugnare coepissent. Multi fran
 corum ac quies conruerunt. et partem
 ualde in impedimentum; Sed coenitū has

dolum obseruare coeperunt; Denique cum se thoringicae diuicem in terra iderent. Fugatiobremene Fredore ipsorum tercauerunt; Et ad ones in idem flumini usque perueniunt; Ibi que tanta caedis ex thoringis facta est ut alius fluminis a cadauerum conceriae repleretur; Et franciam quam per pontem aliquot super eos in litam; ulteriore transierunt; Patratam uero uictoriam regionem illam capessunt et in suam redierunt potestatem; Chlotharius uero rediens ad eundem filiam bertharicis secum captiuam abduxit; Sibi que eam in matrimonio socialuit; Cuius fratrem postea iniuste per homines iniquos occidit; Illa quoque ad dem conuersam uiratae in monasterium sibi in rapetta uense in urbem construxit; Quae orationibus ieiuniis atque ac Lymsinis praedita instantum emicuit; Ut magna in populis haberetur; Cum autem adhuc supra dicti regis in thoringiam essent; Theodoricus fratrem suum chlotharium occidere uoluit; Et praeparatis occulte cum armis

RIS. eum ad se uocat quasi secretius cū
 eo aliquid tracturus. Expansasque
 in parte domus illius uenturiorum de uero
 pariete in altero armatis post eum
 stare iubet. Cumque tenturium illud
 esset breuissimum pedes armatorum appa-
 ruere de tecti; Quod cognoscens Chlo-
 tharius cum suis armatis in crepus-
 culis domum Theodoricus uero in talle-
 gessibus haec coenouisse fabulam fin-
 git et alia ex aliis loquitur; Denique
 nesciens qualiter dolam suum delini-
 ret; Discum ei maxum arcente uo pro-
 crana dedit; Chlotharius autem ua-
 ledicens et promissere cranas acens
 ad metatum regressus est; Theodori-
 cus uero quaeritur ad suos; Nullam ex
 tantam causam suam perdedisse cau-
 num; Et ad filium suum Theodobertum
 ait; Uade ad patrem tuum et roca-
 ut minus quod ei dedit in bis uolonia
 te concedat; Quia biens quod petiit in-
 petrauit; In talibus enim dolis Theodo-
 ricus multum callidus erat;

VIII **T**heodoricus uero regressus ad propria
 hermenepredum ad se data fide secu-

Rum praecipit uenire quem et honorificis dicitur muneribus; factum est autem dum quadam die per murascium tamiis tulli acensis confabularentur.

¶ Nescio quo impulsode altitudine muri ad terram conruit; ibique spiritus exalauit; Sed quicum exinde deiceret igno ramus; multi adserunt theodorichum hoc dolum manifestissime patuisse.

¶ Cum autem theodoricus in thoringiam esset aruernus conuictum interfectum fuisse; Arcadius quoque unus ex senatoribus aruernus childerbertum inuitat; ut regionem illam deberet accipere; Ille quoque nec moratus aruernus uadit; Tantaque in illa die condensata fuit nebula; ut nihil superduabus tegeri partibus discernere possit; Dicere enim solitus erat rex uellim unquam aruernam lemaniam; Quae tantae iocunditatis gratia repulcere dicitur oculis cernere; Se non ei ad id concessum est; Cumque portae ciuitatis obseratae essent; Et unde ingressus turperentia paratulum non haberet; Incisa arcam diusser

RAMUNUS PORTAE EUM CIUIRATE INTRO
MISIT. **D**UM HAEC ACCERENTUR NUNTI
ATUR THEODORICUM UIUUM DE THORIN
CIAM FUISSE REGRESSUM;

QUOD CERTISSIME CHILDEBERTUS COGNOS
CENS AB ARUERNORE DIT. ET HISPANIA
PROPTER SOROREM SUAM CHLOTCHILDE
DIRIGIT; HAEC UERO MULTAS INSIDIAS AB
AMALARICO UIROSUO PROPTER FIDEM CA
THOLICAM PATIEBATUR; NAM PLERUM
QUE PROCCEDENTE ILLA AD SCAM ECCLESIAM
STERCORAE ET DIUERSOS FACTORES SUPER
EAM PROIECI IMPERABAT. EXTREMUM AU
TEM TANTA EAM CRUDILITATE DICITUR CAE
CIDISSE UT IN INTERPECTAM DE PROPRIO SAN
CUINESUDARIUM FRATRIBUS TRANSMITTERET;
UNDE ILLE MAXIME COMMOTUS HISPANIAS
APPETUIT. AMALARICUS UERO HAEC AU
DIENS NAUES AD FUGIENDUM PARAT; POR
RO INUENIENTE CHILDEBERTO CUM ALARI
CUS NAUEM DEBERET ASCENDERE E IN ME
TEM UENIT MULTITUDINEM SE PRAECIOSO
RUM LAPIDEM IN SUO THESAURO RELIQUISS
CUMQUE A DEOSDEMPENDENDOS IN CIUITA
TEM RECREDERETUR. AB EXERCITU APOI
TO EXCLUSUS EST; UIDENS AUTEM SE NON

posse euadere. Ad ecclesiam christianorum
 confugire coepit; Sed prius quam limi-
 nas cae contingeret. Unus emissar ma-
 nu lanceam eum mortalitatus uici-
 am. Inique de eodem se reddidit spā.

¶ Tunc Childebertus cum magnis thesau-
 rissorem adsumptam secum addu-
 cere cupiebat; Quae nescio quocasu-
 iniuamortua est; Et postea parisiis
 ad latam uxorem suam Chlodoue-
 chum saepulta est; Childebertus uero
 inter reliquos thesauros ministeria
 aecclesiarum praeciosissima detulit;
 Nam sexaginta calices quindecim pate-
 nas uiginti euangeliorum capsas detu-
 lit; Omnia ex auro puro et gemmis pre-
 ciosis ornata; Sed non est passus ea
 confringi; Cuncta enim ecclesiae et ba-
 silicis sanctorum dispensauit ac tradidit;

Dosthaec Chlotharius et Childe-
 bertus Burgundias perire dissi-
 nant; Conuocatusque Theodoricum
 in solacio eorum ire noluit; Franci uo-
 ro qui ad eum aspiciabant dixerunt; Si
 cum fratribus tuis in Burgundiam ire
 dis pexeris te relinquent ut se illos sequi

sanus praecipiamus; At ille infidelis
 sibi existimans ardiernus ait. Me sequi
 minime couos inducam in patriam ubi lau-
 rum et arceum tuos accipias quantum
 uesitrapores desiderare cupiditas; **T**
O de qua pecora de qua mancipia de qua
 uesimenta in abundantiam adsumas
 tantum hos ne sequamini his promissio-
 nibus huius ^{1. facit h. d. d. d. d.} uoluntatem face-
 re promittunt; Ille uero illuc transire
 disponit; Promittens iterum atque he-
 ram exercenti uel cunctam regionem praedam;
 Cum hominibus in suis regionibus trans-
 ferre peroptare; **C**hlotharius uero
 et Childbertus in Burgundiam dirigunt
 ac uisum dumque obsidentes cunctam
 euasio Codomaro Burgundiam occupauit
XII **T**heodoricus uero cum exercitu ar-
 uerno ueniens totam regionem deua-
 stauit; **I**ntra uero arce ad ius
 sceleris illius auctor cuius ignauia re-
 gio de uastata est; **B**ihurica uero urbem pe-
 nit; **G**rauiatem tunc temporis urbs
 illa in regno Childberti preces; **P**lacidi-
 na uero mater eius et Alchimas oror pa-
 tris eius conprehensa apud Cadur.

cum urbem rebus ablatis exilio condemp-
 nati essent; **R**exigitur theodoricus
 ad urbem aruernam usque accedens.
 incivilius sub urbana castris fixit;
Beatus uero quintianus his diebus erat
 episcopus; **I**nterea exercitus cunctam
 circuit regionem illam; **C**uncta delect-
 uniuersa de bellat. de quibus non nul-
 li ad basilicam sancti iuliani perueniunt;
Confringunt usque ad serras remouent;
Resque pauperum que ibidem fuerant
 ad crecata ediripiunt; **E**t multa in hoc
 loco perpetrant mala; **U**erum tamen
 auctores scelerum absque in mundo
 correpti infectis dentibus propter
 se morsibus lacerant clamantes at-
 que dicentes. **C**urnos martir scesis
 oruelas sicut in libro nostro
 conscripsimus **o**uola uirum castrum
 hos us expugnauit
Proculum que praesbyterum quinquon-
 dam sancti quintianum iniuriam intule-
 rat. **A**d altarium ecclesiam miserabi-
 liter interficiunt; **E**t credo ob illius
 causam fuerit ipsum castrum in manibus
 traditum iniquorum quibusque illa die

defensatum est; Nam cum hostes expug-
 nare non possint; ad propria iam redi-
 redispouerent; Audientes autem haec
 obsessam laetamque securi decipiun-
 tur; Sicut ait apostulus. Cum dixerint
 pax et securitas; tunc repentinu assu-
 perueniet in teritus; Denique per ipsi-
 us procul praesbyteri struam; Jam se-
 curi populi traduntur in manus hostiu;
 Cumque uastato castello ducerentur
 captiui. In manis pluuia quae per trigin-
 ta dies fuerat abneccata descondit; Hinc
 obsessi meroliacinsescastris nec capti
 abducerentur redemptione data libe-
 rantur; Sed haec in uia eorum effe-
 cit. Caster enim in propria natura mu-
 niuerat. Nam centinum aut eo am-
 plius pedum ab exciso uallatur lapide
 non murorum struione; In medio au-
 tem in centum stacnum aqua uel quore gra-
 uissimum; Ab alia uero parte fontes
 uerrimi ita uel per totam riuus de flu-
 ata aqua uiciae; Sed in tam grande spa-
 tio monitionis tadis tenditur ut manen-
 tes in fra murorum septa terram excu-
 lant; Prucesque in abundantiam colli-

CAUT. Huius munitionis totamine clau-
 quio sessie rant. egressi foras ut ali-
 quid arreptum praede. Ierum se intra
 castellis septare conderent. Ab hosti-
 bus conpraehensisunt; Erant autem
 quinquaginta uiri tunc ante ora paren-
 tum uincis posterum manibus oblan-
 ximinentiam gladio ad quierunt ob-
 sessi. Sine hiis interficerentur singulos
 triantes dare in redemptionem suam;
 Theodoricus autem ab aruernis disces-
 dens. Sicualdum parentem suum in ea
 quasi procius diade reliquit; Erant
 tunc temporis quidam Lyngicus ex moni-
 ribus. Qui magnas seo quinquano para-
 bat insidias; Et tunc sese episcopus pe-
 dibus eius prosterneret. Numquam ut
 se eis subderet mouebatur. Itaque ut
 quadam uice uxori qualesis pateram pro-
 ridiculo indicaret; Quae melioris in-
 tellectu hae modo commotam; Sit
 est hodie pessum datus numquam cre-
 deris. Die autem tertia aduenientes
 sunt de praesentia regis uincitum cum
 uxore a liberis pariter abduxerunt;
 Quabiens numquam aruernum recres^{Staise}

XII **Q**UONIAM THEODORICUS SIC TURQUISE PARENTEM
 REGIUM ADSERE BAT. ELATUS SUPERBIA
 ait; Quid mihi et theodorico regi. Sic
 enim mihi solum regni debeturū fili;
ECREDIARE ET COLLEGAM POPULUM MEUM AT
 QUE EXACTAM SACRAMENTUM ABEIS; UT
 SCIAT THEODORICUS QUIA ECOREX SUM SIC
 ET ILLE; **E**GRESSUS COEPT SEDUCERE PO
 PULUM DICENS; PRINCEPSE COSUM SE QUE
 MINIME ET ERIT VOBIS BENE; SEQUEBA
 TUR AUTEM EUM RUSTICAM VILITUDO. UT
 PLENUMQUE FRAGILITATEM HUMANAM CONUE
 NIT. **D**ANTESSACRAMENTUM FIDELITATIS
 ET HONORANTE SE UMUTRECCO; **Q**UOD CUM
 THEODORICUS CONPERISSET MANDATUM
 MITTIENS ADEUM DICENS; ACCEDE AD ME ET
 SI MIHI ALIQUADE DOMINATIONE REGNI NOS
 TRI PORTE DEBETUR ACCIPE; **D**OLOSA
 ENIM HAC THEODORICUS DICEBAT. SE ILI
 CETUR CUM ADEUM VENISSE FINITERPIC
 RETUR; **I**LLE VERONOLUIT DICENS; HEC
 NUNTIATE REGI VESTRO QUIA RECUSUM SI
 CUT ET ILLE; **T**UNC REX COMMOUERE IUS
 SIT EXERCITUM. QUO OPPRAESSUS UT PUNI
 RETUR; **Q**UOD ILLE COGNASCENS ET SE NON
 PRAEUALENS DEFENSARE VICTORIA CIAS

AMBROSE EXPETENS EUM REBUS OMNIBUS
 IN COSES IUDICET COMMUNIRE. HUIS SECCI
 QUOS SEDUXERAT AD CRECANS; PERTUR
 COM MOTUS EXERCITUS CASIRUM UALLAT
 AC PER SEPTIM DIEBVS OBSEDIT; MANDERI
 CUS AUTEM REPUENABAT EUM SUI DICENS;
 SIE MVS PORTES ET USQUE AD MORTEM PA
 RITER DE MICCOMUS ET NON SUB DAMURINI
 MICIS; CUMQUE EXERCITUS AC CIRCA ITU
 IN CONTRA IACULAT TRANS MITTERET. NEC
 ALIQUID PRAEUALERE NUNTIAUERUNT
 HAC RECI; AT ILLE MISIT QUENDAM DESUIS
 AREGISELUM NOME DIXITQUE EI; QUIDES
 INQUID QUOD PRAEUALERAT HIC PERPIDUIS IN
 CONSUMACIASUA; QUADE ET REDDE EI
 SACRAMENTUM; UT SECURUS ECREDI
 AMUR; CUM AUTEM ECCESSUS PUE RFIN
 TERPIET EUM ET DELE MEMORIAM EUS
 AREGNO NOSTRO; QUI ABIENS FECIT IUSTA
 QUODEI PRAECEPTUM FUERAT; DEDERAT
 TAM EX PRIUS SIC NUM POPULO DICENS;
 CUM EC OB HAC ET HAC LOCUTUS FUERO
 STANTO INRUENTES INTERPIET EUM; IN
 CRESSUS AUTEM AREGISELUS AT MANDERICO
 QUOUSQUE HIC RES EDIS TAMQUAM
 UNUS EX INSPIENTIBUS. NUM QUID POTERIS

diu regi resistere; Ecce ablatus tibi
 cibum cum te famis oppresserit ul
 tro e credieris et traderis in manus ini
 micorum et morieris quasi iustus exca
 nis; Audipotius consilium meum et
 subde te recitum uicere possis uet
 litui; Tunc ille his mollit uermoni
 bus ait; Si e credior conprehensus
 a regi nterpior et te co et fili mei uel
 omnis amici qui mecum sunt ad caeca
 ti; Cui a regis ilus ait; Noli uerese d
 sius e credi accipe sacramentum de
 hac culpa et sta securus coram rece
 ne uerese; sed eris coram eo sicut pri
 us posui; Ad haec uerese mandu uerese res
 pondit; uerese cur us si uerese quod
 non nterpior; Tunc a regis elus po
 sitis super altarium scdm manibus iura
 uit; erit securus e crederetur; Da
 ta iurisa sacramentis e credibatur;
 mundericus de porta castelli tenens
 manum a regis sili; Populus autem spe
 tabat a longe aspiciens eum; Tunc
 prosigno ait a regis sili; quid aspicias
 tam in tenet populi annu quid non ui
 distis prius mundericum et statim

INRUIT POPULOS IN EUAM; NULLE INTELLE
 GENS AIT; EUIDENTISSIME COGNUSCO QUOD
 PRÆTERIS PER HOC UERBUM SIGNUM POPULIS.
 AD ME INTERFICIENDUM; CERUM TAMEN
 DICO UBI QUI PERICULUM ME DECIPIS; UEL
 CUM ULTRA NULLUS ASPICIET; ET REMISSA
 LANCEA IN SCAPULA EIUS PER PODI CUM TAX
 CIDIT QUE ET MORTUUS EST; EUIACINATA Q
 QUE DE INCEPS MANDERICUS CLADIA Q
 SUI MACNAM STRACEM DE POPULO ILLO FE
 CIT; ET USQUE QUOS PRA EXALAUIT QUEM
 CUM QUAC AD SE QUI POTUISSET NON DISI
 PIT. QUO INTERFECTORES EIUS PISCOCO N
 LATÆ SUNT.

W. **T**heudericus uero et Chilobert
 tus foedus inierunt et dariosi bsa
 CRAMEN ID UT NULLUS CONTRA ALIUM
 MOUERE TUR OBSEDES AB INVICEM ACCI
 PERUNT; QUO FACILIS FIRMARENTUR
 QUAE PUE RANT DICTA; MULTI TUNC FILII
 SENATORUM IN HAC OBSIDIONE DARI SUNT;
 SED ORIO TTERUM IN TERRE CESS SCANDALUM
 AD SERUATIUM PUBLICUM SUNT EAD DICIT; ET
 QUI CUM QUE EOS AD CUS IUDIENDUM ACCIPIET;
 MULTI TAMEN EXEIS PER PUGAM LAPSI IN PA
 TRIAM REDIERUNT; NONNULLI IN SERUATIO

SUNT RECHENS; INTER QUOS ATRIALIS NEPOTI
 BEANUS RECORILIN CONICIT EPISCOPUS AD PUB
 LICUM SERUITIUM MANCIPATUS EST; CUIUS
 TUSQUE A EQUORUM DISMINATUS; ERANT ENI
 IN TRAITREUCICI TERRITARIO CUIDAM BAR
 BARO SERUIENS; DENIQUE BEANUS GRE
 CORIUS AD INQUIRENDUM EUM PUEROS
 DISMINAUIT; QUINQUENTIMO OB TULERANT
 HOMINI MANERA SED RESPONTE ADICENS;
 HIC TALIS GENERATIONE DECEM AURI LIBRAS
 REDIMERE DEBET; QUIBUS REDEUNTIBUS
 LEO QUIDAM EX COGNA DOMINISUI AFFECTU
 NAM ME PERMITTERE SE ET FORSITAM ECO
 POTERAM EUM REDUCERE DE CAPTIVITATE;
 CAUSO AUTEM DNO DIRECTUS UENIT AD LO
 CUM UOLUIT QUE PUERUM CLAM ABSTRA
 HERES SED NON POTUIT; TUNC LOCUM SE
 CUM HOMINEM QUENDAM AIT; UENI MECUM
 ET TU ENUNDA ME IN DOMO BARBARILLIUS;
 SIT QUAE UBILUCRAM PRAETIAM MEAM
 TANQUAM LIBERTIOREM ADITUM HABEAM
 FACIENDI ID QUOD DECREUI; ACCEPTA UE
 ROS SACRAMENTA HOMINIS AB INDE TU
 DITAM DUODECIM AUREIS DISCESSIT; SEIS
 CITATUS AUTEM EMP TORRADI PAMULO
 QUID OPERE SURET RESPONDI IN OMNIB;

quae manducare debent. In mensis do-
 minorum ualde scriuissim operari;
Nec me tuo quod repperire possis simi-
 lis mens hac scientia; Verum enim di-
 comibi quae etiam si recte a pulu u cupi-
 as praeparare. Periculare calia con-
 ponere possim ne quis quam a me me-
 lius; ¹¹⁹⁴⁷ **Q**uille ecce enim dies solis adest.
 Sic enim barbaries uocitare diem do-
 minicum consuepta est. In hac die uici-
 ni atque parentes mei in uita bus iur-
 in domo mea; **R**ocor ut facias mihi pran-
 dium quod admirentur et dicant quia
 in domo regis melius non aspeximus.
Quille iubeat in quid dominus meus con-
 cregaripopulorum callinacorum ul-
 timo in me et faciam quae praecipis;
Praeparauis ergo quae dixerat puer.
In luxit dominica dies fecit quae a pulu
 magnum dicitur quae refectum; a pu-
 lanibus ac rem omnibus et laudan-
 tibus prandium. **P**arentes illius dis-
 cesserunt; dñs enim dedit gratiam huic
 puero; Et accepit potestatem super
 omnia quae habebat dñs suus in prup-
 tu diligebat quae eum ualde et om-

NIBUS QUICUMQUE ERANT. IPSE DISPENSA-
 BAT CYBARIA ET PULMENTA; POST ANNO
 UERO CURRICULUM CUM IAM SECURUS ES-
 SET DNS ILLIUS DE EO. ABIT IN PRATUM QD
 ERAT DOMI PROXIMUS CUM ATTALOPUE-
 RO CUSTODE ACQUORUM. ET DECUBANS
 IN TERRA CUM CO. A LONGE AUERSIS DORSIS.
 UT NON COGNOSCERENT URSI SIMUL. DICI TU
 ERO; TEMPUS EST ENIM UT IAM COCTARE
 DE PATRIA DEBEAMUS; IDEO QUE MONEO.
 UT UT HAC NOCTE CUM EQUOS AD CLAUDES-
 DUM ADDUXERIS SOPORE NON DEPRÆMA-
 RIS; SED CUM PRIMO TE UOCITA UERO AD-
 SIS ET AMBULEMUS; UOCAUERAT ENIM
 BARBARUS ILLE MULTOS PARENTUM SUO-
 RUM ADAEPULUM; INTER QUOS ERAT GENE-
 RIUS; QUI ACCEPERAT FILIAM ILLIUS; MEDIA
 AUTEM NOCTE A CONUIUIO SURGENTIBUS
 ET QUENIDAM IS PROSECUTUS EST LEO GENE-
 RUM DOMINIS UICUM PATRIS; PORRIGENS
 QUEE BIBERE IN METATUM EIUS. AIT AD E-
 O HOMO; DICI TUO CREDITUR SO CERIMEI SI
 UALEAS; QUANDO ENIM UOLUNTATE ADHI-
 BIBIS. UT AD SUMPPTIS ^{et quis} EQUITIBUS EIUS
 EAS IN PATRIAM QUAM. HOC QUASI HOC ODE
 LECTANS DIXIT. SIMILITER ET ILLE IOCLA

RIER RESPONDENS UERITATE ART; Hæc
 nocte deliberosidiuoluntas fuerit;
 Et ille utinam inquit custodiant me; a
 mulier. Ne aliquid de rebus meis ad
 sumas; et ridentes discesserunt; dor
 mientibus autem cunctis. Vocauit leo
 artalum; strans que ^{et equis} equis inter
 rocat si haberet gladio; Respondit non
 est mihi necesse nisi tantum lancea
 parua; Ad ille ingressus mansio
 nem dominisui adprehendit; scy
 tum eius ac frameam; Quo inter
 rocante quis esset aut quid sibi uel
 lit respondit; ecosum leo seruis
 tuus et suscito artaldu; surgat ue
 lacius et deducat ac quos ad pastum;
 Deinde nixit in sompore quasi ebrius;
 qui artu; acut libet; Et hæc dicens ob
 dormiuit; Ille uero egressus foris mun
 cipuerat armis; inuenerat quædam armentum
 reseruas quas in inuocant; scilicet in his arto
 pmissis obserauerat procos in diacab; hæræ;
 Et raras acens dosup; is reliquis equis; scilicet
 distasserunt; nientia uol uel ues nientie nol
 lenies; uenientes; ad mase; lamp; rans; i
 ren; cæde; neren; ura; quib; ^{et equis} o; are; relic; se; quib;
 et uestimentis

NATANTES SUPER PARMAM POSITAM NEC
 IN ULTERIOREM EGRESSI SUNT RIPAM; ET
 INTER OBSCURAM NOCTIS SILVAS LATUERUNT;
 TERTIA ENIM NOX ADUENERAT QUOD NUL-
 LUM CYBUM CUSTANTES ITER TEREBANT;
 TUNC NUNTIUM REPERTAM ARBOREM PLE-
 NAM POMIS QUAE UICOPRUNA UOCANT;
 COMEDUNT PARUM PERSUSTENTATI IN-
 GRESSI SUNT ITER CAMPANIAE; QUIBUS
 PERCENTIS LAUDIUNT PEDIBUS UICAE
 QUI TUM CURRENTIUM; DIXERUNT
 QUE PROSTERNAMUS TERRAE NE
 APPAREAMUS HOMINIBUS UENIEN-
 TIBUS; ET ECCE EXINPROUISO STREPS
 RUM MAGNUS ADPIT; POST QUE MIRAN-
 SE UNTES PROIECERUNT SE TERRAE CUM
 EUACINANS GLADIS SCILICET UT SE ADUER-
 TERENTUR CONPESNOSSE QUASI AB INPRO-
 BIS DEFENSARENT; CERUM TAMEN CUM
 UENISSENT IN LOCO ILLO CORAM STIRPES PI-
 NEO RESITERUNT; DIXITQUE UNIS DUM
 AEQUI URINAM PROIECERENT; QUAEMIBI
 QUI AFUGIUNT HII DE TESTABILES NE CREP-
 PERIRI POSSUNT; CERUM DICOPERSALU-
 TEM MEAM QUIAS INUENIRENTUR UNUM
 PAMBULAM CONDEMPNARI ET ALIUM

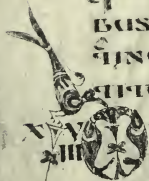
GLADIORUM ICIPBUS INFRUSTRA DISCER
 PIUIBEBAM; GRATENIM BARBARUS ILLE
 QUI HAEC AIEBAT DOMINUS EORUM DERE
 MENSE URBE UENIENS HOS INQUIRENS ET
 REPPERISSET UIQUE INCIASINO OBSTA
 CULUM NON PRAEBUISSET; TUNC MOTIS
 AEQUIBUS DISCESSERUNT; HII AUTEM
 NOCTE IPSA ADIICERUNT ADURBEM; IN
 CRESSI QUE INUENERUNT HOMINEM QUE
 SUSCITAM ^{unt.} UBINA M ESSET DOMUS PAULI.
 LI PRAESBYTERI INDICAUITEIS. QUIDAM
 PER PLATEAM PRAETERIRENT. SIGNUM AD
 MACHINIS MOTUM EST; ERATENIM DIES
 DOMINICA; PULSANTES QUE IANUAM PRES
 BYTERI INCRESSISUNT; EXPOSUIT QUE
 PUER DE DOMINO SUO; CUIAIT PRAESBY
 TER; UERA EST ENIM UISIO MEA; NAMUI
 DEBAM DUAS IN HAC NOCTE COLUMBAS
 ADUOLARE ET CONSEDERE IN MANU MEA.
 EX QUIBUS UNA ALBA ALIA AUTEM NIGRA
 ERAT; DIXIT QUE PUER PRAESBYTERO; IN
 DULCEAT DNS PRO DIE SUASEA; NAM NOS
 ROGAMUS UT ALIQUID MECUM PRAEBEAS;
 QUARTA ENIM INLUCEST DIES QUODSIBIL
 PAXES PULMENTI QUE CUSTAUMUS; OC
 CULTAM SAU TEMPUERIS. PRAEBURTEIS

INFUSUM CUM VINO ET PANEM, ET ABIT
 AD MARIUM NAS, SECUTUS QUE EST BAR
 BARUS. IERUM INQUIRENS PUEROS SED
 INLUSUS A PRAESBYTERO RECCESSUS EST;
 PRAESBYTER ENIM AMICITIAM CUM BEA
 TO GREGORIO ANTIQUAM HABEBAT; TUNC
 RESUMPTIS PUERI AC PULO VIRIBUS PER
 DIUS DIES IN DOMO PRAESBYTERI CONMO
 RANTES ABSCESSERUNT. ET SICUS QUE
 AD SEM GREGORIUM PERLANSIT; CUM
 SUS AUTEM POSUIT EX UIS PUERIS; LE
 GIT SUPER COLLUM APTALINE POSISSU
 LEONEM AUTEM AMICOSERUUITIS AB
 SOLUENS CUM OMNI GENERATIONE SUA
 DEDITE TERRAM PROPRIAM. INQUA CU
 UXORE AC LIBERIS LIBERUUIT OMNIBUS
 DIEBUS VITAE SVAE;

XVIII. **S**ICUALDUS AUTEM CUM IN ARVERNORUM
 SIBI ARCT. MULTAM ALAINE FACIEBAT
 NAM ET RES DIVERSORUM PERUADEBAT
 ET SERUIE IUS NON DESISTEBANT AFURIBUS
 HOMICIDIIS AC SUPERUENTIS DIVERSIS
 SCELERIBUS; NEC VLLUS MURIRE AUSE
 ERAT CORAM EIS; UNDE FACTUM EST
 UT IPSE VILLAM BULCIA TENSIT QUAM
 QUONDAM BENEDICTUS RETRADIUSEPIS

copus basilicæ sci iuliani reliquerat.
 temerario ausu peruaderet; Sed
 cum ingressus domo illa fuisset sta-
 tim amens effectus lecto decubuit;
 Tunc mulier admonita per sacerdo-
 tem eleuatum in basterna. Utrinali
 an uillam transiit ^{forte} tulit sanum recipit;
 Et accidens exposuit et omnia quæ
 periulerat; Quod ille audiens uota
 beato martyro uouens quæ septem
 abstulerat duplicata restituit.
Meminimus huius uirtutes in libro
 miraculorum sci iuliani; ~~quæ~~
 uirtutis in episcopo aputtoronensi
 de cedente omni martiris annis
 præfuit; hic enim ex iusso chlodo-
 meris regis cui supra meminimus or-
 dinatus est; Illo quoque migrante leo
 septem mensibus ministravit; hic
 fuit uir strenuus atque uilis in fa-
 brica operis lignari; Quod e funco
 theodorus et proculus episcopus.
 qui de partibus burgundiae aduene-
 rant. Ordinate chlodecilde regi-
 na. Tribus annis ytoronicam rex-
 runt ac clesiam; Quibus defunctis

FRANCILIO EX SENATORIBUS SUBSTITUITUR. ANNO IGITUR TERTIO EPISCOPATUS
SUI. CUM DOMINI NATALIS NOX ALMOPAP
PULIS EFFULSISSE. IDEM PONTIFEX PRI
US QUAM AD VICILIS DESCENDERET. IUS
SIBI POTULUM MINISTERARI. ADUENIENS AU
TEM PUERSI MEMORAVORREXIT. Quo
hausit. et mox spm. cadit; unde indubi
tatum est. tunc enim de eum fuisse necatum.
Quod ecedente iniurius unus e ciui
BUS QUINUS DECEMUS POST BEATUM MAR
GINUM CATHEDRAM PONTIFICALEM SON
TIVUS EST.

MUM AUTEM CHRODEGILDIS REGINA
PARISIUS MORARETUR. Cuiusdembil
DEBERTIS. quod mater sua filios chlo
DOMERIS. quos supra memoramus. uni
CO AFFECTU DILIGERET. Invidia ductus
AC METUENS. NE PAUENTAE REGINA ADM
TERENTUR IN REGNO; MISIT CLAMAD PR
IREM SUAM CHLOTHARIUM RECENDICE
MATERNOS IRA FILIOS PATRIS NOSTRIS
CUM RETINET. ET UULT REPS REGNO DAT
DEBESUELOCITER PARISIUS AD ESSE; E
HABITO COMMUNICONSILIO PERTRACT
RE OPORRET. quid de his fieri de BEAT

UTRUM INCISACAESARIAE. UTRERELIQUA
 PLEBSHABEANTUR. ANCERTEBISINTEPEC
 TISRECNM GERMANINOSIRINTERNOS
 METIPOS AEGUALITATE HABITA DIUIDA
 TUR; DEQUIBUSILLE UERBISUALDECAU
 SUSPARISIUS UENIT; IACTAUERAT ENIM
 CHILDEBERTUS UERBUM INPOPULO; OBHOC
 BOS CONIUNGIRECES QUASIPARULOS ELE
 GATUROSINRECNM; CONIUNCTI AUTEM MI
 SERUNT ADREGINAM QUAE TUNC INIPSAUR
 BE MORABATUR DICENTES; DIRICE PARU
 LOS ADNOS; UTSUBLIMENTURINRECNM; AT
 ILLACAUISANESCIENTS DOLUM ILLORUM DA
 CIO PUERIS AESU PARUQUE DICENS; NONME
 PUOTO AMISISSE FILIUM SIUOS UIDEAM IN
 ETUS RECNM SUBSTITUI; QUI AB EUNTES AD
 PRACHENSIS UNISTAM ACSEPARA NAPU
 ERIS ETNATRIBUS SUI SCUSTODICEBAN
 TUR UTRIQUE SCORSUM PUERI. ET SCOR
 SUM HUI PARUOLI; TUNECHILDEBERTUS
 ATQUE CHLOTHARIUS MISERUNT ARCA
 DIUM CUISUPRAMEMINIMUS ADREGINAM
 EUM FORCIPE; EUACINATO QUE GLADIO;
 QUI UENIENS OS TENDIT REGINAE UTRAQUE
 DICENS; UOLUNTATEM TUAM OCLORIOSIS
 SIMA REGINA FILIUM TUUM DOMINUM NOSTRUM EXPE

TUNT. Quid de pueris acendum censeas.
 utrum incisus crinibus eos uicere iube
 as. an utrumque iugulare. **N**illa exter
 rita nunquam enim ium felle commota.
Praecipue cum cladio cerneret euaci
 natum ac forcipem a amaritudine praec
 uenta. **T**enorans in ipso dolore quid di
 ceret. ait simpliciter. Satus mihi ueni
 est. si ad regnum non eriguntur mor
 tuos eos uidere quam uentos. **N**ille
 parum admirans dolorem eius. nec
 scrutans quid deinceps plenius per
 tractaret. **U**enit caeleriter nunci
 ans adicens. fauente regina opus co
 epitum perficite. **I**psa enim uult exple
 re consilium uestrum. **N**ec mora ad
 praehensum chlotharius puerum se
 niorem brachio elisit in terra. **D**ixit
 que cultra in a scella crudeliter in te
 ficit. **Q**uo uociferante frater eius ad
 pedes childeberthi prosternitur. **P**
 praehensus. que eius genua aie. **B**at su
 curre piissime pater. ne ego pere
 sic. **F**rater meus. **T**unc childeber
 thus lacrimis respersa facie ait. **R**oco
 dulcissime frater. **U**thuis mihi uita

TUA LARGITATE CONCEDAS. ET QUAE IUSSE.
 RIS PRO ETUS ANIMAM CONFERAM. TANTUM
 NE INTERFICIATUR. **N**ILLE CONURVIS AC
 TUM ARTE. AUT ETI CECUM ARTE. AUT CERTE
 PROCO MORIERIS. **T**U IN QUID EST INCESTA
 TOR HUIUS CAUSAE. ET TAM VELOCITER
 DEPIDERIS ILLIS. **H**AC ILLI AUDIENS RE
 PULSUM ASE PUERUM PROIECIT ADEUM.
IPSE UERO EXCIPENS TRANSFIXAM CUL
 TRO IN LATERE SICUT PRIUS FRATRIS PITE
 RAYI ACULAUIT. **D**E INDE PUEROS CUM NU
 TRICIS PEREMERUNT. QUIBUS INTERPEC
 TIS CHLOTHARIUS ASCENSIS AE QUIBUS
 ABSCESSIT. **P**ARU PENDENS DE INTER
 PECIONE NEPOTUM. **S**ED ET CHILDEBER
 TUS IN SUBURBANA CONCESSIT. **R**EGINA
 UERO COMPOSITIS CORPUSCULIS FERETRO
 CUM MACNOPSA LLENNO. **I**N MENSAQUE
 LUCIUSQUE AD BASILICAM SCI PETRI PRO
 SECUA. **U**TRUMQUE PARTER QUAMULA
 UIT. **Q**UORUM UNUS DECIMO ANNO RUM.
 ALIUS UERO SEPTUANNIS ERAT. **T**ERTI
 UM UERO CHLODOUALDUM CONPRAEBEN
 DE RE NON POTUERUNT. QUI APERAUXI
 LIUM UIRORUM FORTIUM LIBERATUS EST.
POST POSITAM REGNAM TERRENA.

AD DOMINUM TRANSIT. ET SIBI MANU PROPRIA
 CAPILLOS INCIDENS. CLERICUS FACTUS EST.
 BONIS QUE OPERIBUS INSISTENS. PRAES-
 BYTER AB HOC MUNDO MIGRAUIT; HIJUS
 QUE REGNUM CHLODOMERIS INTER SE AE-
 QUALANTE DEUISERUNT; CHRODILDIS
 UERO REGINATALEM QUE SE EXHIBUIT UT
 AB OMNIBUS HONORARETUR; ASSIDUA
 IN AELYMOSINIS PER NOCTEM IN CUCULIS IN-
 CAS. PIETATE AUT QUE BOXESTATE PURA. ANSE
 SEMPER EXHIBUIT; PRAE DILAECCLESIS.
 MONASTERIIS. UEL QUIBUS CUM QUE LOCIS
 SCIS NECESSARIA PRAECIDIT. LARGA AC
 PRONA UOLUNTATE DISTRIBUIT. UEL PITA-
 RETUR EOTEMPORE NON REGINA SED PRO-
 PRIA DIANCILLA. IPSA SE ODDLO DESERUI-
 RE; QUAM NON REGNUM FILIORUM NON
 AMBITIOSA ACCULINEC FACULTAS EXTULIT
 AD RUINAM. SED HUMILITAS EUENIT AD
 GRATIAM; ~~~~~

III **X** RAT ENIM TUNC ET BEATUS CRECO-
 RIUS APUD URBE M LINCONICAM MA-
 NUS DISACERDAS SIGNIS ET UIRTUTIB.
 CLARUS; SED QUI AB UIUS PONTIFICIS OPE
 MINIMUS GRATIAM ARBITRIU SUUM SI-
 TUM LOCIS DITIONENSIS; IN QUO MAXIME

ERAT ASSIDUUS HUIUS IN SERAM LECTIO NE .

EST AUTEM CASTRUM FIRMISSIMO IN
 ARIS IN MEDIA PLANITIAE ET SANCTIO CAN
 DA COMPOSITUM . TERRAS VALDE ^{habens} FERILES
 ARQUE FECONDAS . TRACTARUISSE MEL
 SCISSIS COMERE SEMINA LAECANTUR .

ET MAGNA FRUCTUUM OPOLENTIA SUB
 SEQUATUR ; AMERIDIE HABET OSCARA
 FLUUIUM IN PISCIBUS VALDE PRAEDICITUM ;
 AB AQUILONE VERO ALIUS FLUUIOLUS DE
 MITTE ; QUI PER PORTAM IN CREDIENS AC SUB
 PONTEM DECURRENS ; PER ALIAM RURSUM
 PORTAM EGREDITUR TOTUM MONITIONIS
 LOCUM PLACIDA AUNDA CIRCA PLUENS ;

MET PER PORTAM AUTEM MOLINAS MIRAE
 LOCUM TATE DIVERTIT ; QUATUOR POR
 TAE AQUA QUORUM PLACIS MUNDIS IN PRO
 SITAE ; TOTUM QUE AEDIFICIUM TRIGIN
 TATRES TURRIS EXORNANT ; MURUS
 VERO ILLIUS DE QUADRIS LAPIDIBUS US
 QUE IN VICINIA PEDES DE SUPERAMI
 NUMI LAPIDE AEDIFICIUM HABETUR .

HABENS IN ALTIUM PEDES TRIGINTA IN LA
 TITUDINE PEDES QUINQUE ; QUI CURVI
 TAS DICITANONIS IN CIRCULO ; HABET IN
 IN CIRCUITU PRAEIOSAS PORTES . APAR

TE AUTEM OCCIDENTE MONTES SUNT RUBER
RIOT. CINEIS QUEREPLEU; QUITAM NOBI
LE INCOLIS PALERNUM PORRICUNT. UTRES
PUANT SCANOLONUM; NAM UETERES PE
RUNT AB AURILIANO HOC IMPERATORE
FUISSE AEDIFICATUM; ~~ANNA~~

Theodoricus autem filios suos theo
dobertho uisicardem cuiusdam re
gis filiam desponsauerat; ~~ANNA~~

Clothuero cum post chlodouechi
modum regem. Multa de his quae ille ad
quisierat peruasissent. Theodo
ricus theodoberium chlotharius
uero gumbarium seniorempilium
suum ad haec requirendam transire
iussit. Sed cum theobaldus unquam
traheret eorum. Nescio quae facient
causa recessus est. Theodober
ius uero usque ad biturrens in ciui
tatem abiit. Sed de his casibus obtin
it atque ~~ANNA~~

Deinde alio tempore nomine cap
tiam hie uis uisitans. Nisi se
illis subdant non in hoc loco. Ille in cen
tra sic in hoc in ardore. Eosque qui
ad hoc in hoc in cap tu ardore daci.

RATI AUCIUM BIOCPTONUM AVIROS
LOTERIANOMINE CIVILIS VALDE ATQUE
 SAPIENS; CUIUS VIRAPURIBI TERRIS URBE
 CONCESSERAT; QUAE IMPETENS NUNTIOS
 AD REGEM DICENS; NULLUS IN DOMNE PIUS
 SIME RESISTERE POTEST; COGNASCIVUS
 DOMINUM NOSTRUM; UENIET QUOD BENE
 PLACITUM FUERIT IN OCULIS TUIS; PAPIO;
THEODOBERTUS AUTEM AD CASTRUM UENI
 ENS CUM PACE INGRESSUS EST; SUBDITUM
 QUE SIBI CERNES POPULUM. NIBIL SIBI MALE
 CESSIT; DE OTERIA UERO AD OCCURSUM EIUS
 VENIT; ANILLESPECIOSAM EAM CERNENS; AMO
RE EIUS CAPTURISUO QUE EAM COPOLAUIT
 STRATUM;

NILLIS DIEBUS THEODORICUS PARENTEM
 SUUM SIGUALDUM OCCIDIT GLADIO MIT
 TENS OCCULTE AD THEODOBERTUM UT ET
 ILLE SIGUALDI FILIUM NECIDARET; QUE
 TUNC SE CUM HABEBAT; SED QUIA EUM DE
SAURO FONTE EXCIPITAT PERDERE NOLUIT;
LITTERAS UERO QUAS EI PATER TRANSMI
 SERAT IPSI ADLECCENDUM DEDIT DICENS; FU
 RE BINE QUIA PATRIS MEI PRAECEPTUM AC
 CIPIT TE INTERFICIAM; SUIEROILLE DE FUNE
 TUS FUERIT ET ME REGNARE AUDIERIS.

TUNC SECURUS ADIBERE UERTERIS ; Quod
 audiens crannas acens et ualedicens
 abscessit ; **A**RELAIENSIS IN ENIM URBEM
TUNC CO THIPERUASERANT DEQUA THEODO
 BERTUS OBSADERE TENEBAE ; ad eam sici
 ualdus conpocit ; Sed parum se ibidem
 cernens esse munium latum penit
 ibique et clatur ; Dum haec accerentur
 nunquatur theodobertum patrem suu
 graueret exortare ; Et ad quem nisi
 uelocius properaret uel eum inueni
 re tuncum ; **A**PAIRUISIS EXCLUDERE
 iure tunc ; **M**AILLUC NON REDIRET ; **A**ILLE
 haec audiens tunc et postposita illuc
 diegit ; **D**E OYERIA CUM PLIASUA AR
 uerore licita ; **C**umque abisset
 theodoricus non post multos dies
 obit ; **U**ICEL SIMOYERNO RECNSUIAN
 NO ; **C**ONSURGENTES AUTEM CHILDEBER
 THUS ET CHLOTHARIUS CONIRATHEODO
 BERTUM RECNUM EUS AUFERRE UOLUE
 RUNT ; **S**ed ille miseribus placans a
 leudibus suis depensatus est tunc
 num stabilis ; **M**ITENS POSTEA AR
 uerum de tunc et inde arcessiuit
 eam que sibi in matrimonio sociam

III **Q**UONIAM SACRILEGIUM EBROCTE ET TUSIUM
 ET PRAEUALERENONPOUUISSET LEGA
 MOSEM ADEUM MISTE ET ADSEUENIRE PRAE
 CIPIT DICENS; FILIOSNONHABEO ET IAMQUA
 FILIUMHABERE DESIDERO; QUOUENIENTE
 TANIS EUM MUNERIBUS DITAUERUNT LABOM
 NIBUS MIRARETUR; NAMDEREBUS BONIS
 TAMDEARMIS QUAMDEUESITIBUS UELRE
 LIQUISORNAMENTIS QUODREGEMHABERE
 DECEET ERNAEIPARIACONDONAUIT; SIMI
 LIERETDEACQUIRIBUS ATQUE CAUNIS;
 NAETACUDIENS SIGUALDUS QUODSEILICET
 THEODOBERTHUS REGNUMPATRIS OBTI
 NGUISSET ADEUM DETRALIAREDIT; QUEM
 ILLEGACIENS ACDEOSCULANS TERTIAMEI
 DEMUNERIBUSQUAEAPATRUO ACCIPERET
 EST LARGIUS; ETOMNIAQUAEINPISCOSUO
 PATERSUOS POSUERATDEREBUS SIGUAL
 DIPATRIS EIUS IPSIREDDIPRAECIPIT;

IV **U**ILLE IN REGNO FIRMAIUS MACNUM SE
 ATQUE IN OMNIBUS BONITATE PRAECIPUI
 REDDIDIT; GRATENIM REGNUM EUM IUS
 QUIA RECENS SACERDOTES VENERANS E
 CLESIAS MUNERANS PAUPERES RELEGANS
 ET MULTA MIBUS BENEFICENTIA MODICIS
 SIGNA AC COMMODANS VOLONTATE OMNE

TRIBUTO QUOD FISCOS DO A ECCLESIA IN ARUER

SUMS IN REDDEBEATUR CLEMENTER DULS

QUERIAUERO CERNENS FILIAM SCAM
 QUALE ADULTRAM ESSE. NIMENS NCEAM CON
 CUPISCENS REXSIBI ADSUMERET. **I**NBASTER
 NA POSITA IN DOMITIS BUBUS CONIUNCTIS EA
 DE PONTE PRAE CIPITADIT; **Q**UACINIPSO FLA
 MINES P^o REDDIDIT. HOC APURTURE DONUM
 CIURATEM ACIUM EST;

QUAMIAM SEP. NIMUS ANNUS EST QUO
 QUISICARDEM DISPONSA TAM HABERE
 ET TAM PROPTER DE UTERIAM ACCEPERENOL
 LIT. **C**ONIUNCTI FRANCI CONTRA EUM QUA
 DES CANDALIZABANTUR QUARE SPONSAM
 SUAM RELINQUERIT; **T**UNC COMMODUS DE
 QUERIAUERO RELICTA DE QUAPARADLUM P^o I
 HABEBAT THEODOBALDUM NOME NISI
 GARDUM DUXIT UXOREM; **Q**UAM NEE M^o
 10. TEMPORE HABENS DEFUNCTA ILLA AHA
 ACCIPIT; **C**ERUM TAMEN DE QUERIAUERO QUA
 TRANON HABUIT;

THILDEBERTUS AUTEM ET THEODO
 BERTUS COMMODUENTES EXERCITUM
 CONTRA CHLOTHARIUM REDISPONUNT
ILLE AUTEM HAEC AUDIENS AESTIMANS HO
 RUM EXERCITUM CONSUSINERE. **I**NSTI

119

CONFUCIT; **E**T CONCIDES MAGNAS IN SILVA
 FEUIT. TOTAM QUE SPES SUAM IN DIPIETA
 TE TRANSFUNDENS; **S**ED ET CHLOTHILDIS
 REGINA HABEMADIENS BEATI MARTINIS EPUL
 CHRUM ADIT; **I**BIQUE IN ORATIONE PROSTER
 NITUR ET TOTAM NOCTE UIGILAT. **O**RANS NE IN
 TER FILIOS SUOS BELLUM CIVILE CONSURGERET;
CUM QUE HUIUSMODI CUM EXERCITIBUS
 SUI SCUM OBSEDERENT. **P**RACIANTE ILLU
 DIE SEQUENTI INTERPICERE MANE FACIO IN LO
 CO QUO ERANT CONCRECAU ORTATE MPESTAS
 TENARI ADISSE CIT. RES DIRIPIT ET CUNCTA
 SUBUERIT; **I**N MIXTA QUE FULCORA CUM TO
 NITRUIS A LAPIDIBUS SUPER EOS DISCEN
 DUNT. **I**PSI QUOQUE SUPER INFECTAM GRAN
 DINE HUMINI FACIE PRORUUNT ET A LAPIDI
 BUS DECENTIBUS GRAUITER UERBERANTUR;
NULLUM ENIM DIS TECUMEN REMANSIRATNI
 SI PARMAE TANTUM; **H**OC MAXIME UMENTES
 NE ABIGNIBUS CAELESTIBUS URE MAREN TUR;
SED ET EQUITES EORUM ITA DISPERSISUNT
 UT UIN DICENSIMO QUOQUE REPPERIREN
 TUR S RADIO; **M**ULTI ENIM EXEIS PRORSUS
 NON SUNT INUENTI; **T**UNC ILLI A LAPIDIBUS UT
 DIXIMUS CAESI ET HUMO PROSTRATI PACNI
 TENTIAM ACEBANT AC UENIAM PRACCABAN

TURDO quod ISTA CONTRAS ANGUINEM SUU
 ACERE VOLUISSENT; SUPER CHLOTHARIUM
 UERONEQUE UNA QUIDEM PLUIAE CUTTA DE
 CIDIT AUT ALIQUI SONITUS TONITRUI EST AU
 DITUS; SED NEC ANULLO ULLIUS GENTI IN ILL
 LOCOS ENSERUNT; HII quoque MITIEN
 TIBUS ADEUM PACEM ET CONCORDIAM PE
 TIERUNT; QUADATA AD PROPRIAS UNTE
 GRESSI; QUOD NULLUS AMBIGAT HANC PER
 OBIENTIUM REGINAE BEATAE MARTINI FUISSE

PUIRITUTEM;
 VIII
 I
 OST CHILDEBERTUS REX IN HISP
 ANIIS ABIT; QUI INGRESSUS CUM CHLO
 THACHARIO CAESAR AGUSTANAM CIUITA
 TEM CUM EXERCITU ALLANT ARQUE OBSE
 DENT; AT ILLI IN TANTA HUMILITATE AD DM
 CONVERSISUNT UT INDUTIC. ELICIS ABSU
 NENTIA CYBIS ET POCULIS CUM TONICABE
 ANI IN CENAM MARTIRIS MUROS CIUITATIS
 PSALLENDO CIRCUERENT; MULIERES quo
 que AMICLAE NIGRIS PALLEIS DISSOLUTA
 CAESARIAE SUPERPOSITO CINERE UT REAS
 PUTARES UIRORUM FUNERIBUS DESERUIRE
 PLANGENDO SE QUEBANTUR; CITATO TA
 M SDEM LOCUS ILLE AD DM MISERICORDIAE ME
 TULIT; UT DICERETUR IN IDEM NUNCIUM TARI

Ieiunium celebrare; Nec aestimaretur
 aliter posse fieri nisi eorum praecibus di-
 uina misericordia flecteretur; hi autem
 qui obsedebant nescientes quid obse-
 siacerent; Cum uiderint sic morum cir-
 cuire putabant eos aliquid acere mali-
 tiam; Tunc ad praehensum unum de cur-
 uatoribus cum ipsi interrogant quid hoc
 esset quod acerent; qui ait; Tunicam be-
 atu uincendi deportant et cum ipsa uen-
 eis dñs miseretur exorant; Quod il-
 li in mentes se ab excubitate remouerunt
 Tamen ad quaesitam maximam hispani-
 ae partem cum magnis spoliis in callis
 * redierunt;

POST AMALARICUM UERO THEUDAREX
 ORDINATUS EST IN HISPANIIS; QUO
 INTERFECTO THEUDEGISILUM LEUAUE-
 RUNT REDEMISDUM AD CAENAM CUM AM-
 CISSUIS EPULARET ET ESSET UALDE LACTUS
 CUM SUBITO EX TINCTIS IN RECUBITULUM
 NARIBUS AB INIMICIS GLADIO PERCUSSUS
 INTERIT; POST QUEM AGILAREGNUM ACCI-
 PIT; SUMPSE- RANT ENIM GOTHI HANC DEIES-
 TABILEM CONSUE- TUDINEM; UT SI QUISEIS
 DE REGIBUS NON PLACUISSET GLADIO EUM

ADPETERENT; ET QUI LIBUISSET ANIMO HANC
SIBI STATUERUNT REGEM;

¶ QUIA HEUDORICUS ITALIAE CHLO
DOUECHI REGIS SOROREM IN MATRIMONIO
HABUIT MORTUUS PARVDLA AMPLI
AM CUM UXORE RELIQUIT; HEC AUTEM CUM
ADULTA CONFRACTA ESSET PERLEGIAM TAM AM
CISURCHICITOMATRIS CONSILIO QUAE REGIS
FILIU PROUIDEBAT SERUUM SUUM TRACU
ILLANEM NOMINE ACCIPIT. ET CUM EO AD EMI
TATEM QUAE DEPENSARI POSSIT AUFCITREU
QUE MATER EIUS CONTRACAM VALDE PRENDE
RET. PETERE TQUE ABEA XE HUMILIARE DIU
TIUS NOBILE GENUS. SED DE MISSO SERUO SI
MILEM SIBI DECENERE RECITIO QUE MATER
PROUIDERAT DEBERET ACCIPERE. NULLA TENS
UOLUIT ADQIESCERE; TUNC MATER EIUS CON
TRACAM PRENDENS EXERCITIUM COMMOUIT
¶ ILLI UENIENTES SUPEREONSTRACUILLANEM
TERPECERUNT GLADIO IPSAM QUOQUE CAEDEN
TES IN DOMU MATRIS DUXERUNT; ERANT AU
TEM SUBARRIANASECTA UENIENTES; ET QUIA
CONSUETUDO EORUM EST UT AD ALTARIUM UE
NIENTES DE ALIO CALICE REGES ACCEDANT. ET DE
ALIO POPULOS MINORU ENENAM IN CALICE ILLO
POSUIT DE QUO MATER COMMOVICIURA CRAT

quod illa haec uti prope inus mortua est; Non
 enim dubium est tale maleficium esse de
 parte diaboli; Quid contra haec miserabe
 reticerespondeant; ^{hic sum.} Quis cam coram lo
 cum habeat inimicus; Nos uero trinitate
 in una aequalitate patrie et omni potes
 tia confitentur. Et ad simon per uerbum bibe
 mus in nomine patris et filie et sps sci ueri
 atque incorruptibilis di. nihil nos nocent
 Indignant es et cito talia contra haec mulie
 rem; Theudadam regem iusticie inuitan
 tes superser regem statuunt; hic uero co
 dedicisse et quae meretrix ista comiserat.
 qualiter propter seruum quem acciperat
 in matrem extiterit paricida; Succensa
 uehementer balneum in eodem cum una
 puella includi praecipit; Quae nec mora
 inter arduos uapores ingressa in pauimen
 to congruens mortua atque consumpta est.
 Quod cognoscentes hi reces chil debent
 et chlotharius consabrinieus; Nec non et
 theudobertus. quod scilicet tam turpi
 fuerat interfectas supplicio ad theodadu
 lectionem dirigit; Exprobrantes de
 morte eius atque dicentes; Si haec quae
 accidit nobis cum non composueris recu

tuum adperitus est simile te poen ad adna
 bionis. **M**ox ille in mens quinqua cinae
 mila aureorum transmisi; Chlodeber
 thus autem ueterat semper contractio
 tharium recepit inuidus atque uersutus.
Cum theodoberthone potesuo coniunctis
 diuisum inter se hoc aurum nihil exinde
 dare recit chlothario uoluerunt; amille
 super thesauros chlodomericis adgresso
Mulium illis amplius quam huius prauidae
 rant absulit;

W **T**heodoberthus uero in Italia mabii
Erexinde mulium adquisiuit; Sed quia
Locallauit fertur morbidas uirtutes
 citas eius in diuersis febris conueniens
 uexabatur; Multa enim ex his in illis locis
 morbis uisum; **Q**uod uidens theodoberthus
 ex ea redersus est; **M**ulta secum expoluit
 ipse uel suderentes dicitur. **T**amen
 tunc temporis usque tyrium accessisse
 ciuitatem; **I**n qua buccelenum rursus in di
 rixit qui minore et illam Italiae captam
Atque in ditionibus regis ante dicitur red
 tam maiorem petiit; **I**n qua contra belu
 arium multis uicibus pugnans uictoriam
 obtinuit; **C**umque imperator uidisset

quod belsuarius crebrius uidebatur amo
 to conarsitem in eius loco statuit; belsu
 arium uero comitem stabuli quasi probu
 militate quod prius fuerat iposuit. Buc
 cellenus uero contranarsitem in acnacer
 tam inaccessit; Captam omnem italiam
 usque in mare terminum dilaure; The
 sauros uero magnos ad theodoberium
 de italia dirigit; Quod cum narsis impe
 rator iposisset in notipam; Imperator
 conuictis praetio centibus narsis sola
 cium mittit; Conflicens que postea uic
 tus abscessit; Deinceps uero buccelle
 nus siciliam occupauit; De qua etiam
 tributa exigens reciprans misit; Magna
 enim ei felicitas in his condicionibus fuit;
 Asteriolus tunc et secundinus macni
 cum reges habebantur; Gratia uero
 uterque sapiens et rhetoricis ineq
 uis litteris; sed secundinus plerumque
 licationem imperatoriarece misit inu
 lar; Et ob hoc actantiasumpserat ac
 nonnulla contrarationem exercebat;
 Quade causa factum est ut inter illu
 que asteriolum litissae uacua consorceret
 Quae usque ad hoc proficit ut oblitiscer

HORUM OBIECTIONIBUS PROPRIISSE MANIBUS
 LACERARENT; Cumque haec perrecepta paci-
 ficata fuissent et secundinus adhuc desua-
 caede tumeret; **N**ATA EST INTER EOS RURSUS
 INIURIO; Rex suscipiens secundinicas am-
 as teriolu mine ius potestatem dedit; Qui
 ualde humiliatus est et ab honore deposi-
 tus. Sed per uisum ardem reginam iterum
 est resurgens; **M**ORTUA AUTEM ILLA CON-
 SURGENS ITERUM SECUNDINUS EUM INTERFE-
 CIT; **N**AM BIE MORIENS PILUM DERELIQUIT;
 QUICUM CREUISSET ET ESSET ADULUS COE-
 PIP PATRIS SUAE ILLI INIURIAM UINDICARE;
 Tunc secundinus timore perterritus dum
 de uili a uillam ante eum pueret; **C**um
 se iam uideret eo inminente non posse
 euadere ne in manus inimici corrueret
 ueneno se ut dicitur interfecit;

QUOD RESIDERIUS CIRDUXENSIS EPISCO-
 PUS THEODORICUS REX MULTAS IN ROCAUIN
 IURIAS; **P**ost multa exina ac dampna
 atque erumpnas ad libertatem propria
 ondiuente redisset; **E**t episcopus a uo
 diximus apud uirduensim urbem po-
 retur; **U**idens habitatores eius ualde
 pauperes atque distitutos dolebat;

pereos; Et cum ipse per theodoricum
 derebussuis remansisset extraneus
 ne haberet de proprio qualiter eos con-
 solaretur. **B**ONITATE ET CLEMEN-
 TIA CIRCA OMNES THEODOBERTI RECISER-
 NENS. **M**ISIT AD EUM LEGATIONEM DICENS;
FAMA BONITATIS TUAE IN UNIVERSA M-
 THERIA FULGATUR; **C**UM TANTAS ITU-
 ALARCI-
 TATE ETIAM NON PETENTIBUS OPERA PRAE-
 TES. **R**OGO SI PIETAS TUAE HABET ALIQUID
 DE PECUNIA NOBIS COMMODES QUAE
 NOSTROS RELEVARE VALEAMUS; **C**UMQUE
 HINC CONTINUO EXERCENTES RESPONSUM IN
 CIVITATE NOSTRA SICUT RELIQUAE HABENT
 PRAESTITERINT. **P**ECUNIAM TUAM EUM
 USURIS LEGITIMIS REDDIMUS; **T**UNC ILLE
 PIETATE COMMOTUS SEPTEM MILIA AUREO-
 RUM PRAESTITIT; **Q**UAE ILLE ACCIPIENS PER
 CIVES SUBSEROCAVIT. **A**UILLI NECESSITATE EX-
 ERCENTES DICENTES PER HOC EFFECTUS UN-
 TUSQUE HODIE MANU HABENT UN; **C**UM
 IUE ANI DICITUS EPISCOPUS DE B-
 TAMPE-
 CINIAM OBVIULISSET RECITER RESPONDIT PEX;
 UN HABEONE NECESSARIUM IN HOC RECIPERE;
 IOD MIHI SUFFECIT SI DISPENSATIONE TUA
 AD PERES QUI OPPRAEUEBANTUR IN OPIA.

peritiam successionem uel per meam lar
 citatem sunt releuati; Et nobile exigens
 ante dicitur ciues diuites fecit;

W De functo autem apud urbem supra
 dicitur memoratum antea in hunc
 modum;

Aricus quidam ecclibus in eius caibe
 dram subrogatus est; Si acrus autem
 filius eius reminiscens iniurias patris qua
 litera siriu aldo rece theodoricus in eu
 salius non solum spoliatus uerum etiam
 supplicis adfectus fuisse et oppraes sub

Cum armata manu siriu alduo taliter in
 terfecit; Manefacto cum nebulae esset
 condensae tunc adhuc disrupentibus te
 nebris aliquid quis possit discernere;

Venit ad uillam eius in ditione senae territu
 rio cui nomen est floriacum; Et regresso
 que domum unquam impunitas ipsi
 siriu alduo esse interfecerant eum;

Et reuertentibus quasi uictoriam obte
 nuissent de inuico; Indicate eis unum ex
 familiaribus eos omnino interfecisse sed su
 dritum; At illi regressi re quientes eum
 cellam in qua dormire solitus erat re
 peritiam ad credidantur; Ad cuius os quid
 de uisum e pugnantibus nobile poterant

praeualere; **D**e hinc crustum ab inola-
tere parietem ingredienti es cladio eum
interfecerunt; **P**ost mortem enim the-
odorici interfectus est;

His denique cesaris theodoberius rex
aegrotare coepit; **A**d quem medici
multas iudicia in penderunt sed nihil ualuit
quia eum iam dominus uocare iubebat; **E**rgo
cum diuissime aegrotasset ab ipsa infir-
mitate deficiens reddidit spiritum; **F**ranci
uero cum parthenium in odio maximo habe-
rent; **P**ro eo quod eis tributa ante die-
recis tempore inflavit eum persequi coe-
perunt; **I**lle uero in periculo se positum
cernens confugium ab urbe cepit; **A**c
duobus episcopis suppliciter exoratus
eum ad urbem reuericam deducentes
populus aeuientes se obnoxiis suae praee-
dicatione conpraemirent; **Q**uibus eun-
tibus nocte dum insiratus uodecumbere-
ret. **S**ubito personam uocem macna-
em inquit dicens; heu heu succurrite qui
ad cesarem et auxilium ferite pereunte; **Q**uo
clamore ex perterriti qui aderant in-
terrogant quid hoc esset; **R**espondit
ille; ausanius amicus meus cum papa

NILLA CONTUCE QUOS SOLIMIN TERFECI AD IUDICI
 UM ME ARCESSERANT IUDICANTES; VENI AD
 RESPONDENDUM QUIA CAUSATURUS ES NOBIS
 CUM CORAM D^{NO}; ZELO ENIM DUCTUS ANTE
 ALIQUOS ANNOS CONIUCEM INNOCENTEM AMI
 CUMQUE PERIMERAT; Igitur accedentibus
 episcopis ad in^{te}dictam urbem cum si
 trepenti populis editionem ferre non
 possint eam in ecclesia ab o^{di}re uoluerunt;
 Scilicet ponentes eum in arca et desuper
 sternentes uestimenta quae erant adu
 sum ecclesiae; Populus autem in cressus
 pers eruit atque uniuersos ecclesiae
 ancilos cum nihil repperissent prenden
 te crediebat ut; Tunc unus ex suspicio
 ne locutus ait; En arca in qua non est
 inquisitus aduersarius noster; Dicen
 tis uero castidibus nihil in ea aliud nisi
 ornamenta ecclesiae contineri; Illi cla
 uem postulant aient nisi reseraueri
 tis de locis ipsi eam sponte confrinceam
 Venique reserata arca amons lintami
 nibus inuentum extrahunt plaudente
 atque edicentes; Tradidit o^{di} inimicum
 nostrum in manibus nostris; Tunc cae
 dentes eum pugnis spumis que per arcu

ENTES VINCTIS POST TERCUM MANIBUS AD
 COLU M P N A M LAPIDIBUS OBRUERUNT ; FUR
 ACTEM IN CYBIS VALDE HORAX ; SED QUAE SU
 MEBAE QUO CAELERUS AD MANDUCANDU
 COM MOUERETUR ; SumpTO a loae ueloci
 TER DIGERE BAT ; SED STREPITUS UEN TRIS
 ABSQUE ULLA AUDITORUM RE UERENTIA IN
 PUBLICO EMITTEBAT ; HOC CERCO EXITUM
 CONSUMMATUS INTERIT ;

III **C**ONTRADIEM EO ANNO ET SOLITO ASPERIO
 RES CONCANNITI CELUPERIUM PO
 PU LIS TAN QUAM RELIQUA HUMUS PRAE
 BERENT ; NUES QUOQUE RIGORE ADPECTAE
 UEL PAME ABSQUE ULLI HOMINUM DOLO COM
 MAGNAE ESSENT NIUES MANUCAPIERANTUR ;
 TRANSIITUR CHLODOUECHI USQUE
 TRANSITUM THEODOBERTI ; COMPUTAN
 TER ANNI TRIGINTA SEPTAE ; MORTUO
 CERCO THEODOBERTO QUARTO DECIMO
 REGNI ANNO REGNAUIT THEODOGALDUS PILI
 USEIUS PROEO ;

EXPLICIT LIBER TERTIUS
 INCIPIUNT CAPITULA LIB. III

DEOBITU CHRODI
CILDIS REGINA

II Quod chlotharius
rex terna par
tem a ecclesiam
ferre uoluit

III De uxorebus ac
filiis eius

III De britanorum
comitibus

V De hispanorum
regibus

VI De obitu theodo
ualdi

VII De bellione sa
xinum

VIII De leuitate ac
malitia chram
ni et de gaugino
ac firmo

VIII Quod chlothari
us contra saxo
nes abire iura
ta uice

X De chramno et
sacellitibus eius

et malis quaeces
sit uel qualis di
uione aduenit
XI Quod chramnus
ad childebertum
transiit

XII De austrapioduce

XIII De obitu childe
berti et inperi
u chramni

XIII De obitu chlothari
regis

XV Diuisio regni in
ter filios eius

XVI Quod sigibertus
contra chramnus

abit et chilper
icus ciuitates
eius perdidit

XVII De patrio
celsi

XVIII De uxorebus cuius
thramni

XVIII De uxorebus cha
ilberti

XX Quod sigibertus

	BRANSECHILDENAC	ET MUMMULO
	EPIS	XXI Quodmummolis
I	De uxoris chil-	TURONUS UENIT
	PERICI	XXII De interitu an-
II	De secundo sigiber-	DARCI
	thicontrachu	XXIII Quod theodober-
	NUS BELLUM	TUS CIVITATES PER-
III	Quod aruerni ad	UASIT
	CAPIENDAM ARILA	XXIII Quod sigiberthus
	TENSIM ARBEM EX	PARISIUS UENIT
	IOSSU SIGIBERTHI	XXV Quod chilpericus
	REGIS ABIERUNT	CUM GUNTHRAM
IV	De taure dunecas	NO FOEDUS INIT
	TRO ET ALIIS SIGNIS	ET DE OBITU THEO-
V	De regibus spa-	DOBERTHI FILII
	NORUM	EIUS
VI	De interitu pal-	XXVI De obitu sigiber-
	LADI ARUERNI	THI REGIS
VII	De imperatore re-	EXPLICIT
	TUSINI	CAPITOLINIO
VIII	Quod albaenus	INCIPIT LIBER
	CUM LARCO BARDIS	QUARTUS
	ITALIAM OCCUPAUIT	
IX	De bellis munda-	
	LI CUM EISDEM	
X	De lancobardis	

IGITUR CHRODICILDIS REGINA
 PLENADIERUM BONIS QUE OPERIBUS PRE
 ORTA. APURBEM TURONICAM OBIT
 TEMPORE INIURIOSI EPISCOPI; QUAE PA
 RISIUS CUM MACNOPSALENTIO DEPOR
 TATA IN SACRARIO BASILICAE SCIPETRI AD
 LAVIUS CHLODOUECHI REGIS SEPULTA EST
 APILIS SUI SCHILDEBERTO ATQUE CHLO
 THARIO REGIBUS; NAM BASILICAM ILLAM
 IPSA CONSTRUXERAT IN QUAE TENOUE
 TABEATISSIMA EST SACPULTA.

II DENIQUE CHLOTHARIUS REX INDIXE
 RATUM OMNES AECLISIAE RECENSE
 TER NAM PARTEM FRUCTUUM FISCO DISSOL
 UERENT; QUOD LICET INIURICUM OMNES E
 PISCOPI CONSENSISSENT ATQUE SUBSCRIP
 SISSENT; CIRILITER HOC BEATUS INIURIO
 SUS RESPUENS SUBSCRIBERE DEDIGNATUS
 EST DICENS; SII VOLUERIS RES DEI TOLLERE DE
 REGNUM TUUM VEL OCERRER AUPERT; QUIA
 INIQUUM EST UR PAUPERES QUOS TUO DEUS
 ALERE HORREO AB EORUM SINE PERUARE PL
 ANTUR; ET IRATUS CONTRA RECEM NECU
 LEO IENS ABSCESSIT; TUNC COMMOUUS BR
 IUDENSE NAM VIRTUTEM BEATI MARTINI.

MISIT POSTEUM CUM MUNERIBUS UENIA
 PRÆCANS. ET HOC QUOD FECERAT DAMP
 NANS SIMUL QUE ET ROGANS UT PROSEQUI
 TU TEM BEATI MARTINI ANTE TESTES EX

ORARET.

DENIQUE IPSE REX DEDIUERSIS MUL
 TIBUS SEPTEM FILIOS HABUIT. IDEST
 DE INCUNDAE. CANTHARIUM. CHILDERICUM.
 CHARIBERTUM. CANTHRAMNUM. SIGI
 BERIUM. ET CHLOTI SINDAM FILIAM. DE ARE
 CUNDAE UERO SOROREM INCUNDIS CHILPE
 RICUM; DE CHARSINA HABUIT CHRAM
 NUM; QUAE AUTEM CAUSA FUERIT UT UXO
 RISSUAES SOROREM ACCIPERE DICAMUS;
 CENIAM INCUNDE MINCONIUCIO ACCIPES
 SEPTEM UNICO AMORE DILIGERE. SUC
 CESIONEM AB EA ACCIPIT DICENS; FERT
 DŪS MEUS DE ANCI LLASUA QUOD LIBERT
 SUO STRAM ADSCIUIT; NUNC AD CON
 PLENDAM MERCEDEM QUID FAMULA TUA
 SUCCERAT AUDIAT. DOMINUS INCUS REX;
 PRÆCOR UT SORORI MEAE SERUAE UES
 TRAE UNLEM ATQUE HABENTEM UIRUM
 ORDINARE DIGNEMINI; QUID NON HUIUS
 ERSE D POTIUS EX VALUTATA SERUIRE PIDE
 LIUS POSSEM; QUOD ILLE AUDIENS CUM ES

SEPTIMIUM LUXURIOSUS IN AMORE ARECUN
 DIS INCEDIT ET AD UILLAM IN QUAM IPSA RESSE
 DEBAT DIRIGIT EAM QUAE SIBI IN MATRIMO
 NIOSOCIAMIT; QUAE ACCEPTA AD INCONDE
 REDIENS AIT; TRACTAUI MERCEDEM ILLAM
 INPLERE QUAM ME TU ADULCETUDO EXPE
 CUIT; ET REQUIRENS UTRUM DIUISEM AT
 QUAE SAPIENTEM QUEM TU AESOROR IDEBE
 REM ADIUNCERE. Nihil melius quam
 ME IPSUM INUENI; ITAQUE NOUERIS QUIA
 EAM CONTUCEM ACCEPTI QUOD TIBI DISPLICE
 RE NON CREDO; AT ILLA QUOD BONUM IN QUID
 UIDE TUR IN OCULIS DOMINI ME FACIAT TAN
 TUM ANCIILLA TUAE CUM GRATIA REGIS UIUAT;
 CUNTHARIUS UERO CHRAMNUS ATQUE CHIL
 DERICUS UIUENTE PATRE MORTUIS SUNT;
 EX ITUM UERO CHRAMNUS IN POSTERUM SCRIBEMUS;
 ALBOENUS quoque rex LANCOBAR
 DORUM CHLOTSINDAM FILIAM REGIS ACCIPIT
 OBIT AUTEM INKURIOSUS EPISCOPUS URBIS
 TURONICAE DECIMO ET SEPTIMO EPISCO
 PATUSSU ANNO; CUI BAUDINUS EX DOCTO
 TICO CHLOTHARI REGIS SUCCESSIT DECIMO
 ET SEX; POST OBITUM BEANI MARINI CHA
 NAO quoque BRITANORUM COMES URES
 FRATRES SUOS INTERPECT; UOLENS AUTEM

Sci p^{er} m^o beluacensis.

adhuc machiauum interfecere; Con-
prehensum atque catenis oneratum
in carcerem retinebatur; Qui per filicum
namneticum episcopum a morte libe-
ratus est; Post haec iuravit fratri
suo ut trepidus esset; Sed nescio quo
casu sacramentum infringere uoluit;
Quod chanao sentiens iterum cum per-
sequeretur; Nulle cum se euadere
non posse uideret; post alium compem
regionis illius fugiens nomine chono mo-
rem; Is cum sentiret persecutores eius
adpropinquare sub terrae umbraculo
abscondit componens desuper ex more
tumulo unum paruumque eis spiraculum re-
seruans unde alii resumere possit; Ad-
uenientibus autem persecutoribus eius
dixerunt; Ecce hic machiauus mortuus
atque sepultus adest; Quod illi audien-
tes atque cadentes et super tumulum
illum bibentes renuntiauerunt fratri
eum mortuum esse; Ille audiens recum
eius integrum accipit; Nam semper brit-
tanni sub francorum potestate post
obitum regis chlodouechi fuerunt; Et
comes non regis appellatus est; machia

uis autem de sub terra consurgens uene-
 nicam urbem expulit; **I**bique tunc sorat
 et episcopus ordinatus est; **M**ortuo autem
 chanaone hic apostatauit; **E**t dimissis
 capillis uxorem quam post clericatum re-
 liquerat cum regno fratris simul accipit;
Sed ab episcopis excommunicatus est; **C**ui
 qualis fuerit in teritis sequenter scribo-
 mus; **O**bit autem baudinus episcopus
 anno sexto episcopatus sui; **I**n eius loco
 cyntharius abbas subrogatus decessit

Post transitum sancti martini;

49 **R**egnante uero agilane apud hispania
 cum populo grauissimo dominationis
 suae iugo artereret; **E**xercitus
 imperatoris hispanias est incrementum
 ciuitates aliquas peruasit; **I**nterfecit
 autem agilane arthanasius regnum
 accipit; **Q**ui multa bella contra ipsum ex-
 ercitus posite acriter eos plerumque de-
 uicit; **C**iuitates que quas male perua-
 rant ex parte auferens de potestate eor-

50 **T**heodoualdus uero cum iam ad
 tus esset ualde tradam duxit uxorem
Huic theodoualdum imperant malipuis
 se ingenii; **T**rautiratus eundam quem

suspectum de rebus suis habebat fabula
 pinceret dicens; Serpens ampullam uino
 plenam repperit; per huius enim os in-
 cressus quod intus habebatur acidus au-
 sit; Quo in flatu uino exire per aditum.
 Quo in cressus fuerat non ualebat; Veni-
 ens uero uini dominus cum ille exire nite-
 re tur nec possit ait ad serpentem; E uo-
 me prius quod in clauis tisti et tunc pote-
 ris abscedere liber; Quae fabula magnum
 timorem et odium praeparauit; Sub
 eo enim et buccelenus cum tota Italia
 in francorum regno redicesse tanarsita-
 interfectus est; Italia ad partem impe-
 ratoris captam nec fuit quae a uultra rece-
 peret; Sub huius tempore uas in arbore
 quam saucum uocamus absque uires con-
 iunctione natus uidimus; Et flores ipso
 ram arborum quae nos his uenigra grana
 proferre solitae sunt fracturorum grana
 cederunt; Tunc in circulum lunae qui in
 stellae ex aduerso ueniens introisse ui-
 sa est; Credo hoc signum mortem ipsius
 regis adnuntiasse; Ipse uero ualde infir-
 matus ac in cinctura deorsum se iudicare
 non poterat; Qui paulatim incedens se p-

TIMORE REGNISUI ANNO MORIUISEST; REGNUM
 QUE EIUS CHLOTHARIUS REX ACCIPIT; COPU
 LANSUALDEY TRADAMUXOREM EIUS STRATIUM
 SUO; SED INCREPTUS A SACERDOTIBUS RELI
 QUIRTEAM; DANSEICARIUALDUM DUCEM DIRI
 GENS QUE ARUERNS CHRAMNUM FILIUS SUUM;

VIII **C**HO ANNO REBELLANTIBUS SAXONIBUS CHLO
 THARIUS REX COMMOTO CONTRA EOS EXE
 CITUM MAXIMAM EORUM PARTEM DELEO

PERUACANS TOTAM THORINCIAM AC DEUAS
 TANS PRO EO QUOD SAXONIBUS SOLACIUM PREBO

CIIII **C**HRAMNUS UERO HIS DIEBUS APUD ARUER
 NUM RESIDEBAT; MULTAE ENIM CAUSE

TUNC PEREUM IN RACIONABILITER CREDE
 BANTUR ET OB HOC ACCELERATUISEST IDEM AN
 DO; MULTUM ENIM MALE DICEBANTUR A POPU
 LO NULLUM AUTEM HOMINEM DILIGEBAT AQ
 CONSILIUM BONUM IN LEA QUE POSSIT ACCI
 PERE; NISI COLLENTIS AILIBUS PERSONIS
 TATE IUENALE FLUCTUANLIBUS; EOSDEM
 TANTUM MODO DILIGEBAT EORUM QUE CONS
 LIUM AUDIENS; ITA UT FILIAS ENAMORAM
 TIS PRAECEPTONIBUS EIDEM INDE TRAHIT
 BERET; FIRMIUM ACOMITATUM URBIS
 GRAUITER INIURIATUM AB EIT; ET SA
 LUS NUM EQUODIPLUM SUB ROCAUIT SED

FIRMINUS CUM SOCRVSUAE AECLESIAM PETIT;
ERANT AUTEM QUADRAGINTA AEDIES. ET CAU-
 TINUS EPISCOPUS BRIUATIENSIS IN DIOCESI IMPSA-
 LENDO ADIRE DISPOSUERAT IUXTA IN SUPTUO
 NE SCAI CALLI Sicut SUPRASCRIPSI MUS; **E**-
 CRESSUS EST ICHURE EPISCOPUS AB URBE CUM
 MAENO PLETUR ET TUENS NE ALIQUID IN TENE
 ADUERSI PERFERRET; **I**N TENDE LAI ENIM ET
 TIBEREX CHRAMNUS MOENAS; **Q**UIDUM HIER
 ACCRET MISIT REX IN NACHARIUM ET SCAP-
 THARIUM PRIMOS DE LATERES; IO DICENS; RE-
 ETUI ABS TRAHETE FIRMINUM CAESARIAM
 QUE SOCRUM EIAS DE AECLESIA; **D**ISCENDEN-
 TEDERO EPISCOPO CAMP SALLEN; NOSICUT
 SUPRAMEMORAMUS; **H**IC MISSIACHRA
 NO FUERANT IN CREMURE AECLESIAM
 AEFIRMINUM CAESARIAM QUE QUARTIS COLLA-
 QUONUM DOLIS MULCERE TAMPITANT; **C**ET-
 UM UBIDIUTISSIME ALI AEXALIS DE AMBU-
 LANIES PER AECLESIAM CONLOCANTUR. **E**T
 IN HOC QUI CONFUERANT IN TENE ET CREMEX
 ANIMO QUAE DICEBANT IN TENE ET CREMEX
 ERAE QUAE TINCRESERATAE FUERANT AD
 PROPIQUANT; **T**UNCIONACHARIUS FIR-
 MINUM SCAPTHARIUS CAESARIAM AD PRAE-
 BONIS IN TERE BRACHIA AB AECLESIAE AECLESIAM

PARATIS PVERIS QUI SUSCIPERENT; QUOS TA-
 TIM IN EXILIO DEREXERUNT; SED DIE ALITERA
 DE PRAESSISSIMO PNO CUSTODIBUS IPSI SELI-
 BEROSSENTIENTES. **A**D BEATULIANIBASI-
 LICAM CONFUCIUNT. ET SIC AB EXILIO LIBERAN-
 TUR; **R**ESTAMEN EORUM IN PISCO CONLATAESON;
CAURINUS AUTEM EPISCOPUS CUM SUSPECTUS
 ESSET QUOD ET IPSE INIURIARETUR; **A**C ME-
 MORATUM INTERTERENS A EQUUM HABERE RE-
 STRATUM VIDI POSTERUM HOMINIS VENI-
 ENTES CUM CABALLIS QUI AD OCCURSUM VENI-
 UENIEBANT ET AT; **C**AE MHI QUI ABISU
 QUOS CHRAMNUS DIRIXIT AD ME CONPRAEBEN-
 DENDUM; **E**T ASCENSO AC ^{equi} QUITE RELICTO
 PSALLEN TOSO. LUS USQUE IN PORTICUM BA-
 CALICAE SANCTI **A**NTI **A**MBS URQUENS CAL-
 CANEIS CORNIPEDEMPAE NE EX ANIMIS PE-
 CURRIT; **S**EONOS HAEENARRANTISSALUS
 MI SENTENTIAM QUAM IN DETRACTORIBUS
 HISTORIO CRAPFORUM MEMORAMUS; **A**IT
 ENIM GARE VIM VIDI TURRES CESTAS SCRIBERE;
PROPTER QUOD FACTA DICIT SE EXAC-
 QUANDASUNT; **D**EINDE QUI A PLERIQUE QU
 DELICTARE PRAEBENDERIS MALE UOLENTIAE
 INUIDIADICTA PUTANT; **S**ED COEPTASE QUAM
 CHURCHLOTHARIUS POSTMORTE ME

ualdi cum regno franciae suscepisset at
 que eum circuiret. **A**udiuit asuis in itera
 tainsania efferis cere saxonibus que
 esserubelles. **E**t quod tributa quae an
 sissincolis consueuerant minis trare
 contempnerent reddere; **H**is incitatus
 tribis ad eos dirigit; cum que iam prope
 batunum illorum esset. **S**axones lega
 ad eum mittunt dicentes, non enim su
 us contemptores tui; **E**t ea quae fra
 gibus a nepotibus tuis reddere consue
 rit nus nonne camus ferimura adhuc si
 tuacsi eris reddimus; **V**icium tanquam ex
 oscimur ut si pax uetus exercitus
 in nos ter populis conligatur; **H**ac
 adiens chlotharius rex ait suis; **L**e
 elocantur hi homines non uideamus
 pereant ne forte peccemus in deo; **A**u
 dixerunt; **S**ciamus enim eos esse me
 ces nec omnino quod promiserunt
 enarascamus super eos; **R**ui sum
 saxonibus uulerunt media terra
 in uis sua epacem petentes; **G**uili
 larius aut suis dicitur se tunc uis
 in uis suis ne super nos dicitur
 quod illi non ad que uerant; **R**ui

SAXONES ORTUERUNT TUES IUVENIA PAC
CORAE LOONICORPUS FACULTATISSUAEDI
CENTES; HACEOMNIAIOLITECAMOEDIE
TATE TERRAENOSTRAEIANNUOIXORSET
PARDOLUSNOSTROSRELINQUELIBERON
CIBELUMINICERNOSNONCOMPTIACIT;

FRANCIAMITICONEHOCADQUESECREVOLU
ERUNT; QUIBUSARTHLOTHARIUSRE
DESISTITICQUAESODESISTITCATHACIN
TIONE; VERBUMENIMDIRECUMNONHAB
MUS; NOLITEADRELLUMIREINQUODISP
DAMINI; TAMENSIALIREVOLUERITISSI
TANCAVOLUNTATECONSEQUAR; TUN
ILLIRACOMMUNICONTRACHLOTHARIU
SUPERCUMIRUUNT; EISEINDEXTESTE
TARIUMEIASIPSUMQUECONURITSEXASPE
RANTESACUIDETRABENITESINTERFEC
REVOLUERUNT; SICUMILLISALIREDEFE
RET; HACEUIDENSCHLOTHARIUSINUM
AMICUMEIS; VILLINITOCERTAMINE
MADADVERSARIISINTERNITIONE
DUXIT; TANTAQUEABUTROQUEEXER
CITUDITIMODOECIDITUTNECAESTNO
VONTOPERAREPAENTIUSPOSSIT; TUN
CHLOTHARIUSIALDECONFUSUSPACUM
MIDICESSAENONSUAVOLUNTATESUP

eos uenisse, quod obtentam ad propriam redire;
 Ibi annis uero apertis aruernus diues
 sacro dicens exercebat mala; Sem-
 per aduersus caucinum episcopum
 inuidiam tenens; Et tempore grauer
 et crotauri traxit capillius animam fe-
 re deciderunt; Habebat autem iunese
 in uirum magnificum et omnibus per-
 uicuum ciuem aruernum a scouindum
 in uine quietum ui ab hac malitia quaere-
 re a uertere, sed non poterat; Habe-
 re enim et leonem pectauinsem ad om-
 nem mala perpetranda grauem s'pmu
 in uirum quoniam in sui tam quam leo erat
 in omni cupiditate saeuissimus; Hic per-
 tur quadam uice dixisse quod martinus
 in martialis confessores dñi nihil p'iser
 caribus uile reliquissent; Sed statim
 in reussus a uirum te confessorum sur-
 mis et mortu se p'fectus a mens est mor-
 tuos; Venit miser ad basilicam s'cti mar-
 tini in foronuscacela grauit que uiclias
 et h'it munera, sed non cum respectu uir
 in consuetu; Cum ipsa enim qua uene-
 rit in firmitate recessus est; Chra-
 nis ab aruerno recessus p'pectauis.

ciuitatem uocant; **U**bicum magna po-
 tentia res sedere sed uicinus per malo-
 rum consilium ad childeberthum pa-
 truum suum transire cepit patri-
 dias parare disponens; **I**lle uero cum
 los aequidem se desuscipere cum pro-
 pit; **Q**uem moneres spiritaliter dicit
 ratne patri exsisteret inimicus; **W**it-
 per occultos nuntios inter se conu-
 contrachlotharium unanimiter con-
 pirant; **S**ed nec memor fuit childe-
 thus quod quoniam cum que aduersus
 fratrem suum eum semper confusus
 cessit; **C**hramnus uero hoc foedere in
 limo uicino rediit; **E**t illud quod pra-
 adbulauerat in regno patris sui in
 dominatione rediit; **T**unc aruenum
 populus in frumuras tenebatur in
 sos; **E**t diuersis infirmitatibus op-
 sus grauiter interibat; **P**orro chlo-
 tharius rex duos filios suos id est
 ribertum et cunthramnum aduo-
 ricit; **Q**ui per aruenum uenient
 dienes quae quod in limo uecino
 usque ad montem quem nigrum
 dicunt accedunt; **E**umque reppu-

FIGENSES QUAEVENTARIA CONTRA SE RESER-
 DERUNT; ADITENSTIETACAPIONEM VIRE-
 PATERNAS QUAS MALE PERUASERAT RED-
 DERE DEBERET; SIN AUTEM ALIUD CAMPUM
 PRÆPARARET AD BELLUM; CUMQUE ILLE
 PATRE SUBDITUM SE ESSE CONPINGERET DI-
 XIT ET QUAE OMNE QUOD CIRCVIT LATARE NON
 VIDERO. SED SUB ME AB HOC POSTATIE CUM GRA-
 TIAM PATRIS MEI CUPIO RETINERE; ILLI PRO-
 PTER HOC INTER IPSOS DIUDICANT. POSTULANT;
 QUAE MOTO VTRIQUE EXERCITIVUM MAG-
 NAE ARMORUM APPARATU AD BELLUM CONUE-
 NISSENT. SUB IDO EXORTAT IMPETUS CUM
 ORACIO CARUS CATIONE ATQUE TONITRO EOS
 IN PUGNARE N. INHIBUIT; REDEUNTES AU-
 TEM AD CASTRA. CHRAMPNUS DOLOSAE PEREX-
 CANE AM PERSONAM PATRIS MORTEM PRA-
 TRIBUS PRONUNTIAT; EO ENIM TEMPORE
 BELLUM CONTRA SAXONES QUOD SUPRADIXI-
 MUS GEREBATUR; AT ILLI MENESTES CUM
 ARMAE LOCITATE BURCUNDIA REDIE-
 RINT; CHRAMPNUS VERO CUM EXERCITIO POSI-
 TUS DIRIGENS USQUE VIUPIATEM CAMILLONEN-
 TEM VENIT; EAMQUE OBSIDENS ADQUISITUM
 VIX DEUS QUE DIUNIONENSES CASTRUM
 IN IESODIT; IBIQUE CUM DIE DOMINICO AD

UENIS SE QUID EST IUM P OERIT DICAMUS;
ERATIBI UNCS CS TETRICUS EPISCOPUS C
 IN SUPERIORE LIBELLO MEMORIAM FECI
 MUS; POSUIS CLERICI IUBUS LIBRIS SUPER
 ALIARIUM IDEST PROPHECIAE APOSTOLI
 ATQUE ANCELIORUM ORAUERUNT AD
 DN M: UT CHRANOM QUI DE UENERIT OSTEN
 DERET; AUTSIE FELICITAS SIOCCEDERE
 AUT CERTESIREGNARE POSSIT DIUINA PA
 TENNA DECLARARE; SIMILQUE UNAI
 HABENTES CONIBENTIAM UT UNUS QUI
 QUE IN LIBRO QUOD PRIMUM APERIEBATHO
 ADMISSAS ET LECERET; APERTO ER COP
 MO CONIUM PROPHEIARUM LIBRO: REPE
 RIUNT AU PERAM MACRIAM EIUSE ET ER
 IN DISSOLATIONEM; PROEO QUOD DEBUI
 FACERE UIAM FECIT LAMBRUSCAM; RE
 SERATO: QUE APOSTULI LIBRAE IN UENIO
 IPSIONIM DILIGENTER SCIUS PRAIRES QU
 DIES DNI SICUT PARINNOCTE UENIET; C
 DIXERINT PAX ET SECURITAS TUNCREPEN
 NUS SUPERUENIE ULLIS INTERITUS; SIC
 DOLORES PARTURIENTES ET NON EFFU
DNS AUTEM PERE ANCELIUM ARE; QU
 AUDI TUERBAM EA AD SIMILABITUR UN
 LIBRO: QUI AEDIFICAUIT DOMUM SUAM

ARENAM; DESCENDIT PLUVIA ADUENERUNT
 FLUMINA; PLACERUNT UENIENTIBUS RUCRUM;
 IN DOMUM ILLAM ECCE CIDIT; ET FACTA EST
 RUINA EIUS MAGNA; **C**HRAMNUS UERO AD
 BASILICAM ANTE DICTO SACERDOTE SUS
 CEPIT SESE; **I**BIQUE PANEM COMEDENS
 AD CHILDEBERTUM PERTENDIT; **I**NFR
 A GROS TAMEN DITIONENSIS NON EST PER
 MISSUS INTRARE; **P**ORTITER TUNC REX
 CHLOTHARIUS CONTRA SAXONES DECERTA
 BAT; **S**AXONES ENIM UT AUDIERUNT PER
 CHILDEBERTUM COMAMU ATQUE INDIC
 NANTES CONTRA FRANCOS SUPERIOREAN
 NO; **E**XEUNTES QUE DE RECIONE SUA IN
 FRANCIA UENERANT; **E**LUSQUE DIURNA
 CIUITATEM PRAEDAS EGERUNT; **N**IMIUM
 GRAUE SCAELUS PERPETRAUISUNT;
TUNC CHRAMNUS TAM ACCEPTA
 AUILIA CHARII FILIA PARISIUS ACCEDENS;
 CUM CHILDEBERTUM REGEM CONSTRIN
 XIT IN PIDE ATQUE CARITATE; **J**URANS SE
 PERRISSIMUM PATRI ESSE INIMICUM; **C**HIL
 BERTUS AUTEM REVOCUM CHLOTHARIUS
 CONTRA SAXONES DECERTARE IN CAMPA
 NIAM REMENSEM ACCEDIT; **E**LUSQUE RE
 US CIUITATEM PROPERANS CUNCTA PRAE

des atque incendio deuastauit; Au-
 dierat enim fratrem suum saxoni-
 bus fuisse peremptum; Et recnosuo-
 cunctas subici aestimans quae adire
 potuit uniuersa peruasit; Tunc et
 austrapius dux christianum amentem
 in basilica sc̄i marini confectum; Qu-
 talis in tribulatione positus non deperit
 diuinum auxilium; Nam cum chra-
 nus itacum constrinxisset fratrem
 illi alimentera praebere praesumeret
 Et praerarius custodere turrit nec quo-
 quidem cibum liceret; Quos ac-
 tus compulsus in aedia ipse sponte sua
 de basilica sc̄a periturus exiret;
Mecedens quidam uasculum illi cum aqua
 si bene uideat ultra ad purandum; Quo
 accepto uelociter iudex loci ad uolam
 Et reptum quae de manu eius terra edi-
 dit; Quod uelox diuino est iudex an-
 ticus curius est subsecuta; Ea quo-
 que die iudex quae ista cesserat cor-
 tus a febrae nocte media expirauit
Nec peruenit in crastino ad illam hor-
 quam in basilica sc̄i poculum de manu ex-
 cussus erat fugiui; Post istud mira

Iam quoniam nesciopolenissime quae Fran-
 ces sarrax de tulerunt; Redeant ite-
 rum in regnum suum recte chlothar-
 ius inuenit cum eo est habitus; Te-
 pore uero eius ad clericatum acceden-
 dit; **A**ur se uenit cas frum quod in pecta-
 ra habet in diocesis episcopus ordena-
 tur; **F**uturum ut de eodem te pien ho-
 mites te u qui tunc pectalam recep-
 erunt; **E**clesiam ipse succederet; **S**ed rex
 chariberthus in alium uenit senien-
 tiam; **D**enique cum piens episco-
 nis abba luce migrasset; **A**ur pa-
 risius curiam pascentius qui tunc
 abba erat basilicae scilicet lareis suc-
 cedit; **E**x iussoregis chariberthi cla-
 mante austrapios sibi hunc redebere
 locum; **S**ed parum eni actum profuere
 ermones; **I**pse quoque recessus ad
 austrum suum; **M**ortas super se theifa-
 rum seditione quos saepe grauauit
 et lanceas auctius cruditer curiam
 iur; **D**iocises uero suas ecclesia
 et laua recepit; **N**il de berius iur rex ac croiare
 coepit; **E**t eum diuissime apud

PARISIIUS LECTULO DECUBASSET OBIIIT; AD
 BASILICAM BEATI VINCENTI QUAM IPSE CONS-
 TRUXERAT EST SAEPULCHUS; CUIUS REGNŪ
 ET THESAURUS CHLOTHARIUS REX ACCIPIT;
 JULIUS RHOCOTHANUS VERO ET FILIUS EIUS DUAS
 IN EXILIUM POSUIT; CHRAMNUS AUTEM
 PATRI PRÆSENTATUR SED POSTEA IN FIDE
 LISE PERIIT; CUM QUE SE CERNERE TEDI-
 DERE NON POSSE BRITANNIÀ PERIIT; ^{hic dicitur} ~~IBI~~
 CUM CHONO OBRO BRITANORUM COLUIT
 IPSE VEL UXORE IUS AC FILIAE LATUERUNT;
 JULI CHARIUS AUTEM SACERDOS AD BASILICAM
 SĪ MARINI CONFUGIT; TUNC SCĪA BASILICA
 A PECCATIS POPULI AC LUDIBRIS QUAE INCA-
 PIEBANT PERUULICHARIUM CONIUGEM QUE
 EIUS SUCCENSAS EST; QUOD NON SINE GRAMI-
 SUSPIRIO MEMORANDUS; SED ET CIUITAS ITHO-
 RONICA ANTE ANNUM TAMIGNE CONSIDERATA
 FUERAT; ET IOTA ÆCLESIAE IN EADEM CO-
 NTRACTA DESERTAE SUNT; PROVINSA
 ANTI MARINI BASILICA ORDE NANTE CHLO-
 THARIO RECEASTAGNO COOPERATA EST;
 IN ILLA UTPRIUS FUERAT ELIGANTIA RE-
 RATA; TUNC DUAE ACIES LOCUSTARUM
 PARUERUNT; QUAE PER ARUERNUM AD
 QUE LIMOUICINUM TRANSEUNTES UT PERU-

ROMANICUM CAMPUM UENERUNT IN QUO
 PROELIUM INTER SE ACIUM MAXIMAE SUNT
 COLLISAE. **C**HLOTHARIUS AUTEM REX CON-
 TRACHRAMNUM PRENDENS CUM EXERCITU
 AD UERSUM IN BRITANNIAS DIRIGIT; SED
 NEC ILLE CONTRA PATREM EGREDI POTUIT;
CUMQUE IN INNUM CAMPUM CONCLUSUS
 ET TERRE RESCIDERET EXERCITUS. **C**ICHRAS
 CUM BRITANNIS CONTRA PATREM MACI-
 CUM IN STRUXISSET; **I**NCUMBENTE NOC-
 TIBUS AB ELLO CESSATIUM EST; **E**AQUOQUE NOC-
 TIBUS CHONO OB ER BRITANNORUM COMES DI-
 CIT AD CHRAMNUM; **I**NIUS IUM CENSEO TE
 CONTRA PATREM TUUM DEBERE EGREDI; PER-
 MITTE ME HAC NOCTE UT IN RUAM SUPEREA;
IPSUMQUE CUM TOTIO EXERCITU PROSTERNA;
QUOD CHRAMNUS UT Credo UIRI UTE DIPRE-
 GENIUS FIERI NON PERMISIT; **M**ANE AUTEM
 FACTO UTERQUE COMOTO EXERCITU AD
 BELLUM CONTRA SE PROPERANT; **I**BARQUE
CHLOTHARIUS REX TAMQUAM NOUUS DAUID
 CONTRA ABSALONEM FILIUM PUGNATURUS;
ANGENS ATQUE DICENS; **R**ESPICE DNE DE
 CAELO ET IUDICA CAUSAM MEAM; **Q**UIA
 IUSTE AFILIO INIURIA PATIOR; **R**ESPICE
 DNE ET IUDICA IUSTE; **I**LLUDQUE INPONE

judicium; Quod quondam inter Absalonem et patrem eius posuissim; Confligentes etenim pariter Brittanorum comes tercauerit tibi que caecidit;

Denique Chramnus fugam inijt. Naues in mare paratas habens; Sed dum pro reuelphias liberare uoluit atque exercitum paratis oppraes sus captus atque captus est; Quod cum Chlothario regi nuntiatum fuisset. Iussit eum cum uxoribus et filiabus in consumi; Ineluxitque tunc curiam cuiusdam pauperis; Chramnus super se ampnum extensus oratio sigilatus est; Et sic postea super eos incensa casa cum uxoribus et filiabus

INTERIUS
 De uero Chlotharius anno quinquagesimo primo recessit cum uulnibus in muneribus limina beati marci expenit; Et adueniens in oronibus a pulchrum ante diem ante testetis. Quas actiones quas fori assis neque terae gerat replicans et orans in grande cemitu ut pro suis culpis exatus confessorum in misericordiam raret; Et te aqua in racionabilis

CONSIDERAT SUO OBIENTUDILUERE TEXIB
 RECESSUS QUINQUAGESIMO PRIMOREO
 USU MANNO DUMINCOE NAM SILUAM UENA
 HONEM EXERCERE TAFE BRAE CORRIPIT;

ET EXINDE CONPENDIO UILLARE DIT; INQUA
 TUM CRAMIER UEXARE TUR AFE BRAE AIE
 BART; Quā quid potatis qualis est ille
 NUNCAELSTIS QUISITAM MACNAS RECES
 INTERFEET; In hoc enim taci diopositus
 SPANEXALAUT; quem quartuor filii
 SAICUM MACNO HONORE SSESSIONAS DEFE
 RELIERUNT; IN BASILICA BEATI MEDARDIS AE
 CURRENUS ANNIDIEM QUOD CHRAMNUS
 FUERAT INTERFEETUS;

THILPERICUS UERO POST PATRIS FUNE
 RA THESAUROS QUIN UILLABRINNA CUI
 NT CONCREGAT ACCIPIT ET AD FRANCO
 LORES PENT; Ipsos quem muneribus
 UICASSIBIS SUBDIDIT; ET MOX PARISI
 CREDITUR; Sedemque CHILDEBER
 ECIS OCCUPAT; Sed non diu ei hoc li
 POSSIDERE; Nam coniuncti FRATRES
 UO EXINDE REPULERUNT; ET SIC IN
 CHILQUARTUOR IDEST CHARIBERTUS
 CHRAMNUS CHILPERICUS ATQUE SIGI

BERTHUS. DIVISIONEM LEGITIMAM FAC-
 IUNT. DEO IN QUIBUS SORS CHARIBERTI PARTI-
 TIONEM CHILDEBERTI. SED EM QUE HABERE
 PARISIUS. CUNTHRAM NOUERO REGEM
 CHLODOMERUS AC TENERE SED EM ANTHA-
 RINSEM. CHILPERICUS VERO REGNUM GLO-
 THARI PARISIENSIS. CATHEDRAM QUE
 SIONAM HABERE. SICIBERTUS QUOQUE
 REGNUM THEODORICI SED EM QUE HAN-
 REMENSEM.

XVI. **N**AM POST MORTEM CHLOTHARICI
 CHUNICALLIAS APPETUNT. CONTRA
 QUOS SICIBERTUS EXERCITUM DIRIGIT.
 ET GESSUM CONTRA EOS BELLUM INITIAT
 QUE FUGAUIT. SED POSTEA REGEORUM
 MICRIAS CUM EODEM PERLEGIAS ME-
 RUIT. CUM AUTEM CUM IS ESSET IUR-
 BARIUS EST SICIBERTUS. CHILPERICUS
 PRATERCIUS REMUS PERUADIT. ET
 ASCIPIATES QUAE AD EU IMPERTEN-
 ABSTULIT. EX HOC ENIM INTEREOS
 PEIUS EST BELLUM CIVILE SURREX-
 DIENS AUTEM SICIBERTUS. VICTO-
 NISSESSIONES CIVITATEM OCCUPA-
 QUE INVENTUM THEODOBERTUM
 RICIS REGIS FILIUM AD PRAEHENDENDUM

EXILIO TRANSMISIT; ACCEDENS AUTEM
 CONTRACHILPERICUM BELLUM COMMUN-
 DAT; QUOD IUDAEI QUAEFUERANT CIVITATES
 SUAS IN SUADOMINATIONE RESTITUIT; THE-
 ODOBERITHUM UERO FILIUM SUUM A PUPPON-
 IANO NEQUILLAM CUSTODIRE IUSIT PER
 ANNUM INTEGRUM; QUEM POSTEA ULE-
 XANDREMENS MUNERIBUS DITATUM PATRI
 REDDIDIT SANUM; DAMIATA UERO SIBI SA-
 CRAMENTA NE UINQUAM CONTRACUM ACC-
 EDEREBRET QUOD POSTEA PECCATIS FACT-
 US IUBUS EST IN RAPTUM;

QUAM AUTEM CUNTEBRAMNUS REX REC-
 ENTE PARIEM SICUT FRATRES SUOS OBTE-
 NUISSET ADUO AC ROECOLA PATRI-
 CIO GAELSUM PATRICIUM HONORIDONAUR-
 IURUM PRO CERUM STAVICHIN SCAPULISUALI
 PLACERIOR OBUSIUM IN UERBIS IUM
 IN RESPONSIS OPORTUNUM JURISLEC-
 TE PERITUM; CURTANIA DE INECP SHA
 DICUPIDITAS EXIIT; UT SAEP IUSE
 ARUM RES AU PERENS SUIS DIUISIONIBUS
 GART; NAM CUM AU DISSER QUADA
 MAIAC PROPHEIAE LECTI ONOM INECL
 LECTERE INQUAART; MAEB IS QUI CON-
 UNTO DOMUM AD OMNIA SACRUM AD

ACRUM COPULANT USQUE AD TEROBINUM
 LOCI. EXCLAMASSE PERTURIN CONGRUO
 HOC. CLAE MIBI ET FILIUS MEIS; SED RELI-
 QUIT FILIUM QUI ABSQUE LIBERIS FUNCI-
 MAXIMAM PARTEM FACULTATIS ECCLESIE
 QUAS PATER REX POLI AGERAT DERELINQUIT

XVI
III **Q**UINTUS CHRADNUS ANTEA REX BONA-
 PRIMO UENERANDA CUIUS DAMUS
 RUM ANCELLAM PRO CONSCUBINAM
 SUBIUNXIT. DE qua GUNDOBADUM
 IUM SUSCIPIT; POSTEA UERO MARCARIUM
 FILIAM MACNARIUM MARITONIUM SUS-
 CIPIT. GUNDOBADUM UERO FILIUM SUUM MI-
 RIBANIS TRANSMISIT. AC MULIEREM
 MARCARIUM DIS POST HABITUM FILIUM IN
 IUS MORIE CRASSATUR. TRANSMISSAM
 UT AIUNT UENENAM IN POSITUM OCCIDIT.
 QUO MORITIO IPSA IUDICIO DI FILIAM QUAM
 HABEBAT PERDIDIT ET ODIIUM REC-
 CURRIT. DEMISSAQUE AB EODEM RE-
 TO POSTICUM POREMORTUA EST. PO-
 AUS TRICILDEA COGNOMENTO BOBIL-
 CIPIT. DE qua iterum duos filios
 QUORUM SENIORE BLOTHARIUS IAN-
 DOMERUS DICEBAMUR.

XV
III **P**ORRO SIEYBERTUS REX INCO-
^{chari}

accipit uxorem de qua filiam habuit;
 et postea in canthiâ uirum accipien-
 tem incoberca; **H**ABEBAT TUNC TEMPO-
 RE INCOBERCA IN SERUPTUM SUUM DUA
 PUELLAS PAUPERIS CUIUS DAM FILIAS; QUA-
 RUM PRIMA UOCABATUR MAROCOU EFARE
 SECUNDA UESTEBABENS; ALIA UERO MERO-
 PLODIS; IN QUARUM AMORE REX UALDE DE-
 LIBERABATUR; ERANT ENIM UT DIXIMUS AR-
 TIFICIUM LANARIAE FILIAE AEMULA. EX HOC
 INCOBERCA QUOD ARECE DILICENTER TUR PA-
 UPER SECRETIUS OPERARI FECIT. FUTU-
 RUM QUOD DUM HAEC REX CERNERE FODIOFI-
 LIAE SEIUS HABERET; QUO OPERANTE UO-
 LUIT RECEM. ILLE AUTEM SPERANS ALI-
 QUONONUIUIDERE ASPICIT HUNC EMINUS
 RECIAS CONPONENTEM; QUOD UI-
 COMMODIUS INFRARE LIQUIT INCOBER-
 CA EMEROPLEDEN ACCIPIT; HABUIT
 CAMPUELLAM OPILIONIS IDEST PAS-
 CILIAM FILIAM NOMINE TEUDECILDEW;
 CUIUS FILIUM PERITUR HABUISSE QUI PRO-
 PTER EXALUOPRO TINUS DELATUSEST AD
 CLERUM; HUIUS REGIS TEMPORE
 REBEM SANCTONICAM LEONINUS CON-
 PROUINCIAE SUAE EPISCOPUS EM

RUM AB EPISCOPO IDEM PULIT; **N**ON
 RENS NON CANONICE EUM FUISSE BUI
 HONOR DONATIUM; **D**ECRETUM ENIM
 THARIBABUERAT UT ABSQUE METROPOL
 CONSILIO BENEDICERETUR QUI ANONERA
 PRAESENS; **Q**UO DIE CIO CONSENSUM
 CERE IN HERACLIO TUNC BARDEGALEN
 URBIS PRAESBYTERUM; **Q**UOD RECIE
 BERTHOSUBSCRIPTUM PROPRIS MANIBUS
 PERNUNCIATUM PRAESBYTERUM
 MISERUNT; **Q**UI VENIENS IDRONUS
 GESTAM BEATO EUPRONIO PANDIT ID
 CANS UT HOC CONSENSUM SUBSCRIBERE
 DIGNARETUR; **Q**UOD TURDI MANIFESTE
 RES PUIT; **I**TEM POST QUAM PRAESBYTER
 PARISIACAE URBIS PORTAS INGRESSUS
 CIS PRAESENTIAM ADIT; **H**AEC EFFATUS ES
SALVARE EX CLORIOSA E SEDIS ENIM APO
 LICA EMINENTIAE TUAES SALUTEM IN
 UERRIMAM; **C**UI LEXUM QUIDAM
 ROMANAM ADISTURBEM UT EPAPAE
 BISSALUTEM DEFERRES; **P**ARISIN
 BYTERIUM LEONHUS CUM PROVINCI
 SUIBUS SALUTEM OPTIMI; **I**NDICAT
 LUM SICCENIO QUERERE CONSUETERA
 MERIUM IN INFANTIASUA ECCLESIAM

COPAYO PRO EO QUOD PRAETERMISSA
 NONUM SANCTIONE URBIS SANCTIONE
 EPISCOPUM AMBIBIT. IDEOQUE CONSEN
 SUP ADIUDICERUNT FATALIS IN LOCO CUI
 SUBSTITUATUR; QUO FIAT UT DUM TRANS
 GRESSORES CANONUM REULARITUR ARCH
 EPISCOPUS RECITUES TRIPOLENIA A CUIUS PRO
 TORIBUS PROPACETUR; HAEC EO DICEN
 TIBRENDENS REX CUM A SUIS CONSPECIT
 CUI EXIRABIUSSIT; GRIPLAUS TROSPI
 TROPLETO IN PONIDES SUPER ET IN EXILIU
 TUO PRACCIPIT DICENS; POTAS NE QUIA
 NOX EST SUPER QUI SQUAM DE FILIIS CHLOTHA
 RAREIS QUI PATRIS PACTA CUSTODIAT
 QUOD HU EPISCOPUM QUEM EIUSUOLUNTAS
 ELECTI ABSQUE NOSTRO IUDICIO PROIE
 CUNT ET SIA HODERICUS IURIS RELICIO
 EPISCOPUM IN LOCO RESITUT; DIRI
 TIBRENDENS ETIAM QUOSDAM DE CAMARISSUIS
 ALEXANDERUS LEONINO EPISCOPO MILLE AURE
 LIQUOS IUXTA POSSIBILITATEM CONDEP
 TIBRENDENS EPISCOPOS ET SIC PRINCIPES EST UL
 TIBRENDENS; POST HAEC MARCOUE PANE
 DIS SILLIET SOROREM EONIUCIO CO
 TIBRENDENS; PRO QUACAUISA ASCO GERMANO
 EPISCOPO EXCOMMUNICATUS ET ERQUE;

Sed cum ea rex relinque re solli^{re} per
 causa iudicio d^o obit^{is}; Ne^{scia} d^o p^eter
 et ipse rex post eam decessit; Cuius
 post obitum theodecildis unare gine
 rum eius non in nos ad^o cunt^{is} chram^{is}
 recendit^{is}. Seculari offerens
 trimonio eius quibus rex hoc cred^o
 in responsis adcedere ad me eius
 arcum thesaurissuis; Et eo enim
 piam tam faciamque in^{is} nam in^{is}
 lis ut scilicet maiore in^{is} cum ho^{is}
 quam cum per^{is} nam meo qui super de
 p^{is} et iuse s^{is} p^{is} ponatur; Nulla causa
 collatis omnibus ad eum profecta
 est; quod cernens rex ait; Rectus
 est enim ut his thesauri penes me ha
 antur. Quam post hanc quae in
 cermani metorum adiit; Tunc
 his in multis paucis relicis arela
 tam monasterio distinauit; H
 ro aere ad quiescens Ieiunius
 cilis ad p^{is} per occultos nuntio
 theuam quendam adiit. Prom
 sistens panis deduciam conide
 polaret. Cum thesaurissuis d^o
 nasterio e credens libentem

non sequeretur; Quod ille nihil dubi-
 tans repromisit; Cumque haec colla-
 pta rebus factis que uolueris ac uenire
 pararet egredi. Anticipauit uolun-
 tatem eius industria abbatissae de
 uehensamque fraudem eam graui-
 ter resam e custodiae mancipare pre-
 cepit. In qua usque ad exitum citae pre-
 cis non mediocribus ad tria passu-
 m. Quos perdidit.

Porro sic ibertus rex cum uideret
 quod fratres eius indignassent et
 honores acciperint. Et per uilissimam
 suam etiam ancillas in matrimonium
 sociarent. Leuathonem in hispaniam
 misit. Et cum multis muneribus bruni-
 am anacilde regis filiam petiit;
 in impuella elegans opere. uenis-
 meo uel honesta moribus. atque deco-
 idens consilio. et blanda conloquio.
 atque eius non de necans. cum mac-
 sauris ante diebus receptis transmi-
 te uero concrecatu senioribus
 praeparatis aepulis cum in den-
 a. atque iocunditatem. et am-
 nem; Et quia aetate.

SUBIECTA ERAT. PER PRAEDICATIONEM
 CERDOTUM AIQUE IPSIUS REGIS COMMONI
 TIONE; CONVERSABEATAM IN UNITATE CON
 FESSA TRINITATE; CREDIDIT; ATQUE CRIS
 MATA EST; QUAE IN NOMINE XPICATHOL
 ICAPERSEUERAT;

QUOD VIDENS CHILPERICUS REAIGU
 IAM PLURES HABERE TUVORES; SU
 P
 EUS CALSUENDAM EXPENIT; P
 RESS PERLECATOSSEALIASRELI
 MANITUM CONDIGNASIBIREGYS PROLE
 MERERE TUR ACCIPERE; PATRUERO
 HAS PROMISSIONES ACCIPIENS FILIAM SUI
 SIMILITER SICCANTERIORE; IPSICUM MA
 NIS OPIBUS DISINAVIT; NAM CALSUEN
 DA ET SENIORE ABRUNICHILDAE ERAT;

QUAE CUM AD CHILPERICUM REVENISSE
 GRANDIBONORES SUSCEPIT; ET IUS QUAE
 SOCIATA CONIUGIO; A QUO ETIAM
 AMORE DILIGEBATUR; DE VULERAT
 CUM MAGNOS THESAUROS; SED
 REMPREDEGUNDIS QUAM PRIUS HA
ORIUMESI INTEREOS GRANDESCA
 TAVENIM IN LEGE CATHOLICA CON
 FUERAT ET CHRISMATA; CUM QUAE
 SI QUAE ASSIDUAC INIUR

FERRE; DICERET QUONULLAM SEDICNITATE
 CUM EODEM HABERE PERITUR RELICTIS
 SACRIS QUOS SECUM DETULERAT LIBERA RE
 DI REPERMITUR AD PARIAM; QUOD
 ILLI REPUGNANTIA DISSIMULANS TERRISCAM
 CUM BUS DEMULSIT; ADEXTREMUM ENIM
 OCCIDITUR IN SIRA TUO; MORITIAMQUE
 IN PAREM IN SIRA TUO; POST QUAM OBITU
 MORTUUM EM MACNAM OSITENDIT; LYCHUS
 INMULTE QUI FUNE SUSPENSUS CORAM SEPUL
 CRUM ETUS ARDEBAT; Nullo tamen te
 DISRUPTO FUNE IN PAUIMENTUM CONRUIT;
 ET PACIENTE ANXIE EUM DURIAM PAU
 IMENTUM QUAM IN ALIQUOD MOLLE ELE
 MENTUM DISCENDIT; UT QUE MEDIUS EST SUP
 RUSUS NECTOMINO CONRIPITUS; QUOD NON
 INTERGRANDE MIRACULO UIDENTIBUS PART;
 QUAM TENU CUM EAM MORITIAM DEPLESSER
 TPAUCOS DIES PREDEQUENDE RECEPTI
 TRIMONIO; POST QUOD PACTUM REPU
 TARE PARES QUOD SUAE MISSIONE CAN
 TARE CINA FICRPTINTE PERFECTAE UO
 MODO IECIUNT; HABEBAT AUTEM
 HILPERICUS TRES FILIOS DE AUOUE
 MORE REGINASUA IDEST THEODOBER
 CUIUS SUPRA MENTIMUS MEROU

cum atque chlodouechum; sed ad ceptum
redeamus;

WILHELMUS HUIUS UERO PIERUM IN GALLIAS UENIRE
CONABANTUR AD UERSUM QUOS SICUTUM
TUS CUM EXERCITU DIRIGIT; HANC
SECUM MAGNAM MULTITUDINEM VIRO-
RUM CUM QUO CONFLAT REDUCIT
ISTI MAGIS ARIBUS INSTRUMENTIS
SASSIS PANTASIAS OSTENDUNT ET
VALDE SUPERANT; FUGIENTIUM
EXERCITUS IGBERTI IPSE INCLUSUS A
NIS RETENEBAITUR; NISI POSTEA
ELEGANS ET UERSUM TUS QUOS NON POTUIT
SUPERARE UIRIUTE PROELII SUPERARE
ARTEDONANDI; NAM DATIS MUNERIBUS
FOEDUS CUM REGINA FERIT OMNIBUS DIEBUS
URTAESUAR NULLA INTER SE PROELIA COM-
UERET; IDQUE ET MAGIS AD LAudem
AD ALIQUID PERTINERE OPPROPIU-
RACIONE PENSATUR; SED ET REX EBUR-
MONTANUS MUNERARECCIS IGBERTI
UOCABATUR ENIM CACANUS; QU-
RECCIS GENUS ILLIUS HOC APPELLA-
NOMINE;

WILHELMUS IGBERTI HUIUS UERO REX ARELATE
II. SIBI CAPERE COEPIENS ARUER

Commodere præcipit; **E**rat enim
 tunc firminus comes urbis illius qui cum
 ipsis in capite abiret; Sed et de alia par
 te saudo uariustum exercitum aduenit;
 et ressi que urbem arelatensem sacra
 menta pro parte sic yberthi regis ex
 ercunt; **Q**uod cum eunt thramnus
 et conperisse celsum patricium cum
 exercitum illud iri; qui abiens auen
 tum urbem absiulit; **A**ccedens arela
 tius uallans eam in pugnare regis exer
 citum sic yberthi qui in framuras con
 texitur coepit; **T**unc sabaudus e
 piscopus dixit ad eos; e credimini foris
 et in in tertamen qui non poterit in
 sub murorum conclusione decentes
 neque nos neque urbis istius subiecta
 oppondere; **Q**uod si uos dō propitio il
 lo uincitis nos fide inquam promisi
 scustodimus; **S**i uero alio contra uos
 uerint ecce reseratas repperie
 uortas in credi minis epereratis hoc
 uodelus recessi foris bellum pa
 ans; **S**ed superati ab exercitu caelst
 uo amineunt; **V**enientes que ad urbe
 uis repperiunt obseratas eunt;

EXERCITUS AITRGO IACULIS FOEDERATUR
 OPERIRE TURQUE LAPIDIBUS AB URBANI
 AD QM NEM RHODANUM DIRIGUNT ; IBIQUE
 PARMISSUPER POSITIMULTI ROREM RIT
 EXPETUNT ; Sed multas ex his uiolenta
 AMNIS DIRIPTO SENECAM ; Fecit
 RHODANUS TUNC ARUERNIS QUOD
 QUONDAM SEMOES LEGITUR DE
 CORREPTA SUBUNDIS SCIPIA NKO
 LEASQUE ET FORTIA CORPORA UOLUNT
 PARENT RARINANTES INCURRITE
 QUE UIS NANDI UT DIXIMUS IN PULSO
 RUM QUE AD RINAM MINICULO LTIORIS
 RIUS PLANA CONTINGERE POTUERUNT ;
 NUDATI AREBUS AB AEQUITIBUS DISTIN
 NITUS UNUS ; FIRMINO TAMEN ET AD
 DISCEDENDI UIA INDULTA EST ; MAC
 TUNC UIRI EX ARUERNIS NON SOLI
 TIS IMPROBARI ; CERUM ETIAM CL
 RUM ICIBUS SUNT PROSTRATI ; A
 CHRAMNIS REX RECEPIT URBE ILLA
 CONSUETUDINEM BONITATIS SVAE
 EAM DICIONIBUS FRATRIS SUI RESTIT
 CI TUR IN CALLIS MACRUM PRODICI
 TAUREDUS CASINO APPARUIT SUN

Tandem pluvium collocatum erat; Qui
 imperdies amplius sexaginta nescio
 quem mucitum daret; Tandem scis
 sus, atque se paratus mons ille ab alio
 monte sit propinquo cum hominibus
 et iis opibus que ad domibus in flum
 in mare irorsum pevit; Locustae
 ab utraque parte a montibus
 miserat in ter quorum angustias tor
 rent de fluit; Inundans ergo superio
 rem partem qua ripae in se debant op
 erant atque diluit; cum ad leniam aquae
 impens deorsum inopinatus respicit
 homines ut de super petra ipsos enega
 tur domus evertit in mentadeleat et
 in cuncta aquae litoribus illis in se debant
 ne ad ientiam civitatem violenta
 nes subita inundatione de ripa rari
 subvertit; Traditur a multis tan
 concertem inibus aquae fuisse in
 edictam civitatem super muros in
 crebatur; Quod dubium non est quia
 Rhodanus in locis illis inter
 montium de fluit; Necharum
 tene cum parte exclusus quos de ver

teret. **C**ommo quoque quem monte qui
 discederat ad se melerupit et sic con-
 uadaleuit; quod cum pactum fuisset
 tritice in tam monachi unde casterrueram
 aduenerunt; **E**t terram illam quae
 monte deruen teremasserat fodere
 essie ferrum repperunt; quod quae
 macrum montes ut prius fuerat audierat
 Sed diase uacupiditate tenere xurpatis
 que nox diruerat sup coseccidit quos ope
 fecit necultra inueniunt; **S**imiliter
 et tunc cladem aruernam in aenacum
 onem illam prodicia terruerunt; **N**am
 plerumque tres et quatuor splendo-
 res in aenae circasolem apparuerunt
Quod rus hic soles uocant; **E**cce
Ecce tres uel quatuor soles in caelo
 quadam tamen die in kalendis de
 bribus in a sole obscuratus apparuit
 ut nec quarta quidem pars in eodem
 cense remaneret. Sed et tunc et quae
 color apparens quasi accusatio
 tur; **N**am et stella quam quidam
 uen uocant radium tanquam el
 habens super rectionem illam p
 nubim tunc et apparuit et cae

OCREI SUM EST. ET MULTA ALIASIGNA AP
 PARUERUNT; **I**N ECCLESIA UERO ARUERNA
 SUMMATUS IN ECCLESIA CELEBRARENTUR CICI
 IN QUADAM FESTIUITATE AUIS CORE
 DILLUS QUAM A LAUDAMUOCAMUS INGRES
 SONIA LUMINARIA QUAE LUCEBANT ALIS
 POSITIS IN TANTA VELOCITATE EX
 PUTARES EAINUNIUS HOMINIS
 POSITA AQUAE FUISSE SUB MERSA;
 IN AGRARIO AUTEM SUB UELO TRANSIENS
 DELO EXTINGUERE COLOIT; SED A
 RIUS PROHIBITA ATQUE OCCISAC EST;
 IN BASILICA BEATI ANDREAE DELI
 CENS LOCENIBUS AUIS ALI AFECIT; **I**AM
 ADUENIENTE IPSA CLADE TANTA STRA
 POPULO PERTOTAM REGIONEM ILLA
 ACSTUTNEC NUMERARE POSSIT QUAN
 CAECIDERINT LEONES; **N**A
 SARCOFAGIAUITABULAE DEPECIS
 AUTEAMPLIUS IN UNAM HU
 SEPELIANTUR; **N**UMERAN
 QUADAM ^{die} DOMINICA IN UNAM
 TRIBASILICAM TRECENTA DE PUNE
 CORPORA; **E**RAT ENIM ET IPSA MORS
 NASCENTE IN INQUENEAUTIN
 IN MODUM SERPENTIS ITA

INFERPICIE BAYUR HOMO ILLE AUIENENOU
 DIE ALTERA AUT TERTIASPINE XALARET

SED ET SENSUM ULSILLA GENONI AU PERED

AB HOMINE ; TUNC ET CAIOPRAES BYTER
 MORTUUS EST ; NAM CUM DE ACCLADEGUM

FUCISSENT ; ILLE TAMEN POPULUM SUUM
 LIENSE TMISSAS UIRILITER DIE EN

QUAM ABE OLOCODISCESSIT ; HIC AUT
 PRAESBYTER MULTA CHUMANITATE

SANS DE LECTOR PAUPERUM PUIT ; ET
 CREDO HAC CAUSA EIS QUOS SUPER

HABUIT MEDICAMEN IUM PUIT ; CAUIN
 AUTEM EPISCOPUS CUM DIVERSA LOCABAC

CLADEM UMENS CIRCUISSET AD EIDUM
 REGRESSUS EST ; ET HAC INCURRIT SPA

RASCUIEN PASSIONIS DOMINICAE OPIT
 NAMPSA HORAE TIE IRADIUS CONSO

NUSCIUS MORTUUS EST ; TUNC ET
 NUMBIOREX CANILLONUM ARQUE

AB HAC INFIRMITATE UALDE DEPOP
 W **S**ECO UT AD HISTORIA MRE CUM

MORTUO APUR HIS PANIA M
 TLOOLEUUIELO OFRATRE ROCN

PIE ; DEFUNCTORI TURLEUANELE
 ODISPAMEREIUS TOTUM REGNUM

UPRITUUXOREM MORTUAE CUTHEN

Kunichildis matrem accipit; Duos fi-
 lios de prima uxore habens quorum
 unus sicut et huius chilmerici filiam dis-
 ponsa dicitur; Ille quoque inter eos regna-
 re malititer dicitur interprecians omnes
 illi qui regere interemerere consueve-
 runt non relinquens ex eis minime
 ad partem; " " " " " "
 Palladius autem Britanni quondam
 comitis accresariae filius comita-
 tum in rege cabal tana si gibertho-
 re spei in te pro meruit; Sed orta
 in re non ter ipsa partem ius que
 in scopum ualde populum contiderat;
 in plerumque conditis a dicitur
 propriis criminibus que obruebant
 opum; Peruadens res ecclesiae
 in que homines eius; Unde fac-
 tum haec in tentione crescente
 praesentiam iam dicitur prince-
 re operassent. et diuersa sibi in-
 colectarent. Mollem episco-
 penam palladius docitaret
 in mari in uicibus quibus studio
 in pter uicis; Sed haec in sa-
 uerba prolata dicitur accrescere

ulno subsequens aboleuit; Nam tanto
 sequenti remotus a comitatu palladii
 us aruernum regressus est; **R**omani
 nus uero comitatum abluunt
 est autem quodam die in urbe
 nauiterque conuenerunt et
 cantibus inter se probata
 tatus; **A**uduit palladius se
 thorece debere interfecti; **S**ed
 haec in uide a romano
 praebens a sunt; **T**unc illi
 terris reuincus uacant
 tuse est firmare turse
 tra peremere; **C**umque
 a cognatis suo firmo in
 dore turse perferret quod
 amara conciperat; **P**er
 horarum elapsus a matris
 gressus cubiculum accepit
 tudinis euacinato cladio
 ensis pedibus calcans ac
 erexit; **I**npressus que de
 usatura in gressus manum
 laudorsu egressus est erec
 rui simili perina aliam
 suscepit mortuusque

L. III.

DISCERNERE OBTEINERE QUAE TANTUM
 ASI ET QUOD OMNIBUS SUPERIORIBUS
 ESSE VERISSIMUM PROPRIUM; DENIQUE SIC
 BERTHUS REX LECATIS ADIUSITUM
 RATOREM INIURIAM PETENS. IDEM
 MARIUM FRANCUM ET FIRMUM
QUIEUNTES EUECTI NAVALI COS
 POLITANAM SUNT URBEM INCRE
 CUNQUE TAMEN COMPERA
 TERUNT OPPORTERUNT; FAL
 INCALLIS SUNT RECESSI POSIT
 ANTHOCIA AECYPI ET APADASIN
 XIME CIUITATIS ADERSIS CAPTAES
 POPULOS CAPTIUOS ABDUCTUS; BASI
 TUNESCIULIANI ANTHOCENSIS MAR
 CRAUINCENDIO CONCREMATAEST;
 TINUM AUTEM IMPERATOREM PERS
 CUM MACNOSIRICINTEXIPONDEIS
 RUNT PETENTES AMICINASEIUS
 NARRANTISSE IMPERATORIPERSA
 SCINPENSOS; CENERANTENIO
 EUS ADEOS DICENTES; SOLICITUD
 RIALIS SCIRIATUSSIFOEDUSINI
 COCUSIADIASINTACTUM; RE
 NDSILLISINMIAATHISPOLIC
 RASEI...

RE PÉUOSEIUSAMICITIAS CUSTODIRE SINE
 CUIUSCUMQUE GENERATURÁDORAUERTIS; RESPONDENTE
 POPULO NEQUAQUAM SE HOC FACITURUM ÁRT
 EPISCOPUS QUI CORAM ERAT; QUAE EST DE
 MIAS UT VENERARI QUAE ATQUE MÓDUS ADUS
 HOMINUM PROCREAUIT? QUI PONENTIS AC
 CUSORUM AQUA RES IN GURADBI BRITUS
 CUIUS NELECTUS REPISCIT; HAEC ET HIS
 SIMILIA EPISCOPO PROSEQUENTE LECAIPU
 ANE SUGGERENTIA CUM CONURTIUS PUS NIBUS
 CUSORUM; CERNENS AUTEM POPULOS SA
 CULORUM SUUM SANCTINE CRUENTATIUM
 QUAE RELECAIOS INRUUNT MANUS INICIUNT
 CUSORUM QUI QUAE Sicut diximus huius
 OPERATIUS AMICITIAS PETIERUNT;

CUSUS UERO LARCOBARDORUM REX QUI
 CHLODOSINDAM REGIS CHLOTHARI FILIA
 HABEBAT; RELECTA REGIONES SUAS IN FALI
 CUM OMNIBUS LANCOCARDORUM CEN
 TE PETIT; NAM COMMOIO EXERCITUM
 CUSORUM ET LIBERIS ABIERUNT ILLUC COM
 MOIO REDELIBERANTES; QUAM REGIONE
 CUSORUM SIKMAXIME PER ANNOS SEPTIMPER
 CUSORUM INESSPOLIAUS AECLESIIS SACERDO
 CUSORUM INTERPECIUS IN SUAM REDICUNT PO
 CUSORUM; MORTUA AUTEM CHLODOSIN

DAUVORE ALBO EN TALIAM DUXIT CONIUGEM
 CUIUS PATREM ANTE PAUCUM TEMPUS IN-
 TERFECERAT; Quae de causa mulier se
 peritum habens locum ^{ex parte bar} opperiebat in
 quo possit iniurias patris ulcisci; Un-
 de factum est ut unum ex patulis con-
 cupiscens uirum uenenum aedificaret.

Quod defuncto cum patulo sit sed ad pro-
 bensipariter interfectis sunt; Lacon-
 bardideinceps alium super se reuocari
 statuunt;

III **G**AIUS quoque cognomen in munito
 Lusarece cuncta chra in no patriciam
 promeruit; Decius milia ad reci-
 ne alius quaedam repetenda potuit;
 hic etenim peoniopatre ortus. ac in si-
 dorensis urbis incolapuit; Peonias de-
 rohuus municipii comestatum recte
 Cumque ad renouandam ac ponendam
 nerareciperpiliu transmississet illi
 datis rebus paternis comitatu
 ambiant; Subplantauitque centum
 quem subleuare debuerat; Ex
 rocradatum propiciens ad maius
 menefectus est; Hic iurproru
 bus lancobardis in caltis amant

PATRICIUS QUINUPEREELSISUCCESSOREXIPER
 CONTRA EOS ABIT; COMMISSAQUE BEL
 LO INTERCAUERIT CAECIDIT QUE IN INSTANTIA
 QUEIUNESIRACENLANCOBARDIPERANTUR
 PCCISSEDEBURCUNDIONIBUSUTNONPOSSIT
 COLLECINUMERUS OCCISORUM; ONERAMQUE
 PRAEDADISCESSERANT MERUIMITALIA
 QUIBUSDISCEDENTIBUS EUNIS QUIETAMON
 DIBUS ARCESSITUS ACCERE PATRICIUS
 CULONEMERIT; INRUENTIBUS MERAM
 LANCOBARDIS INCALLIAS ETUSQUE MUSH
 SCALMES ACCEDENTIBUS QUODADIACET
 TUMIATIE BRADONENSE MUMDOLUS EX
 TERCIVM MOUT ET CUM BURCUNDIONIB
 ILLUC PROPICISSETUR; CIRCUMDANSQUE
 LANCOBARDIS CUM EXERCITIO; FACIENS
 CONCIDIBUS PERDITIASILUARUM INRUPISU
 INTEREOS MULTOS INTERFICIT; NONNALLUS
 DEPRETERECIDITREXIT, QUOSILLE PERLO
 PERSOSCUS IUDIRE PRAECIPIT, PAU
 DADMODOPERFUGAM LAPSIQUEI
 ENANTIARENT; FUERUNT QUE IN
 ELIO SALONIUS ET SACRIFARIUS
 ATQUE EPISCOPI QUI NON ERU
 NIMONII, SED CALEA ACTURIA
 MANI. MULTOS MANIB;

propriis quod peius est in terfici se refe-
 runtur; haec prima cum multo incerta
 mine victoria fuit; Post haec saxones
 qui cum Lancobardis in Italia uenerunt
Iterum prorumpunt in Gallias et in fra-
 territorium regense. Hic de stapudstia
 lonem uillam castram ponunt. **D**iscurre-
 res per uillas urbium uicinam de uol-
 entes praedas captiuos abducunt
 uele nam cuncta uastantes; Quod
 cum molis conperisset exercitus
 uir; Inruens que super eos multa
 milia interficit et usque ad uesperam
 caedere non dissiuit donec nox in-
 faceret; In aruse enim reparant
 nes et nihil de his quae accessero
 tumantes; Mane autem factos
 unt saxones exercitum praeparant
 se ad bellum; Sed intercurre
 nuntis pacem fecerunt datis
 ribus unum mola. **R**electa unius
 gionis praeda cum captiuis disce-
Jurantes prius quod ad subiecto
 que delacium que francorum
 deberent in Gallias; **A**ctura
 saxones in Italia ad **A**sump-

uxoribus atque parvulis. Uel omnis up
 pellectule facultatis redire in gallis
 dislinantes scilicet ut asyber thore
 eecollec uin loco unde aegres si ueran
 stabilirentur; Feceruntque ex sedus
 ut aiunt cunose tunius quidem perni
 ceam urbem. Alius uero percubredun
 siomient illam reueratienentes uiam
 quam annos superiore tenuerant con
 tinentique sunt in aduenio co territorio;
 aduenio tunc tempus messium et lo
 cus ille maxime fructibus terraes ubi
 ubi habebat necquequam ex his domini
 colae recondent; Denique acceden
 tes his accentes intersediuidunt; Col
 licentes que actriturantes frumenta
 comodebant; Nihil ex his is qui labora
 uerant relinquentes; Uerū postquam
 ex pensis fructibus ad litus rhodaniam
 nis accesserunt ut transactione torren
 tione nosere cisyberthicon perren
 t; Accidit tunc m. m. d. l. s. d. i. c. e. n. s. n. o. n. t. r. a. n.
 s. i. t. u. r. r. e. n. t. e. m. h. i. n. e. ; E. c. c. e. r. e. g. i. o. n. e.
 q. u. a. d. r. e. g. i. s. d. e. p. o. p. u. l. a. m. e. s. t. i. s. c. o. l. l. e.
 c. e. s. t. i. s. p. e. c. o. r. a. d. e. u. a. s. t. a. s. i. s. t. r. a.
 d. o. m. u. s. i. n. c. e. n. d. i. s. o. l. i. u. e. t. a. t. c. u. i. n. e.

TASUCCIDISITIS · NON ASCENDE · HIS NISI SAUIS
 FACIENS PRIUS HIS QUOSEXICUOS RELIQUITIS
 TIS ; **A**LIOQUIN NON EFFUCIUS MANUS MEAS
 NISI PONAM GLADIUM SUPER UOSESTUORES
 AC PARUOLUS UESTROSE TULCISCARICORIA
 DOMINI MEI CUNT EBRAHNI RECIS ; **T**UNC
 ILLI IN MENIES GALEDEDAN TES SMULTAN
 MISMATI SAUICI MILIAPROREDEMP
 TRANSIRE PERMISSISUNT · ET SIC
 PERUENERUNT ; **G**RATIUNCERNUM
 PUS PROFEREBANT TIBI REGULAS · CRISTINI
 SAS PROAURO ; **Q**UAS QUISQUE UIDENS NUN
 DUBITABATA LIUT · NISI QUOD AURO PRO
 TUM ADQUE EXAMINATUM ESSE · **S**IC ENI
 COLORATUM IN GENIONES CIO QUOD
 DENONNULI HOC DOLOSE DIUITIARUM
 RES ET AES ACCIPIENTES · PAUPERES
HI UIERO ADSYBERTHUM RECEM TRANSIENS
 UESIN LOCO UNDE PRIUS EGRESSI
 STABELITISUNT ; **P**OST HAEC
 COBARDORUM DUCE SIDESTAMO
 RODANUS CALLIAS INRUPERUNT ; **E**T
 QUIDEM AC BREONENSIS IN CARPO
QUOQUE MACBOULLAM AUENNIO
 RI ; **Q**UAM QUAM MOLUS MUNER
 RAUENIO ACCESSIT TIBI QUE

ZABANUERO PERUERDINENSEM DESCENDENS
 URBEM USQUE GALENTIAM UENIT; IBIQUE ENCAS
 TRAPOSUIT; **R**ODANUS ENIM GRANIANO POLI
 TANAM URBEM ADGRESSUS EST; IBIQUE PAPILI
 ONES EXTENDIT; **E**T AMO QUOQUE ARELATEN
 SIM DE BELLAURE PROVINCIAM CUM URBIBUS
 IUIERENSITAESUNT; USQUE IPSUM LAPI
 DEUM CAMPUM QUOD ADIACET URBEM MAS
 SIA ACCIPENS TAM DE PECORIBUS QUAM
 DE HOMINIBUS DENUDAUIT; **A**QUINSIBUS
 AUTEM OB SIDIONEM PARAUIT; DE QUIBUS
 QUINQUE MIBUS LIBRIS ARGENTI ACCEPTIS
 ABSCESSIT; **S**ICQUE ET RODANUS ACZA
 BAN IN LOCS QUIBUS ACCESSERANT PECE
 RUNT; **Q**UOD CUM MUMMO PER LATAPUS
 SE VIX EXERCITIUM DOUIT; **E**T RODANO
 QUAE TAUNANO POLITANAM URBEM DE BEL
 LABAT OCCURRIT; **S**ED CUM IS CRAMPLU
 M IN EXERCITUS LABORIOSE TRANSIRET
 QUOD ANIMAM NEM INCREDITURUA
 DUM MIENDIT; **E**T SIC POPULUS LIBERIN
 DE RIPTOREM RIPAM EGREDITUR; **Q**UOD
 QUAE IN SLANCO BARDINEC WORATICUA
 ET ANIMAM CLADIS BOS AD PETUNT; **C**OM
 MUNE BELLO INTANTUM CASISUNT
 S ACI CLATUM

TIMEXCELSA CONFUCERET; EXINDECE
 QUINCENTIS VIRIS QUI CIREMAN SCRANT
 PERDIAMASILIARUM PRORUM PENS. AD ZA
 BANEM PERUENIT. QUI TUNC URBE COMA
 LENTIAM OBSIDE BATA; NARRAUITQUE
 OMNIA QUAE ACTA FUERANT; TUNC DATIS
 PARTI RECUNCTIS IN PRAEDA AD AEBRAEUM
 NENSEM URBEM REGRESSI SUNT; IBI QUOS
 CUM IN NUMERO EXERCITUM MUMMOLIUS IN
 TACITO VENTIT; COMMISSOQUE PROELIO
 LANCOBARDORUM PALANCESSIQUE AD INTE
 NICIONEM CAESAR CUM PAUCIS DIEBUS IN
 TALIAM SUNT REGRESSI; CUM QUAEUSQUE
 SICUSIUM URBEM PER LAE PUISSENT
 ET EDS IN COLAEO CIDURAESUSCEPERENT
 PRAESERTIM CUM SISINIUS MACISTER
 MILITUM A PARTE IMPERATORIS IN HAC UR
 BERES SEDERETSIMULATUS MUMMOLIUM
 CRIN CONSPECTU. ZABANISSIUS IN IOLIAE
 RAS PROTULIT. SALUTEMQUE EX NOMINE
 MUMMOLIUM DEDIT DICENS EN IPSUM PRO
 XIMO; QUOD AUDIENS ZABAN. CONSUE
 LOCTA URBE IPSA DICRESSUS PRAEDIC
 RIT; HIS AUDITIS AMO COLLECTA
 PRAEDA INIENIT PROPICISERIT
 PRAEDAM INIENIT PROPICISERIT

dux in pacis erumpere potuit; Ex
 terris miserant virtutibus mult.
Multis in mundis bellis accessi
 in quibus meto rex tunc Nam post
 mortem chariberti cum nihil periculis
 totius aspectus peruasisset quae
 sibi berthorcci per pactum in partem
 uenerant Coniunctus rex ipse cum
 tunc thamo fratre suo multas illas
 elicit; Quibus urbes ad eorum domi
 num uocare deberet; Quis totos
 uenisset exinde eblodouico chil
 pite illo exacte popuload partem re
 cessit berthi per sacramenta pecta
 tum accessit; Sed basilis ac sic
 rias pectauit ues collectam multi
 tudine resistere uoluerunt; Quos dedit
 sistatibus circumdarios oppressit
 obis inierunt; Et sic pectauit
 accessit sacramenta exicit; haec in
 uenit in eorum modis dictas sufficiant;
 candore uero inierunt locutur.
 pectus genus ordire placet patri
Hic iterum rursus seruus teli
 atoris seruus fuit; Quis dedit
 dominus deputatus ad studia

LITERARUM CUM COPPOSITUS BENE IN STI
 TUTIUS EMICUIT; NAM DE OPERIBUS VIR
 CILII. L. CCIS. THEODOSIANAE LIBRIS
 ARTEA QUI ET ALI COLI APLENDUM ERUOTUS
 EST. HAC ICI TUR SEI ENSTIA M TUMENS DIS
 PICEREDOMINO S COEPIT; ET SE PATRO
 CINO LUPIDUCIS CUM AD URBEA M ASSE
 LIENSIA EXIUSSORECIS SIC YBERIBI AU
 CEDERET. COMENDAMIT DEQUA REORE
 SUS HANC SECUM HABERE PRACEPTIT
INSINUAMIT QUE CUM DILICENTIA SIEY
 BERITHORECI ADQUE AD SERENEDUM IRA
 DEDIT; QUEM ILLE PERLOCADIVERSA DI
 RICENS LOCUM PRACE BUIT AMPLIANDI
EXHOC QUAS HONORATUS HABITUS ATQUE
 NUMERUS; BIQUE CUM VRSO EICHO RBIS
 AMICIAS IN LICAT; INTERIUM UT ERAT PE
 INEENI PLIAM E IUS DISPONSARE DEHOC
 RANS. LURICAM UT PUE RANT IN LICHIA
 REQUO ARTE ADI SOL. ET ESUNT RECON
 DIT DICENS MULIERI CONNIE IANNUCIR
 SI QUILA VLTITUDINE MAIORUM
 MEORUM AMPLIUS QUAM SEDECE QUANTIA
 INHOC LIBELLARE CONDIAM TUMENS
 MENDON. QUOD TUUM ESSE PONIT
 ANTIPLIAM TUA PRACEPTA

PONSARE. Sed qui non mortalia peccato
 racocis auris acrafamis promisit
 Mulier hacc simpliciter credens ab
 sente uiro hanc edisponsare puellam
 At ille regressus ad recemprecep
 tionem ad iudicem loci exiit ut pu
 ellam hanc suom matrimoniosociaret.
 dicens. Qui adediarram indispon
 satione eius. Nec autem uir ille
 dicens. Qui nequiter noui. unde sis
 neque aliquid de rebus tuis habeo
 Quam in tentione pullulante ac uehe
 mentis ineriscente andarchius
 inpetit ursum regis praesentia
 accessire. Cumque uenisset apud
 uillam brinnacum. requiret homi
 nem alium ursum nomine. Quem
 ad aurium clam abductum iurare
 adiecit. per hoc locum sem
 et reliquias martyrum beatorum
 quas in illam partem tibi in ma
 trimonium non tradidero sed decem milia
 solidorum tibi satis facere non mo
 dum. Stabant enim testes in sacra
 cultantes occultacuerba
 is. Sed personam quibus

TUR PAENITUS NON UIDENTES, TUNC AD
 DAREHIUS DEMULSIT UERBIS LENIBUS
 CURSAM. Fecitque cum sine recis praesentiam
 reuertit ad patriam. Facto
 que ex hoc iuramento breues acra
 mentorum recitillo protulit dicens.

Haccethaec mihi iursus scripsit. **I**
 deo cloria uestra praecipit
 de posco ut filiam suam mihi tradat
 in matrimonio. Alioquin licet mihi
 rescus possedere. Donec sed uerba
 militibus solidorum acceptis meam
 causam moueam. Tunc ad episcopi
 ceptionibus ardiernum redit. **O**stendit
 iudicium iussione recis. **Y**reis
 autem se in uellauo territorio con
 tulit. **C**umque rescus hanc consue
 narentur et hic in uellauo, cessi
Ineressus usque unā orsi dicitur
 sibi praecipit praeparare aliquas
 quas quibus abluetur califica tribus
 sed cum seruio domus dominum
 domino apparerent. **A**lios autem
 alios circis caedit. **N**on glies
 ta percutiens sanedine el
 urbae recopamila praed

TENA AB IETUR HIC AQUIS CALIDIS INE
 RIATUR VINO ET SECOLLOCATSUPER STRA
 TUM. **E**RANT AUTEM CUM EO SEPTEMPUC
 TANTUM. **C**UM QUENOMINUS SOMPRO
 QUAM VINO SACPULTI AB INUS OB DORONIS
 BENT. **C**ONCRECATI PAMILIAUS TIADOMUS
 QUAE CURATEX LICNEIS FABRICATA TABULIS
 ELAEDIT. **A**CEPTIS QUE CLAUIBUS MEI
 TRAS ANNONAE QUAE ADE RANT ELADIT AC
 CIRCA DOMUM ET SUPRA DOMUM ADE RE
 CAT ACERIOS ANNONAE QUAE TUNC IN MA
 NIBUS ISERATITIAU TOPERTA EX HIS DOMUS
 DE TACTUR OMNINO. **N**UNC INMISSO PER
 PARTES DIUERSAS ITNECCUM IAMSUPER HOS
 INFILICES MATERIA AEDIFICIENXUS TA DE
 RUCRENT. **E**XCITANTUR ADCESS EDNON
 PEIT QUICTA DIRE TDONCE TO TA DOMU
 ADUS IAMS P SOSP ARITERIENS ABSORBE
 RET. **V**RSUS IEROME TIENS BASILICAM
 EXIULANT. **E**XPEMIT DATS QUE RECI
 BUNT NIBUS RESSIAS INSOLIDITATE RECIPI
 ET. **S**OOD ECHAS UERO CHILPERIC IPI
 EX DE TORONICO EICCTUS BURDEGA
 LA ABIT. **O**ENIQUE CUM APUD BER
 NOME IUTATEA NULLUM PROZ
 TANTCO RESEDERET

A. III

Steulfus quidam a parte syehybertho
 sesuper eam obiecti. Quem faciens
 cum turis et bucinis quas ab eodem
 ceruam pucans insequeretur. Qui
 uix ad patrem ree redit liberam habu
 it aditum. Nam ex perardicauis in
 cressus ad eum redit. Cum autem
 intentio in tereun thramuam et sy
 chybertham recis uerteretur. Casil
 ramus rex apud parisiis doctus et
 piscopus reensis uicoreceat. Aliquis
 uitis que quid ueritas haberit es die
 rest. Sed ut bellum civile in uione
 perniciam eeresceat eos addit pe
 catis facientibus distulerunt. Chil
 pericus autem in tra comotus per
 theodobertum filium suum exiorem
 Quasuehybertho aliquando adpre
 hexus sacra mentum dederat. Et
 fidelis esse ieiunat. Et eius populi ad
Tdestinoronus peccatis uel
 centralecerensitas. Qui spectat
 ueniens contra cardoalduo
 puonauit. Tereca autem uo
 crete in parte cardoalduo
 in sra condepopulosceit

L. III.

81

TORONIC CONREGIONE MAXIMA PARTE
 INCENDIT. ET TIBI AD TEMPUS MAXIS DE
 DISSENTI FORAS CONTINUODET ELIASSET
 UNO OTIATIONE EXERCITULEO OTI
 NIA CADURE INIUM DE RELIGIAS IL LARI
 PRAPINQIAS PERLIA DITIAS ET EUER
 IN VILLESIAS INCENDIT MINISTERIA DE
 TRIBUS CLERICOS INTERPECCIT BONAS
 INTRA TIRORAM DICIT PUELLARUM DE
 LUDIT ET CONCORDIA STABIT. FUIQUE
 IN TPORE ILLO PEIOR IN ACCESSIONE COMIT
 QUAM TPORE PERSECUTIONIS DIOCLIA
 IN TPORE HACCACERE TUR SYCHYBER
 AD THUS REX CEPTIS ILLAS QUAE CLIRA
 PEX IN HABERETUR. COMADUPTIBEL
 IUS CIVILE ORDIENTI CONTRA PRAIRE
 SUIO EBILPERICIA VIRE DISTINAT. QUOD
 ADIENS EBILPERICUS AD PRAIREOS
 QUAE IN THRAONIA TOLEMIUS MITTIT
 QUAE IN NEU PARITIBO EDIS INCUIT
 IN ILLIS PRAIREOS SUAM PERIRE SI
 SED QUAE SYCHYBERIUS CEPTIS
 ADUCENS VENISSET. ET EBIL
 PERICIA VIRE QUAE SUO EXER
 SEDERET NE HABERET REX
 IUS SUPER PRAIREOS TUR

M.

ubi sequamur fluvium trans mare
Fratres uo cunthraano mandatus
 mitti dicens, Nisi me permiseris
 peritiam sortem hunc fluvium tran
 sircuam omni exere tu meos super
 periam, Quod ille timens pcedu
 eodeam iteua que transire peram
 sit, Denique sentiens e bilpericus
 quos scilicet cunthraanus relicto
 eoad sychebertum transisse teas
 trauidit, Et usque ad allocutionem
 notitense m uicium abire, Quos sy
 chebertus in secutus campum si
 bi praeparare petiit, Ille uero si
 mens neco liso utroque exere tu
 e naom re ex m coram conruere
 paceo petiit, Ciuitates que eius
 quas theodericus male praeca
 serat reddidit de praecans, quibus
 locis uulparentur caruibus
 tores quos ille iniuste icne
 que ad preuens adquisierat
 eos quoque que ite a parisio
 de uenire glama consu
Et ad omnes quas res reli
 quos ite dixerunt, Ute

et capti uiderentur. Obtestabantur
 rex ne haec fierent sed furorē
 certū quāquā de culteriore rhētia
 in parte uenerant superare non po-
 terat sed omnia patienter ferebat do-
 cēte redire possit ad patriam. Tunc
 ceteris illis contractis quidam
 in robrauerunt curse ac certamine
 transissent. Sed ille ueraciter in
 apud ascensu lequo ad eos dirigit
 et sicut uerbis lentis demulsi-
 t. Misit ex eis postea lapidibus obrui
 ut accipiens. Sed ne hoc sine beati
 omni in fuisse ueritate ambicium ut
 ut sine bello pacificarentur.
 Nam ipsa die quā in pace fecerunt
 et preparati in ad beati basilicam
 in eam. Quod in sequentibus libris
 diligenter discernimus.

Quoniam enim incenerat animo is
 in bellum bellare terre. Nam
 in eam iterum chilpericus ad
 in eam fratrem suum legat
 in eam dicens. Veniat frater meus
 in nos et pacificiter perse-
 cutus bertham in eam.

nostram. Quodcum fuisset factum
 sequenti die in taenibus honorati
 sunt commoto chilpericus exercitu.
Usque rheanus accessit cuncta incen-
 dens atque de bellans. Quod audientes
 sychbertus iterum conuocatis sen-
 tibus illis quatuor supra memoriam
 fecimus. Parisius uenit et contra
 irem suam ire disponit. Inueniens nam-
 que os danensibus uel toronicis. Ut
 tra theodobergum ire deberent.
Quod illi dissimulantes rex eode die se-
 lum circumthraunum duces in capite
 directi. Qui conuocantes exercitum
 aduersus eum percutunt. Ad illos de-
 licetis ab eis compaueis remansit. Sed
 tamen ad bellum exire non duxerunt.
Ineuntes autem pro eliam theodober-
 gus cunctus in campo prostratus.
Et in hostibus exanimis corpus quod
 diei dolore est spoliatur. Morsu au-
 tulu quodam collectus ab
 aedonibus est in dicit
 colostinensis ciuitatis.
Chilpericus uero cogno-
 scit heram se eantbra

BERTHO PACIFICASSET. SEI PRATHOR
 CANENSIS MURUS CUM UORE ET FILIIS
 COMMUNIT
 IN CANO PAL. CORPERCAEL. AD DISCUR
 RISSE UISUS EST. Sicut quondam ante
 mortem eblorharn factum uidiam
 Achybertus uero obit. Nisi iura
 tibus illis quae e contra parisiis sunt
 positae. In huiusmodi murem ac
 cessit. Volens eadem mures hosti
 bus caedere. Quod ne faceret asuis
 prohibitis. Et ressus inde parisiis
 est ingressus. Ibi quae eadem brune
 childis cum filis uenit. Tunc fran
 ci qui quondam ad childoberthum
 aspexerant seniore ad sychyber
 thum locutionem mittunt ut ad eos
 ueniens de relicto chilperico super
 se ipsum recemistabilirent. Ille de
 robae caudiens. Misit que qui fra
 tres suos in supra memorata ciuita
 te obsederent ipse illuc propera
 re deliberans. Cui scilicet romanus
 rex copus dixit. Si abieris et fra
 tres tuos interficere nolueris
 tu victor redis. Si autem

ALIUD COCITAUERIS MORIERIS. SIC
 ENIM DÑS PER SALAMONEM DIXIT PE
 CCATI QUAE FRATRI TUO PARABIS IN
 EA CONTRUES. Quod ille peccatis
 FACIENTIBUS ADDIRE NECELEXIT.
VENIENTE AUTEM ILLO AD UILLAM CUI
 NOMEN EST UICITURIAE. Collectus est
 AD CUM OMNIS EXERCITUS IN POSITI
 QUESUPER ELYPEUO SIBI RECESSIT
 TIUNT. Tunc duo pueri cum uili
 ualidis quos uulcos eramas axes di
 cant. In pectus uiceno malificam
 APTED ECUNDAC REGINA CUM ALIA CUM
 SANGUERE RESIMULARENTE MITA
 QUEE ILITERAPERIUNT. Ad ille uo
 PERANS ATQUE CONTRUENS NON POSIT
 MULTOSPATIO COMISIT SPAT. Ibi uo
 ET EBAREE HSELUS CUBICULARIUS SEM
 CONTRUIT. Ibi ET SYCYLA QUI QUONDA
 EX CHOTIA UENERAT MULTUM LACE
 RATUS EST. Et postea ab ehilperu
 RECCONPRACHENSIS INCENSIS COM
 CAETERIS SCANDENTIBUS OMNIBUS
 IUNCTURIS AC MEMBRATIM SEPARA
 TUS ERADILITER CITAM FINIUNT.

PARTIUM CHARECYSELIS. **I**LLICITAM
 ITAQUE OPERE QUAMERAMIS CUPIDITATE
 DOMINIONIS CONSURGENS MAENISTER
 ADOLATIONIS CUM RECE EFFECTUS EST
 CONPEGITUR RERUM ALIENARUM. **I**
TESTAMENTORUM QUE EFFRACTUR
 CORIALIS PARTUITAE EXIUS UTINOS
 MORERETUR VOLUNTATEM PROPRIAM
 MORTEM IN OMNIBUS TE CONPLERE. QUI
 ALIORUM VOLUNTATIS SAEPEDISTRU
 DERAT. **C**HILPERICUS AUTEM IN AN
 CIPIT CASU DEPTIXIS INDUBIUM HABE
 BANT AN ECIAADERET AN PERTIRET. **I**
QUONECADAM MISSI UENIUNT DE PRA
 TRES OBITU NUNTIANTES. **M**UNEAE
 CRESSUS AT HORNACO CUM UORE ET
 IULIUS CUM GASTIUM APUD LAMBRIUS
 VICUM SAEPELIUNT. **U**nde postea
 SESSONAS IN BASILICAM SANCTI MEDARDI
QUAM IPSE AEDIFICADERAT TRANSLA
 TUS SECCIS CHLOTHARIUM PATREM SU
 UM SAEPULTUS EST. **O**BITU PARTIUM
 QUARTO DECIMO REGNISUI ANNO AET
 ATU QUADRAGINARIA. **A**TRANSIUIT
 CUM HODOBERTHI SENIORIS USQUE

Sci pet' beluacensis.

AD EXPIUM SYCHYBERTHI SUPPLICAN-
 TUR ANNI. XCIII. INTER EXITUM UE-
 ROEUS ET NEPOTIS SUI THEODOBER-
 THI PUEREDIES. XCIII. MORTUO AU-
 TEM SYCHYBERTHO RECENAVIT CHIL-
 DEBERTHUS FILIUS EIUS PROCO.

A PRINCIPIO USQUE AD DILUVIUM ANNI
 CCXLIII. **A** DILUVIO AUTEM US-
 QUE AD ABRAHAM ANNI DCCCXXII.

A ABRAHAM UERO USQUE AD CECE-
 SUI FILIORUM ISRAEL. EX AEGYPTO
 ANNI. CCCC. LXII. **A** BCESSU
 FILIORUM ISRAEL. EX AEGYPTO USQUE

AD AEDIFICATIONEM TEMPLI SALAMONIS
 ANNI. CCCC. LXX.

A B AEDIFICATIONE
 NEMERCO TEMPLI USQUE AD DISSOLA-
 TIONEM EIUS ET TRANSMIGRATIONE

IN BABYLONIA. CCC. LX. **A** TRANSMI-
 GRATIONE IERUR USQUE AD PASSIO-

NEM DNI. ANNI. DCCXIII. **A** PAS-
 SIONE DNI USQUE AD TRANSITUM SANCTI

MARTINI. CCCC. XII. **A** TRANSITUM
 SANCTI MARTINI USQUE AD TRANSITUM

CHLODOUECHI REGIS ANNI. CCCC. LXXII. **A** TRANSITUM
 CHLODOUECHI REGIS ANNI. CCCC. LXXII.

ISQUE AD TRANSITUM THEODOBER
 THI XXIIII ANNI. **A** TRANSITUM
 THEODOBERTI USQUE AD EXITUM SY
 GEBERTI ANNI. XVIII. QUOD SUNT
 ANNI. C. M. DCC. LXXIII. TANTUM

QUIBUS DISCEDENTIBUS. LEEA
 INTERAM CHILDEBERTI AD ANTE
 DIETUM RECCO UENIUNT. PRED
 ECUNDAM RECCINAM REQUIRENTES
 ADQUE DICENTES. Redde homi
 CIDAM QUAE AD MIAM MEAM SUE
 CUM HAIT. QUAE PATREM INTERPE
 CULI CUM PATRIAMQUE. Ipsos quo
 QUE CONSERUOS MEOS CLADION
 TENIUNT. **A** ILLE IN PLACIO IN QUID
 QUAE HABEMUS CUNETA DECERNI
 QUAE TRACTANTES QUID OPORTEAT
NAM PRED ECUNDAE PATRO
 IN SUO POUEBAT. Ipsam quae
 QUAE AD CONVICIUM EUOCANS
 QUAE TENSSE CIPERIMAXIMUM
 BOREM. **Q**UADAM UERO DIE
 QUAE AD MENSAM AEPOLA
RECINA CONSURGENS ET

dial edicens a recedente batur
 dicentes tibi. Ad hoc aliquid cyru
 sume. Cuius la indulge in quid de
 praeceor domine ait. Quia iuxta con
 suetudinem mulierum contieit m
 hi ut pro conceptu consueam

Hacc ille audiens obstupuit sciens
 quartum esse mensem ex quo ali
 um aededitur filium tamen per
 sit eam consurcere. Prioribus
 quoque de reno chilperici uicari
 ans socialdus et reliqui ad filium eius
 quierat ut superius diximus

Quatuor mensium secollicem
 quem chlotharicus uocitauerunt
 exigentes sacramenta per reuol
 tes quae ad chilpericum pertine
 aspexerant ut scilicet filius
 esse debeat cunthramis regi
 ac nepotesuo chlothario

Cunthramis uero rex omni
 quae fideles reus chilperi
 recte diuersis abstulerat
 .IIII. INTERCEDENTE RESITUIT

Multa et ipse ecclesis conperens
 testamenta quoque de punitore
 qui ecclesias heredes insitue
 rant. Et ab Chilperico conpraes
 sapuerant restaurauit. Multis
 quoque beniuolam exhibens ac multa
 pauperibus tribuens. Sed quia
 non erat fidus ab hominibus in
 ter quos uenerat arons semini
 dit. Nec unquam de ecclesia aut
 reliqua loca qua ire delectabatur
 sine grandi perrebat custodia.
 Unde factum est ut quada die do
 minica postquam diaconus silen
 tium populis ut missae absceula
 rentur. Indixit rex conuersus
 ad populum diceret. Adiuu uos
 in mecum mulieribus qui ad estis
 in hiis fidem in uoluntate serua
 cebunt. Nec me ut praeseres
 in uer fecistis interea
 licet que mihi uel aribus
 s ne potes meos qui mihi
 in uer factis sunt filii enu

TRIRE. Nefop ꝑꝑ CONTINENTI QUOD
 DRUMPTAS ACY ERNA CONPARIAHUR
 GILLIS PARTIALIS MEDEPANE TO
 SIMUL PERREVISI. CUM DECCO NE
 RENESIRE ROBUSTUS NONTU
 QUIDEPENSER. HACE EADIE
 TE OMNIS POPULOS ORATIONE
 PRORECE Pꝑꝑ DIT AD Dꝑꝑ

EXPLICIT LIBER III

401/1 - 4010 - 2 - 211422100
 45 130 2 11677770 100
 100 709/1 1 2 100 2 7-0
 25 116 100 1 1 1

ACI

INCIPIENTEA

DE TYALIBERY

De childeber
thi minoris
recoet matre
vias

Quod merou
echas bruncchil
de accepit

De lūm contra
chil perieumet
dem Alina rau
chil

Quod roccole
chil ronus ue
sco germano

De ronus ue
sco germano
epi

De ronus ue
sco germano
epi

De ronus ue
sco germano
epi

De ronus ue
sco germano
epi

De ronus ue
sco germano
epi

TUNSORATUS AD
BASILICAM SCIMAE
IN CONFUGIT

VIII BELLUM INTER SA
XONES ET SUAVOS
X DE INTERITUM
MACLIAU

XI DE DUBICITATE PA
CHAE UEL DE AE
CLESIA CANNON

IN SE ET QUOD
CUNT CHRAMNUS
REX FILIOS MAC

NARI INTER PECT
SUOSQUE PERDI
DIT ATQUE CUN

CHIL DEBER THO
CONTINUIT SE ST

XII DE PRAE TEXTA IO
EPISCOPO ET UNTE
RITU MEROU ECH

XIII DE ACHYMO SINIS
LIBERII

XIII DE MUNDO
CRITICONE
XV DE OLITIA SAMSO

NIS FILII CHILPERICI	De austerchil
De prodigijs	De recina
TENSIS ABSTULIT	De persecutio
et chilpericus	Neptianoruon
De accusandi	hispanis
xvi Quod cuncta rā	De interitu
sus rosopilas	doucebi
sus basilicasū	De legatis cal
belari	licienstibus ac
xviii De interitua	prodigijs
conisei dracoli	De altere cauo
xiiii Quod exerepius	ne cum here tico
in brittanisabit	De his quae chil
xv De electiones do	perichosempsi
ni et sagitari	Quae beatus sa
xvi De descriptioni	cius de chilperi
cus chilperici	coprae dicit
xvii De uasione	EXPLICIUNT
brittanorum	CAPITULA
xviii De imperio	INCIPIT LI
de brittanorum	BERQUINI
xviii De prodigijs	
xvi De deo cente	
mori capiti	
chilperici mor	

Aed tunc bellorum ciuiliu di
 uersitatisque francorum gentie
 in se invicem ualde proterunt me
 morate. In quo quod prius est tempo
 re illud. Quod dñs de dolorum prae
 dicitur. Quod uidemus. **C**onsurrept
 mater in filium. filius in patrem. pa
 ter in fratrem. proximus in propin
 quum. **D**e bel. ante in meo sex exempla
 de temporum regum terraere. **Q**uier
 dñs est in malis in die sunt in ter
 ra. **Q**uotiens enim ipsa uis uis in
 mundo capud in cens bella
 ciuilia diruit. **Q**uacessant rerur
 rum quasi ex humo surrexit. **Q**uina
 reges in his proelia in quib
 ues uestrides sudauerunt ex
 atentes uestrae pace
 desiris in tribus prae
Recordamini quid capd
 uestrarum. **C**hlo dou
 qui aduersus recc
 noniascentes elisipa
Quorum reccu
 in laesum que el
 faceret neque ad

rum neque arcentium sic ut nunc
 est in thesauris uestris habent
 Quid acris quid querens quid uox ha
 bundantes in domibus militum super
 crescant In prumptuaris iunior
 triticum molem quere redundat in thesau
 raris aurum arcentium coaceruat

¶ In modo bis deest quod pace non ha
 bent es dicitur in am indice tis Curant
 tolli a hierisum Curat her concupis
 et alienum Caue te illo quae sapos
 tolli Si ab inuicem mordere sic comedi
 ti sudrie ne alin uicem consummari

¶ Seruata in diligenter ueterum scrip
 ta et uidebitis quid ciuilia bella par
 turiant Requirit quod de ex hagi
 nensibus scribat obrosius quae post
 septucentos annos subuersa ad dei
 ciuitatem et regionem eorum addidit

¶ Quae resca mandu seruauit de con
 dia Quae resca post tae adisiri
 xthi temporadiscordiam Caue te dis
 cordiam caue te bellia ciuiliu quos
 populom quere struere pugnant

¶ Quid aliud sperandum est in istis
 eroplus deest et occiderit hos sine

51

Thesauris quociens quos parius detulerat
 abstulit. Filias uero eius meledus
 nere praecipit. Tunc croccolens
 cinnomanicis toronus uenit et ipse
 das aegit et multas celeras fecit. Quod
 in sequente qualiter ad riuum
 martinipro tantis malis quae accesserunt
 teritur memoramus.

¶ **C**hilpericus uero filium suum grothelch
 cui exercitu pectatus dirigit. Anno
 relictam ordinationem toronus
 uenit. Ibi quae tunc dies paschae
 nunt. Multum enim reuocant
 et exercitus eius uastauit. Ipse de
 ros simulans ad matrem suam in eadem
 Rotomacope uenit et in heronethilodae
 recinae coniungitur. Gastron
 matrimonio sociatur. Haec ad
 chilpericus quod se hinc et contra
 lecem que canonice uxorem patris
 accepisset. Valde amarus die
 ad supra memoratum oppidum
 an illi cum haec cognouissent
 de se separare decernerent. Quod
 canse martini quae super
 tatis. Libris tabulis fabre

CONFUCIUM FACIUNT. REXUERO ADUEN-
 TIS CUM IN MULTE SINCENTI SCOS EXINDEMI
 REBRENITUR. E. ILLI DOLOS ACCUM
 PUM ANTES PACIRE NONEREDIRENTIURAUT
 US DICISSI. INQUIDUOLINIAS INQUIDUO
 LEGIAS DIFERITIPSEHOSSE PARARECO
 NARETUR. H. AEC ILLISSACRAMENTA AU
 DIENTIS DE BASILICA ACCRESSISUNT.

EXOSCILATIS QUEDIENANTERACCEPTIS AC
 EPULANT. POSTDIESUERO PAUCOS AD
 SUI ADSECUM MEROUCHOSSESSIONAS

III **Q**UONIAM IBI DEAM COM MORARE. REDIT
COLLECTA ALIQUA ALIQUA DECAM
 ANIA SESSIONAS URBE ADREDIUN
 TUR. PUEXIAMQUE EXEAFREDECCUNDE
 ROLIN. ATQUE CHLODUECHUM FILIUM
 CHILPERICUOLEBANT SIBI SUBDERE CI
 AM. QUOD UT CHILPERICUS REX
 CONSPICIT EUM EXERCITUM ILLA DIRIXIT
 NEPUSANNIUS NESIBI INIURIAM FACI
 RESSE EXECIDIUM DEUTRAQUE EUENE
 RE EXERCITUM. ILLI AUTEM HEC NECE
 SENTIS PRÆPARANTUR AD BELLUM.
QUONIAM SOQUE PROCLIONA ALIUM PARS
 CHILPERICI ATQUE FACIUNT PARTI COSI
 BIANCESAM. MULTOS EXEASIRENOS

ATQUE UNDES DEOS PROSTERNENS TUCANUS
 QUERELIQUOSSESSIONAS INCREDITUR. Quae
 POSTQUAM ACTASUNTREX PROPTERCONICA
 NONE TRANCEHILDIS SUSPECTUM HABERE CEE

PIT. **Q**UEROECHUM FILIUM SUUM DICENS
 HAEC PROELIACIUS NEQUITIAS IURARE SSECE
 POLIATUM QUE AB ARMIS DANI SCUSTODIENS
 LIBERE CUSTODIRE PRAECIPIT. **A**FRANCO
 TARS QUID DECOPOSTERUM ORDINARE CO
 DINDIS AUTEM QUIASORTE SICUTORALISCO
 CHILPERICOM TRANSTULERAT. **E**XTORQUIS
 AB EODANUNERIBUS LOCOPLETARIUS EST EXPUT
 BELLISTUS PARTI. **S**ED IN CAMPO QUIBUS
 PRIMUS LOCADILABITUR. **V**ILLAS QUO
 QUASET Rex AFISCO IN TERRITURIO SESSIO
 NICO IN QUI SERAT ABSTULIT. **E**XTORQUEAC
 CONTULIT BEAN MED AR DI. **I**PSO QUOQUE
 CODINE NON POST MULTUM ITOMIS RELEX
 TINA MORTE PRAECIENTUS INITENTIS. **C**A
 IUS CONICEO RAUCHINEUS ACCIPIT. **Q**UI
 OMNIA VANITATE REPLETUSSE. **Q**UI
 VIDUS ELA NONE PROTERCIUS. **Q**UI
 CUI SUBIECTIS ACCBAT UT IN OMNIBUS SE
 REPTINE ALIQUID HUMANITATE. **S**ED
 SEDULTRA MODUM VARIETIES. **U**LTIMAS IN SU
 OS AC SEQUIENS NE PANDA MALACCORRE BANI

Tandem conuersus ad sacerdotem posu-
 it manus super altario cum iuramento
 dicens: Quia nunquam ueris taq[ue] use
 parandi. Sed potius eorum factum
 hanc coniunctione permaneat. Quia
 quamquam in his molestus tuum ueris
 absque meo consilio conscientia istis
 cestas. Illud tamen libens amplector.
 Quod ne hic ane illa malitius sequi
 hanc extraneis seruim accipere.
 Credo ita sacerdos ille simpliciter pro
 missionem hominis callidi. Reddit
 que homines excusatos. Quibus ille
 acceptis et teras acens abcessit
 addomum suam. Et statim iussit eli-
 dere arborum. Truncatumque colom-
 nam eius per capita cuneos scissam
 praecepit excuare. Effossamque
 in altitudine trium aut quatuor pe-
 dum huiusmodi deponit libere poue-
 am tunc puellam ut moris
 ponens. Puerum desuper iace
 praecepit. Posuit operiturum in
 sam humore pleuit. Sepe hinc
 eos uidentes dicens: Quia non res
 trahit tamen uiam uiam non se

92

PARENTUR HINC SEMPER INFINITUM QUI CUM SA
 CERDOTES IN ITALIA FUERUNT. CUCURRIT
 UEL OCULI ERIGERE PANS HOMINUM QUI OB
 RECURRIT INDE TECTERENTUR VERUM MA
 DE EX PUE RUM INDIUM EXTRACTE. PUELLA
 UEL OCULI ERIGERE PANS OFFOCATA. IN TALIBUS
 EXIMIO PERIBUS QUAE PERUERSIS REBUS
 QUOD NON INDE TECTERENTUR EXCESSIT
 AUT IN TALIBUS EXCESSIT. CUM FRUERENTUR
 HAE EXIMIO QUOD IN POSTERUM DECES
 TUM INDIUM. SICC O QUO QUERE FERENDA
 NIOS QUI ANO LUM RECESSIT QUIBERIBUS TENA
 CEAT. ELABE HIL PERICO RECI PRODOCA
 TUS ET ALIUS SERUITUM QUOD ITA PORE
 FRANKIS SUO HABUERAT OB TENE RET
ADELPHI DEBERTHUM RECESSIT QUIBERIBUS
 FILIUM RELICTO EBIL PERICO TRASSIT
 IN SICC O QUO QUERE FERENDA NIOS QUI ANO
 LUM RECESSIT QUIBERIBUS TENA CEAT. ELABE
 HIL PERICO RECI PRODOCA TUS ET ALIUS
 SERUITUM QUOD ITA PORE FRANKIS SUO
 HABUERAT OB TENE RET. **I**NOR QUO QUERE
 FERENDA NIOS QUI ANO LUM RECESSIT
 QUIBERIBUS TENA CEAT. ELABE HIL PERICO
 RECI PRODOCA TUS ET ALIUS SERUITUM
 QUOD ITA PORE FRANKIS SUO HABUERAT
 OB TENE RET.

TANTIACTULTRA LCCEREM CASTRAPONEN^S
 NUNTIOS ADNOS DIRIXIT. UT SEILICET
 CUNTEBRAVNUM QUITUNO DOMO STE
 THEODOBERTHI IN PETEBATUM. **A**LI
 LICASCADEBEREMUS ENTRAHENT. QUO
 SINON PEFEREMUS. **E**T IUBILIA TOLE
 NIASUBURBANAEIUS IUBERENTINGEN
 DIO CONCREMARE. **Q**UO AUDITUM
 MUS AD CUM LICATIONEM DICERES. **H**AE
 AB ANTIQUO FACTA NON FUISSE. **M**A
 RIE IDEO POSCEBAT. **S**ED NEC QUO PER
 ANTI POSSECT BASILICAS AUIOLAE
QUOD SI FICET NEC SIBI PORE PROSPRUA
 NEC REE QUI HACE IUSSAM MANDASSE
 TUERET. **Q**UAE MACISSCHIAI
 NE TISECISUUSIUS HESTER
 LITINAE MOPRA DIRINISSE. **N**IL
 ILLO PORUMIDANS. **C**OMI
 ADOMO ACCELES
 AC. **U**TRA LCCEREMUS
IPSA QUAE VICIACIS AD
 PEXERAT. **D**ISTIN
 PPOS QUOQUE CLXIOS
 E. **A**NDI
 IURE EAM
 CODENAD
 IENE
 KIS
 F. **H**E
 P. **O**L
 LA
 BOS
 PORTANT
 ANNONA
 MIO
 F. **I**US
 T. **E**
 CUNETA
 DE
 CRISTAN
 B. **S**ED
 QUAE
 HACE
 ROC
 E. **H**E
 T. **E**
 NIS
 AC
 ITA
 DO
 PER
 CIP
 IUR
 MORBO
 QUERE
 CIO
 URO
 CECIS
 E. **P**E
 C. **I**US
 MANDAT

Incidit exsequiis multis uirtutibus
 quas in corpore cesserat hoc contra
 lam conuersionem fecit. Nam ex
 cararios ad clamantibus corporis im-
 pte ad gradationem est solentis que
 dem rursus sine labore eleuatur. **I**psi
 quoque qui solam fuerant in obsequi-
 paneris usque in basilicam in quas ac-
 pulsus est liberati peruenerunt. Ad
 saepulchrum autem eius multas curio-
 tes dno tribuente credentes experi-
 untur. **T**axi quis que iustapeuerit
 uelociter exoptiare poterit. **Q**uis
 tamen strenuus uirtutes illius quas in
 corpore fecit sullicite ualente
 re libram uitae illius qui a portu uero
 praesbitero conpositus est. **L**ectus
 cunctarepperit.

Qui haseemper os nos iere aduoc
 xius uos eloripicabedieam
Quid aruernodeiudicis hoc an-
 conuerit pandam cum eis de mple
 ram que beatus antius episcopus
 moneret ut relicto uelamine lectis
 moys melespiritaliter lectam uel
 lectent. **E**x populo uenit

di propheticæ et re cæli auctoritate pro
 missum corde purissimo in sacris litte
 ris contemplant. Maxe bati in specio
 huius corda tam non dicam uelamen illud
 quod facies moysi obumbrabat ut scopa
 ritus sacerdos quoque orans ut conuersi
 ad samuelam et ab eis literæ ceruicem pe
 retur. Quidam ex his ad scapam schact
 bapuzare ture cepit. Rex autem que
 ad per bapuzas acramen. necum alba
 tis reliquis in albis et ipse procedit incre
 die in his populis portam ciuitatis. **I**
 hus iudæorum per capu de conuersi in
 dae iocum. de ntu in diabulo instigante
 diu. Quod cum orrens populo uo
 luisse. et eam circue re lapidibus. Non
 in. et ipse non permisit. Die ac rieg
 ticio quod ad caelū pos. t redemptio ho
 et in cloriosus ascendit. Cum sac
 dos de ecclesia ad basilicam ps allen
 ad procederit. **I**nrūts supersinacoe ac
 iudæo riaz. et in tido sequentia.
 tis. t ruz. an que apundamentis caampi
 plan. t ruz. ad sim. atur. **A**lia autem die
 sacerdos eis lexi os in t ruz. dicens ut
 ceo uos con. t ruz. id. filium non in pello.

Ab. V.

Sed tamen praedico. Et salem scient
 a ves tris peccatoribus trado. Pre
 sumen in dominicis oculis. Et deo
 bis ille uerus pastor qui pro nobis pas
 sus est dixit habere scilicet oves quas
 sunt ex ouile suo. Quas cum oportet
 adducere ut fiat unus crex et unus pas
 tor. Ideo que si uultis credere ad credes
 tot unus crex eius iudicio positus in
 uero alio ab secedite a loco. Illi autem
 ac si uanitas atque dubitantes. Aterna
 dicunt credo obtemperum pontificis con
 iunctum unum ad eum mandata reueren
 tunt dicentes. Credimus illi christo
 lium dominum uobis prophetarum uerbum
 re promissum. Galisus autem uerbo no
 pontifex. Noctem sciam per te nos de
 ueritas ecclesie uas ad baptisum pro
 ueritatem accersus est. In quibus
 multitudinem coram eo prostratum
 nunquam tacuit. At ille prope lacrimans
 lacrimans. Cunctos aqua ueritatis
 crisma ueritatis in sinu matris ueritatis
 accersere uult. Flacrum autem
 lampadis refulcebant. Alieca
 tota tacuitas de crece audido.

16. v

95

MINOR FUTURE CAUDUM. **Q**UAM QUON-
 DAM SPUS CODICEN TESUPER APOSTALOSHE-
 RUS ALEMUIDERE PROMERUIT. **F**UERUNT
 AUTEM QUI BAPTIZATI SUNT AMPLIUS QUAM
 CENTI. **H**INCERO QUI BAPTISMA UNOLUE-
 RUNT DISCEDENTES AURBE WILLAMAS
 SIVEACREDDIDISUNT. " " "

VICOMITADPROPOSTIUM REVERSUSCHIL-
PERICUS REVEHLODUECHAMPILIAM
ATORONASIRANSIENSIT. **Q**UI CONCRE-
 CATO EXEREPIUM IERMINUM IORONICUM
 ET ANDECAUOMUS QUIESANE TONASIRAN-
 SILECAUQUE PERUASIT. **M**AMMALUSUC-
 ROPATRICIUS CUNTTBRAANNUM RECISEU-
 MAUNDEXERETIUSQUELEMOUNICINUM
 TRANSIT. **E**T CONTRADESIDERIUM DUEM
 CHILPERIETRECISEBELLUMCESSIT IN QUOPRO-
 CHIOCECIDERUNT DEEXERETIUS QUIX
 QUEMILIA. **I**PSIQUOQUE DESIDERIUS FUCI-
 ENSIENSIT. **M**AMMALUSUCROPATRICI-
 US PERCARUERNUM REDITCAMQUE PERLOCA-
 NEXERETIUS ERIS DEGASTAUIT SICILURU-
 DIAM PERCESSIT. **P**OSTHACEROQUE
 EBUS ADIUNGUSTODIAPATRITENE RETR-
 MANSORATIUS EST MUTATAQUEUESITQA
 CLERICIS INIUS EST PRAESBYTERORDE.

NATUS ET SIMONASTERIUM VITINO MANICU
 QUI VOCATUR ANTI IN SULA DITUR US SA
 CERDOTA FERUDERE IN RECUBIT HABEAM
 DIENS TOSO QUI TUNC IN LASILICAM SEDI RI
 NIUM DIXIMUS RESSEDE LAET. **M**OSTRISULFI
 SUB DIACONO QUI CONSILIO OCCALIE PRAE
 BERET EXPENTENDI AD LASILICAM SEDI RI
 NIUM. **Q**UIEAM HABISSE TAZA ALIAPARTE QALIE
 NUS PUEREUS ADUENIT. **C**UMQUE PRAE
 SOLACIUM QUI TUMDUCEBANT HABERENT ABIP
 SOCAIENO IN TENERE EXCESSUS EST. **O**PER
 TOQUE CAPITE INDUTUSQUE VESTIBACULARI
 BEAM MARTINTEMPLUM EXPENTENDI
 SACAELEBRANTIBUS IN SCAM LASILICAM APE
 TARE PERIENS OSTIA INGRESSUS EST POST
 MISSA ADTEMPORITATE RECALIAS DARE DE
 BEREMUS. **G**RATACTUM TUNC QUOSIUM
 RACEMODUS PARISIACASEDIS EPISCOPUS
 QUI SCOGERMANO SUCCESSERAT. **Q**UODCUM
 REPUTARE USIPETLAHARESENTIENDE
 NE QUODMONTRETE EUM ACOMITIA PONTI
 NEPANTIA CONIBENENTIAQUE PENDERIM
 ALIACUM HABEDICENTE. **C**UM CONSENTI
 PRAESENTIUM PRAESENBERANT CONESTATA
 CAUSAM QUI TUNC AUCTORIS SAADP
 PRAESENTIUM. **C**UM TUNC AUCTORIS SAADP
 PRAESENTIUM.

AUREIS DAMNAT ET ALI HONOREM REMOUET
 DICENS: RETEXISTI MIHI PRATER MEUS
 INIMICUM SUUM: QUOD SI HOC FADERE COEPTA
 BAS AD ME Vnde BILISTIPRIUS ADDUCERE
SIN AUTEM NECTANCERE DE DERAS QUE
 QUERE DISSIVALUAS: EXERCITUS IANUM
 CHILPERIC RECISASQUE TORONAS ACCIDENS
 RECIONE MLLAM IN PRADA MPTIUS SUCCE
 DITATQUE VERTIT: NEE REBUS SGM ARINI
 PEPEIIT SED QUOD MANUM TENORE SINGUL
 LODI INIQUAM IN TRORE DE SPUS: DE
 ROUECHAS PRO PEDUOS MENSES AD ANTE DE TA
 BASIUM RE PEDENS IUCAM IUNT ET AD BRU
 NICHIL DE MRECIAMUS QUE PERUERTI SED
 ALAUSIRACUS NEE EST COLLEPOS: PATER
 RECIUS SEVERE TIUM CONTRA CAAPAREN
 SIS IUNT ET IUPITAN SECIUM DE OCCID
 NARE SED NICHIL NOCUI NEE COM POTUI
 RE PERIRE: **MAIUS**
Siquia tempore illo quod a hior
 NAS IN ITALIA INGRESSUS EST ET
 CHLOTHARIUS ET SIGIFRITHUS SAA
 AOSERVA SECIUS TESTI LOCO ILLOS IURANT
 HUIC TEMPORIS ICI BERHINE INGRESSI SUNT
 HOS IQUICUM ALI ENOPERA RE CONTRA HOS
 NON SURGUNT: ALI ENTE SEOS IARECIONE

Ide aduersariis. ubi dicitur. Quibus re-
 ram deccertantibus iniquis rebus diocor-
 uerant et sic abello cessant. Quod est
 nubritanis haec actasunt. Machi-
 quondam et iudicis et in tanorum com-
 missa sacramentum in hunc sededent. Qu-
 quis eis superuenerit. Pilius patris abro-
 rius tanquam proprius de pensat. Et
 Mortuus autem iudicis et in hunc pilio-
 theode ricum nomine quod machi-
 lrius sacramenti expulsus. Machi-
 num patris eius accipit. Machi-
 tempore profectus uacuis quod patre ou-
 tantum in seruis discollatus a tri-
 niacris super machi-
 que cum filio eius iacob et ad iudicem
 partem quod roent quae meo de
 tes ueratis sua potestas in res
 patione uero aliam uarrocus machi-
 pilus uindicta
 in ebra-
 in quosdam pilios et ad iudicem
 ro quod in aius re cile de ro-
 sato ipse machi-
 et and-
 nam p-
 ipse quod

Ab VI. cap VIII.

scyentibz hanc susceperunt. Et
 pulso peccatorum omnino
 beris remaxerem. **Et** quod
 pas neus mihi sit filius et
 super eum theodorum meum. **Quod**
 non tradidit dicens. **Quod**
 protegat unaqueqz abta de
 si filias habuerit tenetibus
 onum ex his reputabo. **Quod**
 cumque permaneat caritas
 hodie eo solicio. **Et** testetur
 qd eobis de berth, similiter p
 pelli hunc. **Et** manducantibus
 que biter res de. **Et** que sequi
 morantes pacifice discesserunt
 chil perieunt regem. **Et** qd
 res us redderet quod de cogit
 fuerat. **Quod** si dixerit
 uat aret ad bellum quod ille
 am sessionis aique parisi
 ficare praecepit eosque no
 quod ille praebens. **Et**
 ista res in audiens. **Et**
 praeceperat in rothomae
 lonit. **Et** in tempore
 aret. **Et** quod sciret
 sic praecepit

Ex lib. V. fol. X.

p. 245

102

OCCASIONE QUIBUS INIENITIS CIOBA
 INIENITIBUS COADIO, NOTEN
 TAE SERMONIBUS MEIS, OS CI
 DIS SACERDOTES DI CI PRAESERTIM VOS
 AMILIAIORES ESSE RECTI DEMINI AD
 RECE CON SILIUM SEM ARQUES SACERDOTA
 NEE XARDE SEENS IN MINISTRUM DI PE
 TALIRACIUSE TRECNUM PERDAM ET CLO
 TRECNUM DE ENTE SILEBANT OMNES
 TRECNUM AD RECE MEXIOTE
 TRECNUM ESUERBI PROPHETI QUO
 TRECNUM SPECULATOR INIQUITATEM
 TRECNUM NOX DIXERIT REUS ERIT ANI ME
 TRECNUM ER CONOLITE SILERIS SED PRAE
 TRECNUM ANTE ANTE OCULOS RECISPEC
 TRECNUM ALIQUID MALE CONIN
 TRECNUM PRO ANIMA EIUS ANTE
 TRECNUM QUAM GESSUM PUERIT TEMPO
 TRECNUM PRAE HENSUM SIGI ANTE
 TRECNUM TRUSIT IN CARCERE TREC
 TRECNUM DIS SACERDOS NEM
 TRECNUM BURCUNDIAM PU
 TRECNUM OBTENE BIS ILLE QUO
 TRECNUM SACERDOS IDIENAP
 TRECNUM QUO TRECNUM
 TRECNUM BURCUNDIAM
 O

oppressus ab exercitu
 Quid maximus imperator
 maximus pulisset eum
 homicidæ episcopi
 dictus morte liberaretur
 sisset prosequenti recisæterni
 ab imperio de pellisus max
 siba condempnatus est
 te non respondit ullis que
 omnes in tenent stupent
 adolatore se ipsis quod de
 dolendum est nunquam erant
 Quia nullo maiore in me
 sis uam me haberet illic
 cursu raptu ad me re
 ducetur Cuique uenisse
 ita fatalæ rna culum ex
 ad dextera meus veri
 ad leuam me rora ne
 erant necesse ampu
 uenit me uideris per
 reuait Episcopus
 rone de les et
 non accipit sed ut inde
 rone impetatur in re
 rone uisus od

NE NOTABERIS Sed quod plurimum habet
 cum et rationes hanc te dicitur non te nota-
 ri oportet Et tunc quae praecipue dicitur
 si non obseruaberis uideris si non
 ut in iominere Aut ille quas in eo con-
 tens quod dolosae faciens perit ad hanc
 non intellegere Conuersus ad uisum
 legi quod coram te erat post res
 Propter te hanc ius cella ad uisum
 Nil aliud praeter uisum ad uisum
 ciceris continetur Non uisum
 cens uoluntatis eius dixi hanc
 esse debet facere uoluntatis
 non in his dilectat
 praecipue in illo casu praecipue
 mus Quod ro quia hanc dicitur hanc pas
 pollicere prius quod le
 non omittas Et tunc
 sustinere prosequaris
 tam dextera miramur
 lo quod ex qua eluceat
 Alio pro dextera hanc
 et pro hanc haustio
 hanc dextera decantat
 que

Lib. V. cap. X

109

IN AENIACENTIAM VESTRAM. TU AUTEM
 PRÆCIPIS DICENS. ECCE HÆC A TE OSA
 CERDOS NE PACIAT HÆC CALISAM. ITERUM
 TRADIDI EIS DUO EX HIS. DUO AUTEM CŒLI
 REGES ASSORANT MECUM. TU AUTEM QUID
 NUNCE CALIMPNIARIS ET ME PORTE ARCES
 CUM HÆC CALISAM NON AD PURTUM SED AD CUS
 TODIAM DEBEAT DEPUTARI. AD HÆC REX
 SITHO DE POSUIT AMPNES TE HABEBITUR
 AD CUS TODIENDUM CŒI SOLVISTI UNUM EX
 HIS ET TIBI BŒI JURE IS CONTEXTU MPITIS
 IN PARTIBUS DE SECASIT. ET DEDISTI PER
 CUSOS QUINQUE ARCE NODE ICE RENT. PRÆ
 TERTIUS EPISCOPUS RESPONDIT. IAM DI
 XITIBI HÆC CALISAM QUIA MUNERA CORCŒI AC
 CIPERAM. ITOQUE HÆC CALISAM NON HABE
 REGI DE PRÆCIPIT QUID DAREM HINC PRÆ
 SCIPITIS ET NUNC ISSITUDINEA MUNERA
 TRIBUPTIS. QUID ESSE AIDE HATUR
 QUOD HILIOE. ITOQUE CHO ER QUA
 DELAUCI. ITOQUE TRATIONIS EXCIPIT.
 VIDEOR HILIOE. ITOQUE HILPERICUS QUOD CAL
 HILPERICUS. ITOQUE HILPERICUS QUOD CAL
 AD TON. ITOQUE HILPERICUS QUOD CAL
 SUS OIDE. ITOQUE HILPERICUS QUOD CAL
 GANDER. ITOQUE HILPERICUS QUOD CAL

a. d. r. e. b. e. p. i. s. c. o. p. i. a. t. e. o. r. e. t. u. e. r. a. e. s. s. e.
 q. u. o. d. t. e. r. e. s. t. i. o. q. u. i. d. i. s. i. n. e. p. a. c. i. a. m. u. t. r. e.
 p. r. a. e. t. o. l. a. n. t. a. s. d. e. c. o. m. p. l. e. x. u. r. e. t. a. r. t.
P r. e. t. e. r. e. d. e. n. t. i. s. a. d. c. u. m. d. i. c. i. t. e. q. u. a. s. i. c. o. m.
 s. i. l. i. a. m. v. o. i. s. d. e. t. i. p. s. i. s. d. a. n. t. e. s. N. o. s.
 t. i. q. u. o. d. s. i. t. r. e. x. e. b. i. l. p. e. r. i. c. u. s. p. r. i. s. a. t. q. u. e.
 c. o. n. f. i. n. e. t. u. s. e. t. i. t. o. p. l. e. c. t. a. t. u. r. a. d. m. i. s. e.
 r. e. c. o. d. i. a. m. h. u. m. i. l. i. a. r. e. s. u. b. t. e. o. E. t. o. i. e. m. o.
 a. b. e. o. v. i. c. e. t. a. t. e. p. e. r. p. e. t. u. e. m. p. u. s. s. e.
T u. n. c. n. o. s. p. r. o. s. t. r. a. t. i. o. n. e. s. c. o. r. a. m. p. e. c. t. i.
 c. i. u. s. d. a. r. e. t. i. b. i. u. e. n. i. a. m. i. n. p. e. t. r. a. t. i. s. i. u. s.
 s. e. d. u. r. t. u. s. p. r. a. e. t. e. x. t. a. t. i. u. s. e. p. i. s. c. o. p. u. s. p. o. l.
 l. i. c. i. t. u. s. e. t. s. e. t. a. p. a. c. t. u. r. d. i. o. M. a. r. c. a. u.
 t. e. m. p. o. r. e. t. u. c. o. n. d. e. n. i. m. u. s. a. d. c. o. n. s. u. e. t. u. d.
 l. o. c. u. m. A. d. u. e. n. i. e. n. s. q. u. e. e. t. r. e. x. a. t. i. u. s. e. p. i.
 c. o. p. u. S. i. m. o. n. e. r. a. p. r. o. m. u. s. t. r. i. b. u. s. h. o. m. i. n. e.
 e. s. L. a. r. c. i. t. u. s. q. u. i. r. s. i. d. e. l. a. b. e. n. t. a. p. o. s. t. u.
 L. a. s. t. i. u. t. p. i. d. e. m. o. e. t. u. n. c. n. o. s. r. u. a. r. e. n. t.
R e. s. p. o. n. d. i. t. e. p. i. s. c. o. p. u. s. A. d. i. p. a. p. o. r. a. d. i.
 e. r. t. i. a. s. t. o. r. u. m. h. a. b. e. t. i. n. t. e. o. S. i. n. o. n. s. o.
 i. n. h. o. m. i. n. e. s. e. d. s. i. n. t. u. s. s. e. t. a. n. e. c. l. i.
 e. c. c. l. e. s. i. a. t. a. c. i. t. a. t. e. t. e. n. s. e. t. a. d. i. t. e. r.
 N. o. n. p. r. e. s. u. m. i. t. u. r. i. n. t. e. r. i. t. u. s. e. p. e. d. i.
 t. u. s. p. r. o. t. e. s. t. a. t. i. o. n. e. L. e. t. a. c. i. t. u. s. C. u. m. q. u. e. d. i. t. e. r.
 e. a. t. i. o. n. e. t. i. n. t. e. r. i. t. u. s. e. p. i. s. c. o. p. u. s. t. i. n. i. s.
 e. p. i. s. c. o. p. u. s. p. r. o. s. t. r. a. t. i. o. n. e. t. i. n. t. e. r. i. t. u. s. e. c. c. a. u. i.

IN FACIE TUORAM TE QUAERERE IN ORDINE
 SINE GEASUM HOMICIDAE QUAERERE CO
 NITENTER PECCARE QUAERERE ET FILIO IN SOLIO
 QUOERERE. Haec et dicitur te proster
 NITURRE TUORAM PEDIBUS SACERDOTUM
 DICENS AUDITE OPUS SION SACERDOTES
 REUERERIT IN SACRIBILEM CONSPICIENTEM
CUMQUE PLENTES REVERERE QUAS SIONIS A
 SOLO JASSITUM BASILICAM CREDI BSE
 QUERO AD MCTALUM DISCESSIT TRANSOIT
 TENS LIBRUM CANONUM IN QUO ERAT QUA
 YERNIO NOTUS AD NIXUS. HABELS CARO
 NES QUAM APPOSTOLICIS CONTINGENTES
 HAECEPISCOPUS IN HOMICIDIO NADALTE
 RIO ET PERIORICORATHENSIS ASACR
 DOTI DICEIT LAM. HIS ITALICIS BSE COPRE
 TEX. NIXUS. **B**ERIBRAAV
 NUS EPISCOPUS. **A**UDIO PRINCIPALIO
 EPISCOPE QUO. **M**ANAM NON HATES
PRO QUO NEM. **C**ARITATEM QUO
 TERIS. **S**INDI. **C**ONTRITIO
 COERAT. **S**INDI. **S**INDI. **S**INDI.
 ART. **S**INDI. **S**INDI. **S**INDI.
 ISIONIS. **S**INDI. **S**INDI. **S**INDI.
 TIONIBUS. **S**INDI. **S**INDI. **S**INDI.
 CAP. **S**INDI. **S**INDI. **S**INDI.

DICIMUS CONTRA EUM SCRIBERETUR NE IMPER
 PETUO COMMUNICARE ET. QUIBUS CONDICIO
 NIBUS SCOPRES ITU IUXTA PROMISSUM RE
 CIS CUM NIL EXTRA CANONES CERERETUR
TUSSIPRÆTEXTATUS NOSTRIS RAPTUS OCU
 LIS INCUS TODIA POSITUS EST. DE QUAFU
 CIRQUE TEMPUS ANNO TEER. MISSIONE CASU
 EST IN SOLAMARIS QUOD ADIACET IUSTA
 TEOMONSTANTININEXILIO EST DE PRÆSUS
DOSTHAC QUOD MEROUICCHUS INTERDUM
 SILICASCI MARITINICONARETUR EX PETE
 RE. CHILPERICUS UERO BASILICAM EUS
 DIREXIT ET EUM OMNES CLAUDI ADIUS
CUSTODES. UT MANDAVIT HUIUS PERIQUOD
 CELESTIAD OFFICII MISERERENTUR
 RELINQUENTIS RELIQUIA. ESTE CLAUDE
 MORANT QUOD NONS. **U**EDIO POPULIS
 PARTI. CUM AUTEM **U**ESTIUS MOLA
 REGNIS SIGNA APPU. **U**ESTIUS
 HO EST DE INTRADIA. **U**ESTIUS
 QUOD PORTENTOS. **U**ESTIUS
 VI LAMBO PER ALAM. **U**ESTIUS
 DE LAMBO. **U**ESTIUS
 EST INSUBILIOVE. **U**ESTIUS
UESTIUS. **U**ESTIUS
UESTIUS. **U**ESTIUS

et Chludroni tasserent. Meroutheus
 uero dum in reuense campam amlan
 taret. Ne palam se austrarum crede
 ret et arabennensibus circumuentu
 est. Dicentibus quod relicto patre
 chilperico eise subiacerentis ad eos
 accederet. Qui elocher adsumptis
 secundis portissimis ad eos uenit.
Hiphaeparantes de tenebris de los in
 uillam eum quandam concludunt et
 circumperitiam cum armarumis nudi hos pa
 tridmucunt. Quod ille **O**audiens il
 luc properare disit. Sed hic cum
 suspicio quod amretener et tortimense ne
 ad iudicium in iudicium amillas lucis
 potest. Uocatus ad se callendomam
 haremsum. **A**dobis usque in
 et anima tenebris. **R**oconepti
 arismemadit. **S**ed accepit ocladiomias in me. quod ill
 nondum iussit. **C**ienientia. **R**e
 re peritiam. **R**erentia. **C**is
 us dnmus. **M**eroutheus uero
 de risi esse.

lib. V. cap. XI

108

INOPUM QUE OPTINUMDITENSORUM QUI
CUM MULTA DE THESAURIS QUOS IUS TRASAD
ERECAUT PAUPERIBUS ENDEAREY C AUCCS
TALLACOMPREQUENTUS TREBAREY QUOD
REMPBLITAWREDCISSYUS PAUPERLAC

QUIERET QUE QUOD ECOMULTIS ANNIS ENDEARE
CAUT INPRAPAUCCO TEMPTUS PRODUCE DISPER
CIS ACCBATILLENONDEERTTISCONOSTRO
TANTUM PAUPERES AELYDOS INAD ACCPI
ANT AUTCAPITUMEDIMANTUR. **P**OCESY
ENIM MACCO THESAURADIDICITONO
THESAUADITONUM THESAURUM INALD
UBINE QUEERIT INQUE INIACOBIA
EQUIBILITUM ACCPTODIANTNEC PUA
TUR. **E**RECAUT IUDOS DEITCONORCE
CIS PERPAUPERES INEACLO QUOS VOBIS
AUCCRE DICITUR IN ACCUM. **E**TO IAN
DIXITUS MAUSU ETIE ALY TANUS
DUO HILADIOS INAD IUDOS TREBAREY
OPREPREYET. **D**UO HILADIOS INAD
SIBONIS INAD. **D**UO HILADIOS
PERPALATIA. **T**ABOLAM
NICAERAT. **C**RUCCONC
TEONOSTA. **I**NANUS ETPECTORA
ECCERUCCONCIBIPEDIBUS CORCILE

